

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET

JEZICI I KULTURE U VREMENU I PROSTORU 11
– SAŽECI –
18–19. novembar 2023, Filozofski fakultet, Novi Sad

LANGUAGES AND CULTURES IN TIME AND SPACE 11
– ABSTRACTS –
18–19 November 2023, Faculty of Philosophy, Novi Sad

LANGUES ET CULTURES DANS LE TEMPS ET DANS L'ESPACE 11
– RÉSUMÉS –
18–19 novembre 2023, Faculté de Philosophie, Novi Sad

2023

Urednici:

prof. dr Snežana Gudurić
msr Anđelka Gemović
doc. dr Predrag Kovačević

Izdavač:

Filozofski fakultet, Novi Sad

Za izdavača:

prof. dr Ivana Živančević Sekeruš, dekan

Naučni odbor / Scientific committee / Comité scientifique:

prof. dr Davide Astori
prof. dr Mihai N. Radan
prof. dr Jean-Paul Meyer
prof. dr Octavia Nedelcu
prof. dr Klara Buršić-Matijašić
prof. dr Vesna Hadži-Požgaj
prof. dr Igor Lakić
prof. dr Jagoda Granić
prof. dr Nadežda Silaški
prof. dr Vladislava Gordić Petković
prof. dr Snežana Gudurić
prof. dr Tvrtko Prčić
prof. dr Biljana Radić Bojanić
prof. dr Dragana Drobnjak
prof. dr Marija Stefanović
prof. dr Virđinija Popović
prof. dr Ljubica Vlahović
prof. dr Selena Stanković
prof. dr Veran Stanojević
prof. dr Predrag Muta vdžić
doc. dr Vojkan Stojičić

Organizacioni odbor / Organizing committee / Comité d'organisation:

prof. dr Snežana Gudurić, predsednica Organizacionog odbora
msr Anđelka Gemović, sekretarka Organizacionog odbora
prof. dr Nataša Radusin Bardić
prof. dr Nataša Popović
prof. dr Strahinja Stepanov
prof. dr Katalin Ozer
doc. dr Vanja Manić Matić
doc. dr Predrag Kovačević
doc. dr Milan Gromović
msr Milorad Miljaković

vebsajt / website / site web:

<https://www.ff.uns.ac.rs/sr/nauka/konferencije/konferencije-u-organizaciji-filozofskog-fakulteta/jezici-i-kulture-u-vremenu-i-prostoru-11>

imejl-adresa / email address / courriel:

jezici.i.kulture.11@gmail.com

ISBN 978-86-6065-779-6

Petete Timothy

University of Central Oklahoma, USA

tpetete@uco.edu

MOMIS KOMET: CONTEMPORARY MVSKOKE ART AND MEMORY CULTURE

In a speech delivered at the Walker Art Center, Paul Chaat Smith put forward a revealing question concerning representation and memory culture. Smith asks, “How is it that Indians are present everywhere—in the form of place names, popular culture, advertising, sports team names, weapon systems—yet barely present in history and largely absent from the great national debates of our time?” He recommends redesigning museum exhibits in order to deal with the consequences of ornamental inclusion and institutional exclusion. Doing so, Smith contends, would encourage collaboration and participation as it relates to American memory culture.

Smith’s premise brings to mind Daniel Heath Justice’s observation regarding the reclamation of space within the memory industry. In an essay aimed at emerging writers, Justice reminds readers that “In the face of a powerful colonial society that rewrote Indigenous loss as a story of innate Indigenous deficiency, rather than intentional settler violence, betrayal, and subterfuge, Indigenous peoples have storied our experience to empower the struggle of the present and to make the truth of struggle clear to future generations.” Like Smith, Justice indicates that the process of reclaiming critical and aesthetic space necessitates the disruption of a culture that “too often insists on Indigenous silence.”

Indigenous artists share their insights in advance of (or in response to) a variety of social, political, and cultural developments. Case in point, filmmakers Sterlin Harjo and Taika Waititi reimagine Indigenous communities via intentional media projects. Their most recent collaborative venture, *Reservation Dogs*, is a landmark television series that transcends borders and boundaries, deconstructs binary notions of identity, and promotes inherent tribal sovereignty. This presentation will describe ways in which *Reservation Dogs* engages and Indigenous contemporary memory culture.

Keywords: Indigenous Artists, Memory Culture, Film and Television, Contemporary Realities

Panić Kavgić Olga

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Philosophy, Department of English Studies
olgapk@ff.uns.ac.rs

Kavgić Aleksandar

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Philosophy, Department of English Studies
kavgiac@ff.uns.ac.rs

**ACADEMIC, EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL LINGUISTIC WORK WITH
AI CHATBOTS:
ADVANTAGES AND DISADVANTAGES**

The integration of AI chatbots, most notably ChatGPT, into linguistic research, education, and professional linguistic practices has been both transformative and contentious. The presentation relies on over two decades of academic work by the authors to elucidate the advantages and disadvantages of using AI chatbots in linguistic research endeavors and education. Research-wise, the employed qualitative analysis highlights a stark contrast in the time and skill-set required for linguistic tasks with and without the aid of AI chatbots. Evident benefits include significant time-saving capabilities, access to expansive linguistic data sets surpassing conventional corpora, and the obviation of non-linguistic skills such as web scraping. However, the opacity of AI data sources, a potential oversight of linguistic outliers, and the datedness of AI linguistic data pose challenges. Using as case studies examples from the authors' previous research undertakings (e.g. the exploration of the *-burger*, *-gate*, and *-holic* suffixoids), the study accentuates this dichotomy, underscoring the efficiency gains realized with AI, while emphasizing the essence and indispensability of human expertise. Education-wise, the study presents a contrasting view of using AI chatbots in educational settings, where overreliance on their output can hamper the development of key academic skills among students and young professionals. Ultimately, the study envisages a future (the present?) where linguists capitalize on AI's strengths, redirecting their focus to the theoretical depths, exceptions, and nuances of language, i.e. a new landscape of linguistic work that encourages linguistic professionals to leverage AI chatbots judiciously and only for relevant tasks, preserving the human essence in linguistic research and practice.

Key words: AI chatbot, linguistic research, education, technological integration, human-AI collaboration

Алексић Миша

Универзитет у Београду, Србија

miscia.aleksic@gmail.com

РЕЦЕПЦИЈА ИТАЛИЈАНСКЕ КАНЦОНЕ У СРПСКОЈ И ХРВАТСКОЈ ПОЕЗИЈИ 19. ВЕКА

Предмет овог истраживања јесте рецепција италијанске канцоне у српској и хрватској поезији 19. века. Рецепцију овог сталног лирског облика италијанске песничке традиције испитаћемо анализирајући преводе канциона Франческа Петрарке и Ђакома Леопардија објављене у хрватским и српским књижевним листовима у другој половини 19. века. У фокусу анализе биће метричка решења која се тичу одабира преводног стиха и устројства станце и њених синтактичких аспеката, а која нам могу додатно осветлити преводилачке стратегије српских и хрватских преводилаца у овом периоду. Појединости метричког описа превода ишчитаћемо у контексту метричког репертоара епохе и у поређењу са записима о канциони у истодобним стиховнотеоријским текстовима (Андрић, Малетић, Шеноа) са циљем увиђања семантичких ефеката који се у датом контексту постижу на одређен начин устројеним обликом канцоне.

У закључном делу рада упоредићемо наше закључке о рецепцији канцоне у српској и хрватској књижевности 19. века са рецепцијом овог лирског облика у италијанској поезији истог доба, у којем долази, управо захваљујући Леопардијевој поезији, до обнове, али и корените семантичке и морфолошке трансформације овог метричког облика. Полазећи од претпоставке семантичке теорије стиха да рецепција облика говори нешто о његовом значењу у одређеној песничкој традицији, односно да значење облика одређује његову рецепцију, разматраће о канциони и њеним семантичким ефектима у доба романтизма у италијанској поезији, с једне стране, и српској и хрватској, с друге, треба да буде прилог промишљању о питању важности семантике облика за његово теоријско дефинисање као лингвистичког и(ли) књижевноисторијског ентитета, с једне стране, и промишљању о интерпретативном потенцијалу поетичких семантичких вредности облика у анализи песничког текста, с друге.

Кључне речи: италијанска канциона, семантика стиховних облика, преводни стих, Ђакомо Леопарди, Франческо Петрарка.

Анђелковић Јована

Универзитет у Крагујевцу, Србија

Филолошко-уметнички факултет

jokantnt1@gmail.com

Кандић Милица

Универзитет у Крагујевцу, Србија

Филолошко-уметнички факултет

milica.kandicat@signfilum.kg.ac.rs

ХУМАНИСТИЧКА ПРОЈЕКЦИЈА КВАДРАТУРЕ КРУГА У ЗБИРЦИ ПРИПОВЕДАКА *ФРЕДЕ, ЛАКУ НОЋ* ДРАГОСЛАВА МИХАИЛОВИЋА

Постављајући човека у поетички центар свог стваралаштва, Драгослав Михаиловић нам збирком приповедака *Фреде, лаку ноћ* отвара простор за истраживање изразито присутног антропоцентризма. Литерарни подстрек за овакав аналитички подухват пружа нам сам аутор. Наиме, централна прича, по којој збирка носи наслов, на више места поставља проблем квадратуре круга. У тежњи да том проблему приђемо са хуманистичког, те хуманопоетичког аспекта, а подстакнути претходно сугерисаном антропоцентричношћу, довели смо га у везу са Да Винчијевим Ветрувијским човеком. У том контексту, методологија нашег истраживања претпоставља концентрични концепт, у којем централно место заузима човек, а потом прича (коју у математичко-геометријском кључу читамо као квадрат), те живот (читан као круг). Читајући Михаиловићеве приповетке, полазимо од хипотезе да је човек примарни проблем, а решење тога проблема неочекивано искрсава из нечега што се у његовим причама објављује као „обично” и „свакидашње”, одаје утисак „сасвим реалистичног” и „миметичког”. С обзиром на то, рад ће разматрати и функцију, статус и смисао обичних и малих ствари, које заправо омогућавају причи (па и животу, и човеку) да буде. Својим начином приповедања, Михаиловић нас опомиње да не затварамо очи пред малим и наизглед неважним стварима, бићима и судбинама, а смештајући их у приповедачки фокус разоткрива важност њиховог егзистенцијалног патоса, који носи истину о усамљености, патњи, сиромаштву, поремећеним односима у породици, особењаштву. Поред тога, место мајушности и обичности у квадратури круга биће наша истраживачка преокупација, која ће поставити нове хипотезе поводом промишљања о Михаиловићевој поетичкој суштини, која продира у суштину људске егзистенције.

Кључне речи: Драгослав Михаиловић, приповетка, квадратура круга, антропоцентризам, (не)обично.

Andelković Katarina
Univerzitet u Nišu, Srbija
milosavljevic.katarina@ni.ac.rs

PROMOVISANJE NEOLIBERALNE IDEOLOGIJE U UDŽBENICIMA ENGLESKOG JEZIKA

Cilj ovog rada jeste da, koristeći okvir kritičke pedagogije, analizira promovisanje neoliberalne ideologije savremenog kasnog kapitalizma u udžbenicima engleskog jezika koji se koriste na fakultetima u Srbiji.

„*Udžbenik je ključni element u procesu nastave i učenja jezika. To je vidljivo srce svakog ELT programa, skoro univerzalni element nastave i vodič za nastavnika, pomoćno sredstvo za pamćenje za učenike i trajni zapis ili merilo onoga što je naučeno.*“, objašnjava Pau Bori u svojoj knjizi *Language Textbooks in the Era of Neoliberalism*, dodajući da su udžbenici kulturni artefakti svog vremena, kao i svako drugo ljudsko stvaralaštvo ili aktivnost te se ne rađaju u vakumu već se nalaze u određenom trenutku vremena i na konkretnom mestu a kao posledica toga, na njih utiče politički, ekonomski i istorijski kontekst u kome su nastali (Bori 2018, 2).

Za potrebe ovog naučnog istraživanja, autorka će predstaviti analizu udžbenika engleskog jezika *New Headway – Intermediate* kao jednog od udžbenika koji se koristi na fakultetima u Srbiji. Koristeći modele kritičke analize diskursa i multimodalnog pristupa, autorka će analizirati kako tekstovi i ilustracije u ovom udžbeniku mogu promovisanjem neoliberalnih ideala preneti ideologije na institucije i grupe ljudi. Analizom je, pre svega, utvrđeno koji ideali neoliberalizma su prisutni u lekcijama, a nakon toga i načini na koji su isti predstavljeni. U udžbeniku koji je bio predmet analize uočeni su sledeći ideali neoliberalizma: konzumerizam, brendiranje, individualizam, površni nekritički multikulturalizam.

Ključne reči: neoliberalizam, kritička pedagogija, nastava engleskog jezika, udžbenik.

Andrić Edita

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
andrice@ff.uns.ac.rs

Zvekić-Dušanović Dušanka

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
dusazd@ff.uns.ac.rs

POREDBENI FRAZEOLIGIZMI SA GLAGOLIMA KRETANJA U MAĐARSKOM I SRPSKOM JEZIKU

Rad se bavi kontrastivnom analizom poredbenih frazema koji u upravnom delu (comparandumu) sadrže glagole kretanja. Takvi glagoli su, prema istraživanju autorki ove studije, najzastupljeniji u komparativnim strukturama sa priloškom semantikom. Korpus je crpen iz dvojezičnog mađarsko-srpskog frazeološkog rečnika, te je upravo to razlog što smer analize polazi od mađarskih primera. Iako će biti reči i o strukturi samih fraza u pomenuta dva jezika, akcenat će se u radu staviti na značenja koja ovakvi izrazi ispoljavaju. Glagoli će se prvenstveno podeliti na one koji izražavaju neusmereno i na one koje označavaju usmereno kretanje. U okviru prve grupe frazeološke jedinice će se razvrstavati po razim semantičkim kriterijumima na osnovu načina, odnosno karakteristika kretanja, dok će usmereno kretanje biti grupisano prema pravcu i to na adlative, ablative i perlative. Posebna će se pažnja u okviru svake grupe posvetiti domenima tertium comparationis, odnosno konceptima u koje spadaju elementi sa kojima se način kretanja poredi. Većinom su to imenice, imeničke konstrukcije, ali ih mogu činiti i čitave klauze. S obzirom na to da su glagoli kretanja u najvećoj meri podudarni u mađarskom i srpskom jeziku, rad je upravo fokusiran na deo uporedbe, na to koje se sličnosti i razlike mogu ustanoviti u ciljnim domenima u mađarskom i srpskom jeziku, odnosno u kojoj meri su fraze uslovljene specifičnostima jezika, ali i samim kulturama u kontaktu.

Ključne reči: kontrastivna frazeologija, mađarski jezik, srpski jezik, glagoli kretanja, poredbeni frazeologizmi

Арва Сара

Универзитет у Београду, Србија

sara.arva@gmail.com

УМЕТНИК – ТО ЈЕ НЕКО ДРУГИ: ИМАГОЛОШКО ТУМАЧЕЊЕ ФИГУРЕ СЛИКАРА У РОМАНУ *ОМЕРПАША ЛАТАС*

Сврха овог рада јесте да представи имаголошко тумачење фигуре уметника у Андрићевом роману *Омерпаша Латас*. Са идејом да сликара Вјекослава Караса сагледамо као Другог, у уводним сегментима рада најпре настојимо да дефинишемо појам Другог – који је током времена прошао путем различитих трансформација: од националних и културолошких ентитета, све до језичких и естетичких. Разматрајући Другог кроз могућности променљивих атрибуција, предлажемо неколико начела кроз које се уметник Андрићевог романеског света може анализирати и обликовати као *хетеро-слика*. Најпре, као *странац*, непознати и непријатељски Други, који не припада друштвеној структури у којој се налази. Потом као *онтолошки* Други, чије понашање и стваралаштво одступа од свега људског и иманентног. Напоследку, као *девијантни* Други, крадљивац и злочинац, чије постојање се налази на маргинама. У раду се такође осврћемо на моменат вишеструких перспектива, те кроз оптички речник тумачимо вишегледје кроз које се имагинира овај књижевни јунак. Он не само да се конституише кроз различите погледе, већ и кроз њихово одсуство – непоуздани дискурс о Карасу развија се у тренуцима док га нико и није видео. Знатну пажњу у завршници рада посвећујемо и могућностима да се апологија уметника – као унесрећеног, сензитивног појединца – предочена путем свезнајуће инстанце, разуме и као *ауто-слика* која води до ауторске, аутореференцијалне и аутопоетичке перспективе.

Кључне речи: Андрић, Вјекослав Карас, уметник, сликар, Други

Ašić Tijana

Univerzitet u Kragujevcu, Srbija
tijana.asic@gmail.com

Simović Marija

Filološki fakultet u Beogradu, Srbija
marijasim87@gmail.com

O PROBLEMU PREVOĐENJA TERMINA PREPEVAVANJE SA SRPSKOG NA FRANCUSKI JEZIK

Povod za ovaj rad, koji pokriva oblasti opšte lingvistike, semantike, pragmatike, sintakse, fonetike, traduktologije i muzikologije je prevođenje srpskog termina prepevavanje na francuski jezik.

Konkretno rešenje koje nudimo je glagol *reversifier*. Međutim, jasno je da se, u konkretnom slučaju, mora upotrebiti dodatak, na primer *reversifier un poème du serbe en français*.

Naime, postoji jedna suštinska razlika: prepevavanje sadrži viši stepen slobode i kreativnosti od prevođenja proze, ali takođe zahteva i veću zanatsku veštinu, budući da se od prepeva očekuje da poštuje prozodijsku strukturu originala. Dakle metar i ritam (neki tvrde da ritam postoji čak i u tzv. slobodnom stihu, doduše nepravilan i sinkopiran, ali ipak ritam), kao i, ako je moguće, zvučnost i melodiju stiha, te zato i zaslužuje poseban termin.

Naglasili bismo da je cilj našeg istraživanja dvostruk: kako praktičan (jer će pomoći književnim prevodiocima), tako i teorijski, jer ulazi u dubinu ne samo strukture samog prirodnog jezika, već istovremeno zalazi i u kognitivne nauke, kao i u teoriju muzike.

Key words: prepevavanje, stih, semantika, oblik, značenje, muzika

Astori Davide

Università degli Studi di Parma, Italia

davide.astori@unipr.it

INSEGNARE LINGUISTICA DELLE LINGUE SEGNATE DURANTE LA PRIMA PANDEMIA DI COVID-19: I CASI DI PARMA E FERMO (ITALIA)

Scopo della presentazione sarà illustrare come sia stato affrontato il problema del cambiamento radicale di paradigma didattico a seguito della prima pandemia in una particolare tipologia di lingue, le lingue dei segni, che, proprio per le loro caratteristiche (innanzitutto, la spazialità su cui si fonda la loro grammatica, a differenza della linearità che caratterizza gli altri, e le peculiarità dello spazio segnico in cui vengono agiti) hanno dovuto accettare la sfida lanciata dal Covid-19 con flessibilità, forse ancor più delle lingue vocali. L'analisi sarà condotta sulla scorta di due esperienze dirette: il corso, svoltosi nella seconda parte del primo semestre dell'a.a. 2020-21 (3 novembre - 4 dicembre 2020) presso l'Università degli Studi di Parma come "Introduzione al linguistica e semiotica delle lingue dei segni, con particolare attenzione ad un'analisi contrastiva tra queste e le lingue vocali" per il Corso di Laurea Magistrale in Letterature Classiche e Moderne (vedi sito ufficiale: <https://www.unipr.it/ugov/degrecourse/193524>); il secondo, tenuto presso il Corso sperimentale LILS organizzato presso la Scuola S. Domenico di Fermo sotto l'egida di OSSMED, l'Osservatorio Nazionale sulla Mediazione Linguistica e Culturale.

Key words: Lingue segnate vs. Lingue vocali, Linguistica delle lingue segnate, pandemia, Università di Parma, progetto LILS.

Aykut Ksenija

Univerzitet u Beogradu, Srbija
ksenija.aykut@fil.bg.ac.rs

Stefani Miljković

Univerzitet u Beogradu, Srbija
stefani.miljkovic@fil.bg.ac.rs

LINGVISTIČKE I KULTUROLOŠKE TRANZPOZICIJE U PREVODIMA KNJIŽEVNIH DELA SA TURKOLOŠKOM TEMATIKOM

Prilikom prevođenja književnih dela čija tematika obuhvata turske kulturno-istorijske i lingvističke aspekte, evidentna je značajno izražena komponenta nepreciznog prenošenja manje ili više poznate terminologije i drugih leksičkih spojeva.

U ovom radu se analizira prenošenje turskih leksičkih i semantičkih jedinica u prevodima književnih dela sa najzastupljenijih evropskih jezika, utvrđuju se nedoumice sa kojima se prevodioci najčešće susreću i ispituju se navedena rešenja kao predmet razmatranja sa stanovišta specifične turske leksike i jezičkog sklopa.

Upoređivanjem srpskih prevoda romana autora koji pišu na engleskom i francuskom, kao i sekundarnog književnog prevoda turskih dela sa engleskog i nemačkog, utvrdili smo značajan broj nepodudarnosti ponuđenih prevodilačkih rešenja kod leksike turskog porekla, koja je već prisutna i prihvaćena u srpskom književnom jeziku, kao i njeno neprepoznavanje pod uticajem polaznog jezika, što rezultira greškama u prevodu.

Kao rezultat istraživanja pružaju se precizni i odgovarajući prevodni ekvivalenti za zajedničke kulturološke i jezičke elemente među kojima preovlađuju turcizmi i drugi termini usvojeni kao deo leksike srpskog jezika. Isto tako, daju se i tumačenja specifičnih turskih lingvističko-kulturoloških segmenata za koje ne postoje odgovarajući ekvivalenti u srpskom jeziku. Insistira se na adekvatnim razrešenjima prevodilačkih dilema i objašnjenjima zapaženih prevodilačkih nedoslednosti. Na kraju, u radu se ističe snažna potreba za prevodilačkim istraživačkim naporima prilikom razumevanja i obrade leksema iz široke oblasti turske kulture, istorije, religije i običaja kako bi se iznašli najbolji načini za njihovo pravilno prenošenje na srpski jezik.

Ključne reči: turski jezik, prevod, kulturološka transpozicija, transkripcija

Babić Jelena

Univerzitet u Beogradu, Srbija

jelenababic@fil.bg.ac.rs

TOKOVI U VOJNOJ TERMINOLOGIJI ARAPSKOG JEZIKA

Različite vojne mirovne misije, obuke i vojni humanitarni projekti odvijaju se na međunarodnom nivou i osmišljeni su kao programi u koje se uključuju jedinice oružanih snaga različitih zemalja. Mesta održavanja ovih misija su i pojedine zemlje arapskog govornog područja. Imajući u vidu multinacionalni karakter vojnih misija, poznavanje stranih jezika je neophodno. Engleski jezik je prihvaćen kao lingua franca, međutim poznavanje jezika veće jedinice kojoj se pridružuje manja ili čak jezika zemlje u kojoj se sprovodi misija je uvek poželjno. Ukoliko se vojna misija odvija u nekoj od zemalja arapskog govornog područja, komunikacija se, u zavisnosti od sastava komandnog lanca, može odvijati na engleskom, kao i na nekom drugom jeziku, između ostalog i na arapskom.

Cilj ovog rada je da, na osnovu postojeće literature, kao i kroz istraživanje vojnih dokumenata i radova o vojnim temama, dostupnih na engleskom i arapskom jeziku, ukaže na trendove u arapskoj vojnoj terminologiji, da ispita da li je i u kojoj meri engleski, kao jezik izvornik, uticao na promene u leksici ili sintaksi arapskog jezika, naročito arapskog jezika vojne struke. Uvodni deo rada bio bi posvećen opisu različite, najrasprostranjenije vojno-terminološke priručničke i rečničke građe koja se koristi za prevođenje sa engleskog na arapski i obrnuto, dok bi drugi deo pažnju usmerio na analizu određenih vojnih termina i terminoloških sintagmi koje su prevedene sa engleskog na arapski jezik. Neizostavni deo rada posvećenog analizi termina predstavljali bi neologizmi, kao i akronimi koji su karakteristični za engleski, ali ne i za arapski jezik.

Ključne reči: arapski jezik, engleski jezik, vojna terminologija, neologizmi.

Бакалуца Јелена
Универзитет у Београду, Србија
jbakaluca@gmail.com

ДИСКУРЗИВНА КОМПЕТЕНЦИЈА БУДУЋИХ НАСТАВНИКА ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА НА ПРИМЕРУ ПИСАНЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ЧАС

Циљ овог квалитативно-квантитативног и дескриптивно-експланаторног истраживања јесте откривање и боље разумевање тешкоћа студената француског језика и књижевности приликом писања припреме за час, што представља обавезну активност у оквиру образовања будућих наставника на Филолошком факултету Универзитета у Београду. На делу корпуса који чине припреме за час студената из три генерације примењен је метод лингвистичке анализе садржаја. Унутар изабраног узорка извршена је селекција садржаја у којем се посматрају карактеристике исказивања, лингвистичке и графичке карактеристике. Истим студентима понуђен је и писани упитник, који треба да допринесе бољем разумевању њихових размишљања, осећаја и узрока тешкоћа. Поступком триангулисања добијени су резултати који указују на три освешћене тешкоће – бројност елемената о којима треба размишљати приликом писања, прилагођавање језика нивоу ученика приликом формулисања налога/питања и адекватно исказивање у остатку текста, односно познавање одлика академског писања. Анализа радова показује и да припреме нису увек лако читљиве, добро презентоване, о чему студенти немају јасно изражену свест, али и да грешака у употреби стручних термина има упола мање него што би се очекивало по одговорима из упитника. Закључак је да проблеми приликом усвајања овог (за студенте) новог жанра углавном потичу из претходног школовања, те да и даље треба радити на развијању њихове дискурзивне компетенције на француском језику, односно на когнитивно-стратегијској компоненти писане продукције (Веасо 2007), која подразумева и трансфер способности писања из матерњег и/или неког другог страног језика. Проблеми би могли бити ублажени употребом стратегија (ауто)евалуације, (ауто)корекције и медијације, којима би, стога, у настави писања, у образовању наставника и будућим истраживањима наставе матерњег и страног језика требало посветити више пажње.

Кључне речи: образовање наставника француског језика, писана припрема за час, дискурзивна компетенција, (ауто)евалуација, (ауто)корекција

Bala Julija

Muzej primenjene umetnosti, Beograd, Srbija
julia.m.balla@hotmail.com

**„ZA MAĐARSKU UMETNOST“
POKROVITELJSKA DELATNOST MAGDOLNE HORTI KROZ IZLOŽBE U
PALATI UMETNOSTI (MŰCSARNOK) 1940-43.**

Kao supruga Regenta Mikloša Hortija i prva dama Mađarske, Magdolna (Purgli) Horti imala je važnu ulogu u ispunjavanju ceremonijalnih dužnosti koje su pratile sistematsku izgradnju kulta ličnosti „oca nacije“. Svoju popularnost ova dama aristokratskog porekla, besprekornih manira i obrazovanja ipak koristi u filantropske svrhe, dajući tako svoj doprinos društvu u kome živi. Gospođa Horti stiče veliku naklonost građana zahvaljujući donacijama za ugrožene. Bila je poklonica umetnosti, a umetnike je smatrala stubovima mađarske kulture. Fokus rada je upravo na ovom segmentu njenog filantropskog delovanja. Obradićemo njena stremljenja kroz osnivanje pokreta nazvanog „Za mađarsku umetnost“, koji je 8. februara 1940. godine organizovao prvu izložbu u Palati umetnosti u Budimpešti. Izložba je bila prodajnog karaktera i imala je za cilj pomoć osiromašenim umetnicima. Događaj grandioznog karaktera koji se prostirao u skoro 40 soba, služio je svakako i da prikaže Budimpeštu kao pretendenta na mesto centralnoevropske prestonice kulture.

Izložbu je pratio i program humanitarnog karaktera održan u Operi. Nazvan „Živa izložba“, predstavio je na sceni kroz interpretaciju glumaca 50 „živih slika“ najvišeg umetničkog dometa. Izložbe pokreta „Za mađarsku umetnost“ pod mecenstvom prve dame Mađarske organizovane su do 1943. godine.

U radu primenjujemo klasičan istorijski metod. Cilj rada je da prikaže Magdolnu Horti kao aktivnu ličnost društva kroz prizmu njenog humanitarnog angažovanja, sa posebnim osvrtom na njeno mecenstvo likovnih umetnika kroz pokret „Za mađarsku umetnost“, delatnost pokroviteljke često zanemarivanu od strane savremenih istoričara kulture.

Ključne reči: Magdolna Horti, mecenstvo, Palata umetnosti, Drugi svetski rat, istorija kulture, istorijski metod

Bala Monika

Univerzitet u Beogradu, Srbija

Filološki fakultet

moniballa@gmail.com

ŽENSKI LIKOVI U NOVELAMA MARIJE SABO

Predmet istraživanja je prikaz ženskih likova u delima erdeljske spisateljice Marije Sabo (Szabó Mária, 1888-1982). Korpus rada čine novele koje je autorka objavila u mađarskom časopisu *Napkelet* između 1926. i 1937. godine, jednom od značajnih književnih foruma preko kojih su imena mnogih erdeljskih pisaca ušla u sferu nacionalne književnosti. U analizi polazim od pretpostavke da se lik žene oblikuje konvencijama uslovljenim kulturom i društvenim okolnostima vremena. Posebno se razmatra društveno-politički milje posleratnog perioda u Mađarskoj, te se pokušavaju osvetliti moralni problemi sa kojima se ljudi susreću u tom vremenskom trenutku. Autorka realističnim sredstvima osvetljava sliku blage, krotke i smerne žene, koja svoju sreću nalazi u jednostavnosti porodične sredine kao supruga, majka, kćer. Ona je heroína svakodnevnog života koja teži istini, čestitosti, duhovnoj lepoti, i u toj težnji pronalazi smisao svog života. Njena veličina i snaga ogleda se u njenoj moralnoj uzvišenosti, u osećanju dužnosti i vernosti. Žena se u novelama Marije Sabo saobražava normama patrijarhalnog poretka. Ona ne teži emancipaciji, već opštem dobru. U tom vrednosnom okviru se u novelama izdvaja motiv dobrote. Cilj rada je sagledavanje i tumačenje ženskih likova u društvenom i kulturnom kontekstu.

Ključne reči: Marija Sabo (Szabó Mária), ženski likovi, mađarska književnost prve trećine 20. veka, novela, *Napkelet*, dobrota

Балек Тијана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет, Одсек за славистику

tijana.@ff.uns.ac.rs

О АСПЕКТУАЛИЗАТОРИМА *ЈОШ* И *ЕЩЁ* – ИЗ СЕМАНТИЧКОГ, СИНТАКСИЧКОГ И КОГНИТИВИСТИЧКОГ УГЛА

У раду се анализира аспектуализаторска природа лексема *ещё* и *joш* са трију аспеката: семантичког, синтаксичког и когнитивистичког. Упркос томе што је термин ‘аспектуализатор’ резервисан претежно за глаголе способне да указују на фазне модификације ситуације, у улози аспектуализатора се могу наћи и друге врсте речи, попут разматраних двају прилога *joш* и *ещё*. Поред наведених, у обзир ће бити узети и сложени прилози који укључују анализиране (нпр. *joш* *увек*, *всё* *ещё* и сл.).

Сем примарног својства маркирања интратерминалности, посматрани прилози означавају и продужетак, редупликативност, интензитет, али имају потенцијал да обележе и модални карактер активности и др. Имајући то на уму, настојаћемо да установимо у којој сфери *joш* и *ещё* доминантно манифестују своју аспектуализаторску природу, и, с друге стране, у ком аспекту је њихова улога модификатора ситуације најслабије испољена.

Стога је важно дефинисати сличности и разлике у семантичком погледу, те упоредити синтаксичко окружење у којем се посматране лексеме јављају и (типичну) спојивост са одговарајућим семантичким класама глагола. Когнитивистички аспект је важан јер се помоћу асоцијација говорника садржински допуњује стварна употребна вредност и функција посматраних аспектуализатора, што ће бити упоређено са примерима употребе речи *joш* и *ещё* у електронским корпусима руског и српског језика и резултирати реалном сликом функције проучаваних аспектуализатора у српском и руском језику.

Кључне речи: аспектуализатори, лексеме *joш* и *ещё*, спојивост, семантички, синтаксички и когнитивистички аспект, руски и српски језик

Barbi Maurizio

Università di Belgrado, Serbia

maurizio1973@yahoo.it

LA VOCE “DEMONE” NEL VOCABOLARIO ZINGARELLI (1922-2023)

Nel presente contributo abbiamo osservato l'evoluzione della voce “demone” nell'arco temporale 1922-2023 e la recente neosemia (De Mauro 2006; Adamo e Della Valle 2017) inerente all'uso figurato di questa voce, registrata nel vocabolario Zingarelli 2023 e corrispondente a «(fig., spec. al pl.) paura, angoscia».

Dopo aver analizzato gli sviluppi della voce “demone” attraverso un corpus composto da diverse edizioni del vocabolario Zingarelli inerenti all'arco temporale sopracitato (Bazzanella 2008), abbiamo illustrato quantitativamente i risultati delle occorrenze ricavate dallo spoglio dei corpora CORIS e PAISÀ, ai quali si aggiungono i risultati tratti dall'archivio del quotidiano “la Repubblica” nel periodo 1984-2023, al fine di individuare il periodo di maggiore espansione del nuovo significato figurato di “demone”. L'analisi qualitativa, invece, ha riguardato alcuni rappresentativi esempi d'uso di questa neosemia, oltre alla sua probabile prima attestazione.

Il nostro scavo lessicografico, unitamente all'analisi estesa anche ad altri vocabolari dell'uso, ha mostrato che la neosemia di “demone” in questione è attualmente assente nei vocabolari italiani disponibili online, oltre che nei numerosi repertori di neologismi presi in esame. La nostra ricerca inerente al nuovo significato figurato di “demone” ha contribuito alla registrazione di questa neosemia all'interno del vocabolario Zingarelli 2023, il che rappresenta un esempio del «piccolo movimento annuale» (Renzi 2012) e del mutamento semantico (Lombardi Vallauri 2010) che caratterizza ogni lingua viva.

Parole chiave: demone, mutamento semantico, neologismo, neosemia, Zingarelli

Батинић Александра
Универзитет у Београду, Србија
batinic_aleksandra@yahoo.com

***ПРОКЛЕТА АВЛИЈА И ПА КАО* – ЗАБЛУДЕ И ЗАМКЕ ПРИЧЕ, ПРИЧАЊА И ТЕКСТА**

Проблем причалаца и причања, те граница одакле почиње роман а престаје прича, испостављају се као једна од кључних упоришта Андрићеве *Проклете авлије*, будући да су конститутивна за наративно и семантичко ткиво романа. Роман Владимира Табашевића *Па као*, написан шездесетак година након *Авлије*, пред читаоца поставља симиларан захтев за потрагом између испричаног и записаног, метафикцијског и романескног, овога пута у постмодернистичком кључу. У овом раду ће се пратити поетички лук који образују ова два тематски разнородна романа, уочавајући и анализирајући њихове везе и размимоилажења на плану приповедних техника, трагајући, у херменеутичком кључу, за одговором на питања о судбини причања, приче и текста. Прихватајући и продубљујући идеју да *Проклета авлија* поетички најављује надлазећи постмодернизам управо нудећи одговоре на питања о будућности књижевности, док *Па као* на исто питање проговара из својеврсне метанаративне кризе, поигравајући се моделима приповедања, књижевним жанровима и наративним инстанцама, рад ће компаративно сагледавати кључна поетичка места ова два романа. Закључак који се намеће тиче се скривене полемике коју *Па као* наставља онде где је *Проклета авлија* застала – Табашевићева нада да је књижевност и даље могућа и, истовремено, немогућа, исказана је брисањем граница између живог и мртвог приповедача, иза којих остаје једино безвременост наратива.

Кључне речи: прича, причање, метафикција, метанарација, постмодернизам

Bene Annamária

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

bene@uns.ac.rs

UČENJE MAĐARSKOG KAO STRANOG JEZIKA I HIPOTEZA O TROSTEPENOM USVAJANJU NEAKUZATIVNIH GLAGOLA – POSTOJI LI VEZA?

Hipotezu o trostepenom usvajanju neakuzativnih glagola definisao je Hirojuki Ošita pre dvadesetak godina i odnosi se na učenje onih pre svega indoevropskih jezika kao stranih u kojima se neprelazni glagoli dele na neakuzativne i neergativne. Ukratko, ova hipoteza definiše pretpostavku da učenici koji uče neki indoevropski jezik kao strani radi gramatički pravilnog građenja određenih morfoloških i sintaktičkih struktura stranog jezika moraju kroz trostepeni proces usvajanja naučiti razlikovati sintaktičke strukture neakuzativnih i neergativnih glagola. Po Ošiti, izostanak ovog koraka u učenju dovodi do toga da učenici datog stranog jezika nauče izvođenje određenih gramatičkih (pre svega sintaktičkih) struktura na pogrešan način, što dovodi do učestalih, čak i trajnih gramatičkih grešaka u govoru i pisanju.

S obzirom na to da i mađarski jezik poznaje kategoriju neakuzativnih glagola i da i u ovom jeziku postoje određene neakuzativne pojave, interesuje me da li je Ošitina hipoteza primenljiva i na jezik koji nije indoevropski. Mada se na ovim prostorima mađarski kao strani jezik u institucionalnim okvirima retko izučava, moguće je izvesti inicijalno istraživanje ovog pitanja.

Ključne reči: neakuzativnost, mađarski kao strani jezik, gramatički pravilne strukture

Безрукова Ивана

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија

ivanamcancar@gmail.com

ЛИЦА НЕЧИСТЕ СИЛЕ У СВЕТЛУ ЧУДА СВЕТОГ БЕНЕДИКТА НУРСИЈСКОГ

Супротстављање нечисте силе божанској енергији чест је феномен у чудима која се пројављују у српскословенском Житију Светог Бенедикта из прве четвртине XV века. Посматрањем различитих начина именованја нечисте силе у делу које је са грчког преведено на српскословенски добијамо слику о одређеном средњовековном обрасцу мишљења и понашања. Лексичко-синтаксичка средства која преводилац користи дају се напореда са онима у грчком изворнику, што нам омогућава да видимо да ли су у српскословенски текст унесене извесне иновације или је текст веран оригиналу, односно да ли једна грчка лексема у различитим контекстима у српскословенском преводу добија различите еквиваленте или, сходно времену када је овај текст настао, превод тежи да остане што ближи изворнику. Осим текста Житија Светог Бенедикта из XV века, које припада ризници манастира Високи Дечани, постоји још једно Житије Светог Бенедикта на српскословенском језику (средина XIV века), које се налази у Руској националној библиотеци у Санкт Петербургу у оквиру Скитског патерика. Иако представља слободнији, фрагментаран превод с латинског језика, оно прати грчки текст Житија из пера папе Григорија Двојеслова, те нам је у овом истраживању драгоцен јер на неким местима пружа увид у лексичке и текстолошке дублете, који могу бити условљени хронолошким и територијалним аспектом на српском језичком подручју.

Кључне речи: нечиста сила, Житије Светог Бенедикта, српскословенски језик, грчки језик, лексичко-синтаксичка средства

Биландзија Софија

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

sofija.bilandzija@gmail.com

О (НЕ)ПРЕВОДИВОСТИ КУЛТУРНОИСТОРИЈСКИХ РЕАЛИЈА У ДИЈАХРОНИЈСКОМ ПРЕВОДУ КОМЕДИЈА ЛУДВИГА ХОЛБЕРГА НА СРПСКИ

Прошле године се пред српском публиком први пут нашло шест изабраних комедија „оца данске књижевности“, класицисте Лудвига Холберга. Овај превод може се сматрати *интерлингвалним дијахронијским преводом* с обзиром на то да текст оригинала и текст превода дели 300 година (1722–2022). Текст оригинала је од читаоца и преводиоца удаљен не само језички, већ и географски и културно и обилује лексемама које би се могле подвести под локализме, етнографизме, историзме, егзотизме и, уопштено посматрано, безеквивалентну лексику. Иако је пракса већ показала да је и непреводиво преводиво, у раду се испитују различити типови културноисторијских реалија везаних за Данско-Норвешку краљевину с почетка 18. века, као и изазови њиховог превођења на српски три века касније.

У раду се класификују типови реалија, на пример, географске, друштвено-политичке реалије и етнографске (храна и пиће, одећа, занимања, култура и уметност). Испитују се реалије као показатељи историјског и националног (овде и регионалног, северноевропског) колорита и особености, и указује се на изазове њиховог превода на српски језик.

С обзиром на то да Холберг у комедијама користи латински, француски и немачки као језике који су тадашњој данској публици били познати, и језике испитујемо као реалију: као део културе говора, огледало различитих облика културе, а посредно и као средство којима се врши комичан ефекат (латински као језик ученог човека, али и педанта коме се Холберг подсмева; француски као језик моде и високог друштва, али и повод за кићени, барокни стил помодара и снобова).

Кључне речи: Лудвиг Холберг, превођење, дијахронијски превод, културноисторијске реалије, безеквивалентна лексика

Biljetina Jelena

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

jelena.biljetina@gmail.com

DEFINISANJE U REČNICIMA: SLUČAJ GLAGOLA *TO EAT* I *JESTI* U ENGLESKOM I SRPSKOM

U radu se analizira praksa definisanja rečničkih odrednica dva glagola, *to eat* u engleskom i *jesti* u srpskom, uzetih iz dva relevantna jednojezična rečnika namenjena izvornim govornicima, *Oxford English Dictionary* i *Rečnika Srpske akademije nauka i umetnosti*. Glavni cilj rada jeste da ispita u kojoj meri je praksa definisanja značenja rečničkih odrednica usaglašena sa dobrom praksom definisanja postavljenoj u relevantnoj leksikografskoj literaturi, i to na osnovu kriterijuma forme i sadržaja definicije. Analiza pokazuje da su značenja koja su grupisana oko centralnog, primarnog značenja kod oba glagola definisana na sličan način, koristeći tradicionalne i prototipične definicije, dok su sekundarna ili figurativna značenja u većini slučajeva definisana sinonimnim glagolima, naročito u rečniku srpskog jezika. Može se zaključiti da je praksa definisanja značenja u engleskom i srpskom slična u formalnom aspektu, budući da analizirani rečnici u većoj meri koriste konvencionalne, tradicionalne definicije, ali da koriste i savremeni, prototipičan pristup definisanju, koji se više koristi u rečniku engleskog jezika. U pogledu sadržaja definicija, zaključuje se da postoji tendencija da se u definisanju prioritet daje razumevanju definicije od strane korisnika, a ne toliko sistematskim objašnjenjima i usaglašavanju sa normama definisanja.

Ključne reči: leksikografija, jednojezični rečnici, definicija, forma, sadržaj.

Бјелак Аднан

Државни универзитет у Новом Пазару, Србија

adnan_bjelak@msn.com

НАСТАВА ЈЕЗИКА И ОДНОС КУЛТУРЕ И НАСТАВЕ ЈЕЗИКА

Циљ рада јесте приказивање и квантитативно-квалитативна анализа анкетом добијених ставова наставника језика из новопазарских основних и средњих школа о перцепцији наставе језика, материјалима и медијима на настави, односу према елементима културе на настави језика, те уопште о концепту образовања у Републици Србији – у којој мери сматрају да би образовни систем у Републици Србији требало да буде окренут ка проевропским вредностима, да се прилагођава изазовима глобализације, те да се нађе на путу ка европским интеграцијама. Поред тога, приказати њихов поглед на идеју инкорпорирања елемената оријенталне културе у језичке наставне садржаје с циљем стицања интеркултурне, а не само језичке компетенције. Очекивани резултати јесу да добијемо сазнања да ли су наставницима језика учбеници довољно средство за рад или су у потреби да се користе и неким другим изворима (на пример, интернетом), да ли и своје ученике упућују на неке друге изворе са(знања), да ли сматрају да су довољно едуковани да позитивно одговоре стандардима наставе језика који се тичу културе, тј. да ли сматрају да настава језика кроз интеркултурне садржаје може бити кључни фактор за развој интеркултурне оријентације младих.

Кључне речи: настава језика, наставна средства, култура.

Borljin Jelena

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

jelena.borljin@ff.uns.ac.rs

KULTURNA I INTERKULTURNA KOMPETENCIJA U PREVOĐENJU

U ovom radu je dat teorijski prikaz kulturne i interkulturene kompetencije u prevođenju analizirajući postojeću literaturu o ovoj temi. Tačnost usmenog i pismenog prevoda u interkulturnoj komunikaciji je primarni element u razmeni poruka između kultura. Kada je reč o tačnosti prevoda, imperativ je da se u prvi plan stavi preciznost pronalaženja ekvivalentnosti prikladne za komunikaciju dva različita identiteta (Sadiku Manaj, 2017:99). Ta preciznost je vezana za ulogu prevodioca u komunikaciji. Interkulturalna komunikacija se ostvaruje kroz prevođenje. Usmeno i pismeno prevođenje su dva veoma važna komunikacijska alata između kultura. U interkulturnoj komunikaciji, tokom procesa prevođenja, prevodioci imaju slobodu da biraju reči za opis pojmova, ali ova sloboda je dozvoljena samo ako je značenje verno. Prevodilac pored poznavanja jezika, treba da bude odličan poznavalac i kulture izvornog i ciljnog jezika, ali i izvrstan poznavalac društvenog konteksta. Cilj prevodioca uvek mora biti ostvarena komunikacija.

Zaključci ovog rada upućuju na potrebu istraživačkih projekata na ovu temu kako bi programi obuke i aktivnosti nastave imali praktičnu, a ne isključivo teorijsku osnovu, naročito u Republici Srbiji gde je prevodilačka nauka na svom početku u smislu akademskog izučavanja i naučnog istraživanja.

Ključne reči: kulturema, kontekst, tačnost prevoda, neverbalna komunikacija

Brković Ivana

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska

ivana.brkovic@ffzg.hr

REPREZENTACIJA DUBROVNIKA U PRIGODNOM PJESNIŠTVU PETRA KANAVELIĆA

Korčulanin Petar Kanavelić (1637–1719) hrvatski je autor bogatog književnog opusa koji je dio svoga života proveo u Dubrovniku, imajući zapažena udjela u književnom i kulturnom životu Grada. Dok o statusu toga pisca u dubrovačkoj sredini govori činjenica da je njegovom dramom *Vučistrah* otvoreno prvo dubrovačko kazalište Orsan godine 1682. ili ona da je bio član dubrovačke *Akademije ispraznijeh*, Dubrovnik se, s druge strane, kontinuirano javlja kao tema u njegovim djelima. O tome svjedoče i tri prigodnice: *Grad Dubrovnik vlastelom u trešnji*, nastala u povodu velikog potresa 1667, *Dubrovnik oslobođen od harača na blagdan ruke Svetoga Vlaha*, napisana 1695, i *Trstenko pastijer u veselju* iz 1703. godine.

Polazeći od teorije prostora zacrtane suvremenim prostornim obratom i književne imagologije u ovom će se radu nastojati osvijetliti reprezentacija dubrovačkog prostora u tim tekstovima. Tako će se, uzimajući u obzir da je književni prostor nositelj višestrukih značenja, osvijetliti tekstualne strategije konstruiranja Dubrovnika kao povijesnog, društvenog, religijskog i kulturnog prostora. Također, propitat će se međuodnos procesa oblikovanja prostora i (kolektivnih) identiteta, posebno s obzirom na liminalnu autorsku perspektivu koja uključuje istodobni pogled „izvana“ i „iznutra“, a koja proizlazi iz činjenice da je Kanavelić bio korčulanski plemić i visoki službenik Mletačke Republike, ali i naturalizirani Dubrovčanin.

Ključne riječi: Petar Kanavelić, reprezentacija prostora u književnosti, *Grad Dubrovnik vlastelom u trešnji*, *Dubrovnik oslobođen od harača na blagdan ruke Svetoga Vlaha*, *Trstenko pastijer u veselju*

Buršić-Matijašić Klara

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska

Filozofski fakultet

kbursic@unipu.hr

DA LI JE DANTE BORAVIO U PULI?

Prema nedovoljno dokumentiranoj predaji, u samostanu na brdu sv. Mihovil u Puli oko 1320. boravio je Dante Alighieri. Mnogi autori smatraju da je upravo posjet samostanu i izgled tadašnje Pule potaknuo na pisanje poznatih stihova Pakla (Inferno, IX, 113-126).

Sveti Mihovil je gradska četvrt u Puli u kojoj se nalazi kompleks Opće bolnice Pula, a danas i studentski kampus. I upravo je u sklopu razvoja kampusa i realizacije novih paviljona Studentskog doma, od 2018. do 2020. provedeno arheološko istraživanje. U gotovo dvije godine terenskog rada, evidentirano je i istraženo 117 grobova/grobnica, no pokojnika je bilo mnogo više jer su se njihovi ostaci nalazili i izvan grobnih konstrukcija.

Na sondiranom prostoru nisu pronađeni očekivani ostaci crkava i samostana. Sjevernije od dviju crkava, čije je postojanje zabilježeno u povijesnim vrelima, na franciskanskom katastru i u Kandlerovim tekstovima, pronađeni su grobovi samostanskog groblja koje je moglo biti u uporabi tijekom postojanja samostana. Izgradnja sakralnih objekata kao i sahranjivanje na brdu sv. Mihovila pratilo je povijesne događaje koji su zahvatili južnu Istru. Samostan i crkve bile su u službi stanovništva koje je u 9. stoljeću naselilo poluotok u skladu s franačkom državnim politikom. Suvremena istraživanja na prostoru Istre omogućila su nova promišljanja o nastanku crkve sv. Mihovila i kapele sv. Klementa i benediktinske opatije u 8. ili 9. stoljeće. Pored ratnih osvajanja, pulsko i istarsko stanovništvo bilo je desetkovano epidemijama zaraznih bolesti što se vjerojatno odrazilo i na veliku stopu mortaliteta i brojnost ostataka pokojnika u grobovima i oko njih.

Ključne riječi: Dante, Pula, Sv. Mihovil, arheološka istraživanja

Ceković Nevena

Univerzitet u Beogradu, Srbija

n.cekovic@fil.bg.ac.rs

INTERAKCIONI MARKERI U ITALIJANSKOM KAO STRANOM JEZIKU

U svojim interakcionim funkcijama, identifikovanim od strane C. Bazzanelle u pragmatičkom ključu iz simetrične, govornikove i sagovornikove perspektive, diskursni markeri (*allora, insomma, ma, sì, no, senti, ...*) igraju vitalnu ulogu u regulisanju toka i dinamike govorne razmene. Cilj nam je da s fokusom na italijanski kao strani jezik u radu identifikujemo ove markerske forme i njihove interakcione funkcije na srednjem nivou razvoja pragmatičko-diskursne kompetencije (od B1 do B2, prema Zajedničkom evropskom okviru). Naš longitudinalni učenički korpus sastoji se od 100 minuta snimljenih i ortografski transkribovanih asimetričnih interakcija u kojima je, u razmaku od godinu dana, učestvovalo 10 srbofonih studenata italijanskog jezika.

Pomoću primera govorne produkcije ekscerpiranih iz korpusa i podvrgnutih prevashodno kvalitativnoj ali i kvantitativnoj analizi, u radu se ilustruju otkrivene markerske forme u sledećim interakcionim funkcijama: uzimanje, ispunjavanje i ustupanje reči, fatička funkcija, modulacija, zahtevanje i iskazivanje slaganja i(li) potvrde, *back-channelling* i potvrđivanje pažnje, kao i prijem, spoznaja i zahtevanje objašnjenja. Rezultati do kojih dolazimo ukazuju na progresivni razvoj interakcione kompetencije na ciljnim nivoima znanja, gde se izdvajaju slaganje i modulacija kao najrasprostranjenije interakcione funkcije, odnosno *sì* i *no (lo) so* kao najučestalije forme, a naši zaključci potvrđuju tip razmene kao ključni faktor u (ne)ispoljavanju pojedinih markerskih funkcija u korpusu.

Ključne reči: diskursni markeri, italijanski J2, srbofoni studenti, pragmatička kompetencija, korpus.

Čolak Iva

Università degli Studi di Padova, Italia

ivacolak3@gmail.com

ŽENE U POZADINI. KRITIKA SLAVENKE DRAKULIĆ

Objavljivanje zbirke eseja *Smrtni grijesi feminizma. Ogledi o mudologiji* Slavenke Drakulić 1984. godine, teksta kojeg se smatra prvim feminističkim djelom nastalim na prostoru bivše Jugoslavije i, općenito, u Istočnoj Europi, izazvalo je veliku buru u tadašnjem jugoslavenskom društvu. Različiti eseji datirani osamdesetih godina prošlog stoljeća, a koje je ova sociologinja i novinarka napisala s namjerom da jugoslavensko društvo analizira u ironičnom ključu, pokazuju se savršenim zrcalom i našeg današnjeg društva, kako država nastalih poslije raspada Jugoslavije, tako i mnogih drugih.

U ovom doprinosu cilj je analizirati kako Slavenka Drakulić kritizira seksizam prisutan u jeziku, fokusirajući se posebno na eseje *Tučak i Prašnici* (1979.) i *Ako žene ne postoje u jeziku ne postoje uopće* (drugo, prošireno izdanje; 2018.). Seksistički jezik svakako je odraz ženskog položaja u društvu i svaka upotreba jezika u javnom govoru i službenoj sferi je neminovno vezana za društveni i politički kontekst (Savić 2009). Slično, esejima *Junak je prasac, a ne prasica* (1982.) i *Muški način razmišljanja* (1981.), želi se analizirati kritički osvrt autorice prema pitanju ženske nevidljivosti u naslovima, te u glavnim ulogama dječjih priča i njima svojstvenim ilustracijama. Ta i takva nevidljivost je znak isključenja ženskog spola iz prava na subjektivitet, u političkom, ekonomskom i simboličkom smislu riječi.

Sve ove aspekte Drakulić analizira smještajući žensku figuru u suvremeni jezični i diskurzivni prostor kojeg je još uvijek vrlo teško „dekolonizirati“ i lišiti „male gaze“ pogleda odnosno perspektive, što eseje osamdesetih godina čini još uvijek aktualnima unatoč mijenama i transformacijama u vremenu i prostoru.

Ključne riječi: feminizam; Drakulić; nevidljivost; Smrtni grijesi feminizma; Jugoslavia

Ćavar Sara

Fakultät für Erziehungswissenschaften Osijek, Kroatien
scavar2@foozos.hr

Jozić Ivana

Fakultät für Geistes- und Sozialwissenschaften Osijek, Kroatien
ijozic@ffos.hr

BILDFUNKTIONEN IN DEN DEUTSCHSPRACHIGEN WERBUNGEN AUS DEM 19. UND 20. JAHRHUNDERT

Der Beitrag setzt sich mit dem Problem der Klassifikation von Bildfunktionen in den deutschsprachigen Werbungen aus dem späten 19. und frühen 20. Jahrhundert bezüglich ihrer Zugehörigkeit zur Zeichentypen auseinander. Obwohl es selbsverständlich ist, dass wir als einfache Beobachter die Werbeanzeige als Ganzes wahrnehmen, d. h. als Gesamtheit von sprachlichen und nichtsprachlichen Zeichen, stellt sich die Frage, ob Text- und Bildfunktionen in einer Werbung als zwei separate Zeichensysteme zu unterscheiden sind oder ob sie sich gegenseitig ergänzen. Die Klassifizierung von Bildfunktionen nach Janich (2010) sollte im ausgewählten Korpus die dominanten Zeichentypen hervorheben und versuchen, sie im Verhältnis zu (entsprechenden) Textteilen zu deuten. Zusätzlich wird die Peircesche Kategorisierung in Ikone, Index und Symbol als Auswahlkriterium für diejenigen Werbeanzeigen, die diverse bildliche Darstellungen beinhalten, vorgenommen. Die quantitative und qualitative Analyse der in den Osijeker deutschsprachigen Zeitungen „Slavonische Presse“ und „Die Drau“ veröffentlichten Werbeanzeigen sollte zeigen, dass Werbeproduzenten damals diverse Zeichentypen in den Werbeanzeigen verwendet haben, um ihre Werbeziele zu erreichen. Da die Werbeanzeige aus der textlinguistischen Perspektive als dominant appellative Gebrauchstextsorte bezeichnet wird, deren informatives Potential durch sprachliche und nichtsprachliche Zeichen realisiert wird und somit dem appellativen Ziel dient, kann die Hypothese aufgestellt werden, dass sowohl der Text als auch das Bild in der Werbeanzeige solche Funktionen ausüben, die das persuasive Werbepotential steigern. Wie Bilder der funtionalen Macht der Werbeanzeige beitragen, wirkt sich letztendlich auch auf den Erfolg der Werbebotschaft.

Schlüsselwörter: Bildfunktion, deutschsprachige Werbung, Text, semiotische Analyse , das 19. und 20. Jahrhundert

Ćirić Mladen

Institut Gimarais Roza, Centar za brazilske studije u Beogradu, Srbija
mladen.ciric@itamaraty.gov.br

IZGOVORNE GREŠKE GOVORNIKÂ SRPSKOG JEZIKA SA KOMPETENCIJOM U ŠPANSKOM PRI UČENJU PORTUGALSKOG JEZIKA KAO STRANOG

Predmet ovog istraživanja su izgovorne greške izvornih govornika srpskog jezika koji poseduju više nivoe kompetencije u španskom jeziku pri učenju portugalskog jezika kao stranog na početnim nivoima. Osnovna hipoteza istraživanja je da će izvorni govornici srpskog jezika sa višim nivoima kompetencije u španskom kao stranom jeziku (C1 i C2, prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru) na početnim nivoima učenja portugalskog kao stranog jezika (A1 i A2) produkovati izgovorne greške u većoj meri i raznovrsnosti u odnosu na govornike srpskog bez kompetencije u španskom kao stranom jeziku. Radi provere hipoteze, sastavljene su dve grupe ispitanika – polaznika tečaja portugalskog kao stranog jezika, održanog u školskoj 2022/2023. godini pri Centru za brazilske studije Instituta Gimarais Roza u Beogradu. Tečaj je imao za cilj sticanje A2 nivoa kompetencije u portugalskom. U prvu grupu svrstani su polaznici tečaja sa višim nivoima kompetencije u španskom (C1 i C2), a u drugu oni koji nikada nisu učili španski kao strani jezik. Sastavljen je korpus od audio zapisa usmene produkcije ispitanikâ, koji je potom fonetski transkribovan i podvrgnut analizi grešaka. Cilj istraživanja je provera postavljene hipoteze kroz identifikovanje izgovornih grešaka u obe grupe ispitanika i objašnjenje njihovog uzroka. Rezultati analize pokazuju da izvorni govornici srpskog koji poseduju više nivoe kompetencije u španskom pri učenju portugalskog jezika kao stranog produkuju više izgovornih grešaka u odnosu na govornike srpskog koji nikada nisu učili španski kao strani jezik, posebno kada su u pitanju konsonantske foneme i prozodija, a pod uticajem negativnog fonološkog transfera iz španskog jezika.

Ključne reči: portugalski kao strani jezik, španski jezik, srpski jezik, analiza grešaka, negativan transfer

Dobrić Arnalda

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska
adobric@ffzg.hr

Orešković Dvorski Lidija

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska
lodvorsk@ffzg.hr

STRANI JEZIK KROZ GLAZBU, POKRET I VERBOTONALNU METODU

Tijekom 20. i 21. stoljeća pristupi poučavanju i učenju stranih jezika uvelike su se mijenjali, nadograđivali i prilagođavali specifičnim potrebama korisnika. U radu se na primjeru udžbenika francuskog i portugalskog kao stranih jezika izdanih kroz nekoliko desetljeća analizira zastupljenost glazbe i pokreta kao neleksičkih sredstava koji višestruko pridonose usvajanju jezika i govora na stranome jeziku. Koliko je glazba prisutna među različitim sadržajima u odabranim udžbenicima francuskog i portugalskog i koja je njezina svrha? Je li to isključivo upoznavanje strane kulture i običaja, ili je uz kulturološki element dominantan leksički, gramatički, odnosno (iz)govorni cilj? Na temelju tekstova i zadataka koji za cilj imaju uvježbavanje izgovora i/ili određene gramatičke strukture poput glagolskog vremena ili načina, primjerice konjunktiva, analiziran je pristup određenoj gramatičkoj temi kako na primjeru tipa teksta (opisni tekst, dijalog i sl.), tako i na temelju zadataka koji slijede. Iako glazba u širem smislu (uglazbljeni tekst) olakšava usvajanje jezika i govora, u udžbenicima za odrasle uglazbljeni tekstovi nedovoljno su zastupljeni. U svim je analiziranim udžbenicima spacijalni faktor odnosno korištenje prostornosti u usvajanju jezika i pokreta gotovo u potpunosti zanemareno. Rad donosi prijedloge kako uključiti glazbu i pokret u usvajanju pojedinih govornih elemenata, odnosno gramatičkih struktura stranog jezika prema postavkama verbotonalne metode.

Ključne riječi: glazba, pokret, strani jezik, udžbenici, verbotonalna metoda

Докић Марија

Универзитет у Београду, Србија

marija.dokic7@gmail.com

ХАРМОНИЈА КАО *FATUM ULTIMATUM* МИЛАНКОВИЋА И КОСТИЋА

Циљ рада је да укаже на кључне аспекте сличности између Миланковића и Костића, а који су дефинисали њихов мисаони пут и научно- филозофски допринос. Њихова скривена мотивација увек је била одређена врста потраге за свепрестуном хармонијом међу различитим елементима, која почива на утемељењу два научна и мисаона горостаса, који су израз хармоније предочили у *Основном начелу* и *Канону осунчавања*. Потреба за афирмативним одређењем хармоније је основна мотивација њиховог стваралаштва, чиме је остварена и скривена повезаност која произлази из намере да се уоче и искажу хармонијски аспекти између елемената. Њих није мотивисала само хармонија, напротив. Хармонија је управо последица њихове првобитне инспирације, која никада није јеђавала, а та инспирација је антика као смела мисао која светли на улазу у зграду њиховог стваралаштва и мисаоног достигнућа. Циљ рада је да истражи и како је Платонова мисао обликовала и формирала Миланковића и Костића, те непрекидно их пратила кроз стваралаштво, и зашто је овај примарни идеализам био неопходан да би занесени младић стасао у озбиљног научника који је, попут Платона, померио и редефинисао границе *небеске механике*. Античко код Миланковића је врста базе која је, условно речено, његов погон за напредак и стваралаштво, а кључне обресе те мисли можемо пронаћи и у Костићевим проматрањима света, космоса и стварности. Антика је звезда водилца њихових идеја и чувар који обликује њихов свет, она је транскрипција њихове посвећености идеји и сразмери, синоним за склад и логос, али пре свега, антика је њихов потпис на пануу вечности који они читају именом за бесконачност и називају *хармонијом*.

Кључне речи: Миланковић, Костић, хармонија, антика, Платон

Драгић Мила

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

mila.dragic@ff.uns.ac.rs

КОНЦЕПТ ЉУБАВИ У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ – КОНВЕНЦИОНАЛНИ И МАЊЕ КОНВЕНЦИОНАЛНИ АСПЕКТИ

Циљ овог рада јесте испитивање различитих средстава којима се вербализује концепт љубави у савременом српском језику како би се открили когнитивни механизми путем којих се овај појам разумева. Грађу за истраживање чиниће различите језичке јединице којима се исказује сама емоција или различити аспекти односа љубави, те ћемо на овај начин обухватити, између осталог, и фразеологизме, у којима се огледају друштвено и цивилизацијско наслеђе, те колективни менталитет и традиционалне вредности шире језичке заједнице, али и жаргонизме, као иновативне јединице неформалне комуникације које одражавају ставове и вредности својствене омладинским друштвеним групама у којима се активно стварају и употребљавају. Овакав приступ омогућиће нам да концепт љубави сагледамо узимајући у обзир његове конвенционалне, али и мање конвенционалне аспекте. У раду ће бити примењена метода концептуалне анализе како би се идентификовали изворни домени и појмовне метафоре помоћу којих се концептуализује појам љубави, уз посебан осврт на специфичности, сличности и разлике у конкретизацији датих механизма у различитим типовима језичких израза.

Кључне речи: љубав, концептуализација, појмовна метафора, когнитивна лингвистика

Drobnjak Dragana

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

Gudurić Snežana

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
snezana.guduric@ff.uns.ac.rs

PTICE U FRANCUSKOJ I SRPSKOJ FRAZELOGIJI 1

Predmet rada čine francuski i srpski frazemi koji kao komponentu sadrže nazive ptica, sa ciljem da dobijemo dublji uvid u to kako se simboli prirode pretačaju u svakodnevni govor i koriste za prenos različitih emocija i koncepta u jeziku i kulturi ova dva naroda. Putem semantičke i kontrastivne analize utvrdićemo motivisanost odabranih frazema, kao i njihovu formalnu i semantičku (ne)istovetnost. Odabrane frazeme svrstaćemo u konceptualna polja shodno njihovoj pozadinskoj slici i istražiti načine na koje su ptice postale simboli u različitim kontekstima, od izraza ljubavi i sreće, do izraza tuge i nemira.

Korpus je ekscerpiran iz više jednojezičnih i dvojezičnih opštih i frazeoloških rečnika, dnevnih i nedeljnih novina, elektronskih medija i čine ga frekventni frazemi standardnog i razgovornog francuskog i srpskog jezika.

Ključne reči: lingvokulturologija, frazemi, ptice, francuski, srpski.

Dulibić-Paljar Dubravka

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska

dpaljar@unipu.hr

DRAMA MAJČINSTVA NA GRUŽU: SENTIMENTALIZACIJA I TRIVIJALIZACIJA *MATER DOLOROSA* U VODOPIĆEVU ROMANU *TUŽNA JELE*

Od 18. stoljeća, a sasvim sigurno od 19. stoljeća, s institucionalizacijom intimizacije privatne sfere i emocionalne obitelji, postepeno se oblikuje moderno majčinstvo. Modernizacijom se majčinstvo uspostavlja kao izdvojeno društveno područje; ono postaje predmetom političke rasprave i zakonskoga uređivanja, sveobuhvatna proučavanja i analiziranja. Od majki se zahtijeva da u odgoju djece istodobno prakticiraju visoko sentimentaliziranu etiku bezuvjetne ljubavi i racionalni oblik brige utemeljen na savjetima i preporukama stručnjaka. Opisi koji u stilu vremena uzvisuju društvenu važnost obitelji i majčinstva, majku pritom predstavljaju kao moralni stup obitelji i društva. Visoko krjeposnu figuru obilježenu suosjećanjem, samozatajnošću, samoprijegom. Moglo bi se reći: osuvremenjenu, sentimentaliziranu i trivijaliziranu mater dolorosa.

Mogu li se u Vodopićevu romanu *Tužna Jele* pronaći te društvene osobitosti i kontradikcije njegova doba pitanje je stoga na koje ovo izlaganje smjera ponuditi odgovor.

Ključne riječi: Mate Vodopić, *Tužna Jele*, majčinstvo, mater dolorosa

Dokić Jovin Staša

University of Novi Sad, Serbia

stasa.djokic@mf.uns.ac.rs

TRANSLATION FROM ENGLISH INTO SERBIAN OF PROFESSIONAL TITLES AT OXFORD AND CAMBRIDGE UNIVERSITIES

The topic of this paper is the translation of professional titles at Oxford and Cambridge Universities from English, as the source language, into Serbian, as the target language. Professional titles constitute a lexical field which belongs to the wider category of culture-specific words – words of the source language which express concepts variously familiar to the target culture, typically manifested as ready-made correspondents, but there may be a lack of correspondents or equivalents in the target language. Possible procedures for translating culture-specific words include cultural substitution, functional approximation, structural translation/calque, definitional translation/paraphrase, literal translation (which is sometimes used, but not preferred) and, ultimately, when these translation procedures do not yield satisfactory results, borrowing of words from the source language into the target language, with adaptation at phonological, morphological, and orthographic levels. The corpus for this research consists of 66 terms, such as *vice-chancellor*, *full professor*, *director of research*, *academic registrar* etc. whose existing translations will be critically analysed for their adequacy. The aims of this paper are as follows: firstly, to offer a general overview of the observed tendencies in the translation of the aforementioned titles from English into Serbian. Secondly, the paper will suggest translation equivalents for terms which have not yet been translated into Serbian. Finally, a proposal for a practical outcome of this research, *An English-Serbian Dictionary of Professional Titles at Oxford and Cambridge Universities*, will be presented.

Keywords: culture-specific words, professional titles, Oxford University, Cambridge University, translation.

Ђорђевић Јелена П.

Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Србија
jelenapdjordjevic@gmail.com

Кашић Зорка

Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Србија
zorkakasic@gmail.com

Ивановић П. Маја

Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Србија
majarivanovic@gmail.com

ЗАБЛУДЕ У ОДРЕЂИВАЊУ ПОЛА ГОВОРНИКА У ФОРЕНЗИЧКОЈ ФОНЕТИЦИ

У раду се излаже преглед и анализа специфичности одређивања пола говорника у снимцима говора у практичном задатку утврђивања лингвистичког профила говорника у форензичкој фонетици.

Одређивање лингвистичког профила непознатог говорника обавља се у случајевима када постоји снимак гласа починиоца кривичног дела и када експерт на основу узорка говора пружа одређене чињенице о непознатом говорнику. Профилисање говорника је веома важно, нарочито у почетној фази истраге, јер пружа драгоцене податке битне за смањивање броја потенцијалних осумњичених.

Одређивање пола је основни податак чије одређивање из лаичке перспективе делује једноставно. Типичне мушке и типичне женске гласове на основу перцептивног искуства лако препознају и лаици и стручњаци. У раду се излажу корелати типичних мушких и типичних женских гласова.

Међутим, форензичка анализа подразумева само снимак говора, што значи да не постоји кључни елемент перцепције, односно не постоји природна комуникативна ситуација у којој се за одређивање пола користи, поред слушне, и видна перцепција која помаже у одређивању пола код нетипичних гласова (износе се и резултати пилот теста у коме су слушаоци само чули говорника и резултати теста у коме су испитаници и чули и видели говорника, где је потврђена огромна улога видне перцепције у одлучивању).

У раду се наводе узроци могућих заблуда у одређивању пола, као што су необично високи мушки и необично ниски женски гласови лоцирани у некој двосмисленој области фреквенције, шапат или неуобичајени тип фонације као што је фалсет или шкрипав глас који може да буде стратегија маскирања гласа или последица емотивног, здравственог стања и слично. Излажу се и други разлози узроковани хормонским статусом у којима је пол под знаком питања.

Кључне речи: форензичке заблуде, лингвистичко профилисање говорника, одређивање пола у снимцима, форензичка фонетика

Dorić Valentina

Faculty of Sport and Psychology Novi Sad, Serbia
tince.djoric@gmail.com

Ilić Nina

University of Novi Sad, Serbia
nina.ilic.ns@gmail.com

VISUALISATION OF FEMALE CHARACTERS IN ADAPTATIONS OF SHAKESPEARE'S TRAGEDIES

This paper delves into the portrayal of women in film adaptations of Shakespeare's most prominent tragedies. The analysis encompasses adaptations like *King Lear* by Trevor Nunn, Kenneth Branagh, Franco Zeffirelli and Laurence Olivier's *Hamlet*, Welles and Parker's *Othello* and Franco Zeffirelli (1968) and Baz Luhrmann's *Romeo and Juliet/Romeo+Juliet*. The study scrutinizes cinematic techniques, camera work, editing, and music to assess the depiction of female characters and their comparison to their male counterparts. Traditionally, Shakespearean plays and their cinematic adaptations have been dominated by male characters, emphasizing their valor and heroic death. In contrast, the portrayal of feminine deaths has posed challenges. Women often die off-stage or are briefly shown, while adhering to norms of silence and obedience, requiring them to "mend their speech." However, some contemporary directors, notably Zeffirelli, have brought women to the forefront, highlighting them through close-ups and focused attention. In summary, this analysis reveals an evolution in the portrayal of women in cinematic adaptations of Shakespeare's works. From early representations where women were passive and obedient, akin to ghosts, in adaptations by Welles and Olivier, modern adaptations by directors like Zeffirelli depict women as more opinionated, strong-willed, and focused individuals. These adaptations provide a platform for the expression of feminist ideals, underscoring the evolving role of women in cinematic interpretations of Shakespearean tragedies.

Keywords: women, Shakespeare, tragedy, film adaptations, camera

Eccher Christian

Università di Novi Sad, Serbia

Facoltà di Filosofia

christian.eccher@ff.uns.ac.rs

christian.eccher@gmail.com

**IL GENERE DEL REPORTAGE:
DA RYSZARD KAPUŚCIŃSKI A DANIELE BELLOCCHIO**

In questo lavoro ci concentremo sul reportage giornalistico: nonostante la critica letteraria tenda, soprattutto in Serbia, a considerare questo tipo di scrittura una forma letteraria, dimostreremo che il reportage (da non confondere con la scrittura di viaggio) è un genere prettamente giornalistico ed è pertanto nato in concomitanza con lo sviluppo della stampa. Dopo una breve storia del reportage, analizzeremo i cambiamenti avvenuti dal Secondo dopoguerra in poi: partiremo da Ryszard *Kapuściński* per arrivare al giovane reporter Daniele Bellocchio, senza trascurare anche altre forme di reportage, come quelle fotografiche e filmate.

Parole chiave: *Kapuściński, Bellocchio, reportage, giornalismo, stampa.*

Елаковић-Ненадовић Ана

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

aelakovic@yahoo.com

Божанић Снежана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

sbozanic5@gmail.com

ПРИМЕНА РЕТОРИЧКИХ ЕЛЕМЕНАТА И СТРАТЕГИЈА У САВРЕМЕНОМ ОБРАЗОВАЊУ

У раду ћемо разматрати могућност примене традиционалних реторичких начела у савременом концепту образовања. Главни циљ нашег истраживања представљаће изнаглажење појединих реторичких елемената који подстичу развијање тзв. критичког мишљења код студената и њиховог активног учешћа у наставном процесу.

Полазећи од претпоставке да је структура нашег говора нешто што је доминантно у наставном процесу и да се самим тим сваки говор, односно предавање, састоји од логичке и естетске компоненте, тј. његовог садржаја и форме, у нашем раду ћемо следити пет канона реторике (*inventio, dispositio, elocutio, memoria, pronuntiatio*). Овде полазимо од претпоставке да присуство реторичких елемената и стратегија у наставном процесу умногоме утиче на успешност савладавања градива, развијање одређених комуникационих вештина, али и на мотивацију студената.

Наше истраживање ће обухватити студенте који похађају другу годину студија на Катедри за неохеленске студије Филолошког факултета у Београду, као и на Одсеку за историју Филозофског факултета у Новом Саду. Наша намера је да упоредимо ставове студената оба факултета који похађају различите студијске програме, како би увидели да ли постоје евентуалне разлике у њиховом приступу када је у питању правилно разумевање и интерпретација наставног садржаја.

Дакле, у току нашег истраживања разматраћемо поменути примену реторике у образовном процесу, не само кроз њену улогу у савладавању наставног градива, већ ћемо, на трагу античке паидеје, показати како савремени концепт образовања има један шири контекст који подразумева изражавање мишљења, аргументацију и развијање комуникационих вештина, како наставника, тако и студената.

За потребе нашег истраживања, користићемо квантитативну и квалитативну методу истраживања, где ћемо на основу резултата спроведених анкета на поменутиим факултетима покушати да оправдамо нашу основну хипотезу.

Кључне речи: реторика, пет канона реторике, образовање, критичко мишљење, паидеја

Фејса Михајло

Универзитета у Новом Саду, Србија
Филозофски факултет, Одсек за русинистику
fejsam@gmail.com

РЕВИТАЛИЗАЦИЈА ФУНКЦИОНАЛНИХ СФЕРА РУСИНСКОГ ЈЕЗИКА И ИСО-КОД

Русински језик је своје место у словенској лингвистици заузео 1980-их година, захваљујући Александру Д. Дуличенку, који му је у *Уводу у словенску филологију* доделио посебно место (1981). Дуличенко је, иначе, кандидатску (докторску нехабилитациону) дисертацију под насловом *Књижевни русински језик Југославије – фонетика и морфологија* одбранио управо из русинског језика (1974). Интересовање Дуличенка се проширило и на друге мале словенске књижевне језике, па је одбранио и хабилитациону докторску дисертацију под насловом *Словенски књижевни микројезици* (1981). У првом делу рада аутор сагледава актуелно стање у десет сфера употребе русинског језика – у уметничкој књижевности, администрацији, науци, властитим културним институцијама и организацијама, цркви, позоришним друштвима, радију, телевизији, топографским и другим натписима и личној преписци – а у другом делу се фокусира на нови статус и нове могућности за унапређење сваке од издвојених сфера употребе русинског језика, које је русински језик стекао 20. јануара 2022. године добијањем ИСО-кода *RSK* (РСК < на русинском: *РусКи*; на српском: *Русински*). У регистру Светске организације за регистровање језика Сил интернешнл (SIL International) на енглеском језику води се под називом *Ruthenian*. Трословни код је веома значајан, јер омогућава приступ етнолошким изворима, лингвистичким часописима, важним архивима у свету, а користи се и у каталошком систему библиотека чиме омогућава посебну каталогизацију књига на русинском језику. На основу трословног кода остварује се могућност за унос русинског језика у компјутере, што значи да приликом инсталирања Виндоуса или Линукса може бити изабран и русински језик као опција. Аутор сматра да има простора да у свакој од сфера употребе русинског језика дође до значајног помака унапред и да се, у целини гледано, русински језик ревитализује.

Кључне речи: русински језик, сфере функционисања, ИСО-код *RSK*, ревитализација језика.

Ferri Ane

Univerzitet u Beogradu, Srbija

Filološki fakultet

ane.ferri@gmail.com

PASKVALIĆEVA POSVETA LODOVIKU PONTANU

Ludovik Paskvalić (1500-1551) je posvetio sonetni vijenac i jednu latinsku silvu jednom od prijatelja, misterioznom učitelju Lodoviku da Ponteu (Lodvico da Ponte, Ludovicus Pontanus) značajnoj istorijskoj figuri koja je imala poseban uticaj na sinove patricijskih porodica renesansne Boke Kotorske. Gotovo da nema istraživača koji se bavio likom i djelom Ludovika Paskvalića, a koji nije smatrao da bismo bolje razumjeli život i djelovanje bokokotorskog pjesnika, ukoliko bismo odgonetnuli ko je bio „putujući učitelj“ Pontano. U želji da osvjetle, kako su tada vjerovali, cijenjenog učitelja kotorske gramatikalne škole, naučnici su nerijetko donosili pogrešne zaključke. Misterija oko Pontanove ličnosti decenijama je mučila kulturne poslenike. Tri dokaza koja bi značajno pomogla i mnogo ranije riješila zagonetku oko njegove ličnosti, nalazila su se u stihovima Ludovika Paskvalića, njegovog savremenika i sugrađanina, ali su spletom neobičnih okolnosti promicala kulturnim poslenici. S toga je cilj rada da prikazemo Pontanov portret iz perspektive poetičke i stilske koncepcije pjesama koje mu je Paskvalić posvetio detaljno analizirajući poseban tip pjesama tzv. osmrtnice i upotpunjavajući izvedene zaključke sudsko-notarskim spisima. Na ovaj način će se zaokružiti saznanja o Lodoviku Pontanu osvjetljena kroz prizmu stihova bokokotorskog renesansnog pjesnika Ludovika Paskvalića.

Ključne riječi: Lodoviko Pontano, Ludovik Paskvalić, Rime Volgari, Carmina, književna posveta

Filipović Sonja

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

sonjaf@ff.uns.ac.rs

Bodrič Radmila

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

radmila.bodric@ff.uns.ac.rs

FIGURATIVE MEANINGS OF THE COLOUR TERM *GOLDEN* FROM A COGNITIVE LINGUISTIC PERSPECTIVE

This paper studies the figurative meanings of the colour term *golden* from a cognitive linguistic perspective, specifically taking into consideration the notions of embodied cognition, cultural context, conceptual metaphors and metonymies and mental associations. The colour golden is specific since it is inherently tied to one particular object in the real world, gold, as metal. The aims of the paper are to determine the figurative meanings of the colour adjective *golden*, i.e. to identify conceptual metaphors and metonymies underlying them, to set this in the context of embodiment and cultural influences, as well as to test students' mental associations as response to the adjective *golden*, and compare this with the previously determined figurative meanings. The corpus for analysis are idioms and phrases with the key lexeme *golden* selected from relevant electronic monolingual English dictionaries. The second segment of the analysis is testing mental associations that 20 students of English at the Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, have in relation to the adjective *golden* as a prompt. The results are expected to show that the meanings of the adjective *golden* are associated with the meaning of the noun *gold* via the conceptual metonymy COLOUR FOR OBJECT, as a specific manifestation of the conventional conceptual metonymies: REPRESENTATION FOR OBJECT, PERCEPTION FOR THE THING PERCEIVED, and MATERIAL CONSTITUTING AN OBJECT FOR THE OBJECT, which has implications for the figurative meanings. The second hypothesis is that the figurative meanings of the adjective *golden* are all positive, relating to the domain of PEOPLE and concepts such as WORTH, SUCCESS, PRESTIGE, due to general cultural associations attached to gold, as metal. Also, students' mental associations with the adjective *golden* are generally expected to match the determined figurative meanings of the lexeme.

Key words: *golden*, figurative meaning, conceptual metaphor, conceptual metonymy, mental associations

Fin Monica

Università degli Studi di Padova, Italia

Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari (DiSLL)

monica.fin@unipd.it

ДАЛМАТИНСКИ СТУДЕНТИ ПАДОВАНСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА У ХВИИ ВЕКУ

Јадранско море представљало је природни простор утицаја Универзитета у Падови још од његовог оснивања 1222. године. Не изненађује, стога, да су се од првих векова деловања Универзитета у Падови међу његовим студентима налазили млади из најважнијих градова Далмације (Задра, Шибеника, Сплита, Трогира), односно из регије која је од 1000. године чинила главно језгро Млетачке морске државе. Често је Падова била само етапа *peregrinatio academica* ових младих Далматинаца, који су у град Светог Антонија стигли да студирају грађанско и канонско право, философију и медицину, теологију или да добију лиценцу за хирургију. За друге је, међутим, венецијански град био полазна тачка успешне хуманистичке или научне каријере.

Присуство далматинских студената на Универзитету у Падови документовано је већ од ХИВ века, да би постало посебно упадљиво између ХVII и ХVIII века, веома тешког доба у историји млетачке Далмације, које се завршило коначним падом Серенисима. Ова студија реконструира историју тзв. *natio dalmata* у Падови у ХVIII веку, полазећи од докумената сачуваних у Античком архиву Универзитета и у Архиву падованске бискупије. Посебна пажња биће посвећена неким угледним научницима из млетачке Далмације који су после свог боравка у Падови деловали као културни посредници између западне Европе и словенског југа.

Кључне речи: *natio dalmata*, Универзитет у Падови, ХVIII век, Венеција, Јадранско море

Fonović Cvijanović Teodora
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska
Odsjek za kroatistiku
tfonov@unipu.hr

JEZIK HRVATSKOGA TEKSTA *PIĆANSKE ŽUPNE KRONIKE* (1812 – 1832.)

U radu se obrađuju slovopisne, pravopisne, fonološke, morfonološke, morfološke i sintaktičke značajke hrvatskoga teksta *Pićanske župne kronike* (1812. – 1832.) koje je skupio i 21. travnja 1815. zapisao župnik Pićanske župe Ivan Antun Težak (1776. – 1837.). Komparativnom se metodom utvrđuje usklađenost rukopisa s tada aktualnim slovopisnim rješenjima te s Belostenčevim *Gazophylaciumom*, Voltičevim *Ricoslovníkom*, *Stullijevim Recsosloxyjem* te Starčevićevom, Appendinijevom i Voltičevom gramatikom. Devetnaesto je stoljeće na političkome planu bilo izrazito burno za prostor današnje Istre. Nakon kraha Mletačke Republike u travnju 1797. godine Campoformijskim je mirom (17. listopada 1797.) mletački dio Istre pripao Habsburškoj Monarhiji pa se Istra nakon mnogo stoljeća ponovno našla pod jedinstvenom vlašću. U javnoj je uporabi zbog višestoljetne tradicije i dalje talijanski te također i njemački jezik. Nakon izgubljenih bitaka kod Ulma (17. listopada 1805.) i Austerlitza (2. prosinca 1805.) Habsburška je Monarhija bila prisiljena Francuskoj prepustiti i dijelove Hrvatske koje je dobila Campoformijskim mirom te tada Istra postaje dijelom Ilirskih pokrajina na čelu s Napoleonom od 1805. do 1813. godine. Porazom Napoleona Istra ponovno dolazi pod vlast Habsburške Monarhije. U takvim je političkim prilikama vrlo složena i jezična situacija. U povijesti hrvatskoga književnog jezika 19. je stoljeće imalo važnu ulogu u njegovu razvoju i standardizaciji. Teži se za jezičnom unifikacijom i standardizacijom hrvatskoga jezika. Jedan je od zadataka koji predstoji također bilo i usustavljanje slovopisa i pravopisa bez čega normiranje jezika nije bilo moguće, a otvorenim ostaje i pitanje naziva jezika te osnove budućega standardnog jezika.

Ključne riječi: Istra, hrvatski jezik, Pićanska župna kronika

Gagić Staša

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

stasagagic@gmail.com

IGRE REČIMA U ENGLESKOM JEZIKU U SERIJI ŠTREBERI I NJIHOVO PREVOĐENJE NA SRPSKI: KRITIČKA ANALIZA

Ovaj rad bavi se analizom prevoda igre rečima sa engleskog, kao izvornog jezika, na srpski, kao ciljni jezik, u humorističnoj seriji Štreberi (eng. The Big Bang Theory). Korpus je sačinjen od primera igre rečima na engleskom jeziku i njihovih zvaničnih prevoda na srpski jezik preuzetih sa HBO onlajn servisa (<https://www.hbomax.com/rs/sr>). Prilikom analize ovog korpusa, fokus je na prevodnim rešenjima koji su analizirani na osnovu postignutog efekta humora u srpskom jeziku koji je označen kao uspešan, delimično uspešan i neuspešan. U primerima gde je postignut neuspešan efekat humora, ponuđeni su predlozi adekvatnijih prevoda gde je to moguće. Primeri igre rečima koji su ušli u korpus su proizašli iz verbalnog humora, odnosno vrste humora koji se iskazuje jezikom. Ciljevi rada su sledeći: prvo, da igra rečima predstavlja jedan vrlo kompleksan prevodilački problem i zahteva veliku kreativnost prevodioca kako bi uspešno preneo značenje u ciljni jezik, a ujedno očuvao i efekat humora; drugo, da ima puno primera gde igra rečima nije uspešno prenesena, a samim tim i da je izostao efekat humora kao posledica razlike između dve različite kulture i različitih strukturnih osobenosti oba jezika; i treće, da igre rečima često zahtevaju vanjezično znanje kako bi se konstruisalo njihovo značenje i postigao efekat humora, čak i kada je igra rečima uspešno prenet na ciljni jezik.

Ključne reči: verbalni humor, igra rečima, efekat humora, serija Štreberi, engleski jezik, srpski jezik.

Гаши Тијана

Универзитет у Београду, Србија

tijana.gsh@gmail.com

tijana.gasi.ist@fil.bg.ac.rs

КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА СТРАНИХ ЈЕЗИКА У НАЦИОНАЛНОЈ И ЕВРОПСКОЈ ЈЕЗИЧКОЈ ОБРАЗОВНОЈ ПОЛИТИЦИ

У раду ће бити представљена и анализирана језичка образовна политике за иницијално и целоживотно усавршавање наставника страних језика кроз компетенције препоручене националним или европским документима. Циљ рада је пружање увида у очекивања од наставничке професије кроз анализу правилника и приручника који се могу узети као стандарди компетенција за наставнике страних језика. Полазећи од постулата у нас актуелног модела образовања заснованог на компетенцијама који стандарде сматра гарантом квалитета наставног процеса, издвојићемо и категоризоваћемо наставничке компетенције доступне у литератури, а потом и у законским и подзаконским актима Републике Србије који се тичу образовања наставника (Закон о основама образовања и васпитања и Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја). Такође, делом анализе биће и приручници попут Заједничког европског референтног оквира за језике и остали документи Европског центра за модерне језике, будући да имају утицаја на курикулуме за образовање наставника страних језика. У завршном делу рада понудићемо и евентуална ограничења оваквог модела образовања, као и могућности за њихово надилажење.

Кључне речи: језичка образовна политика, образовање наставника, наставничке компетенције

Гавранчић Милина

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

milina.gavrancic@ff.uns.ac.rs

ИЗАЗОВИ У СУДСКОМ ПРЕВОЂЕЊУ НА МАТЕРИЈАЛУ РУСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Са циљем да се сагледају изазови и специфичности са којима се преводиоци руског језика сусрећу приликом превођења докумената и јавних исправа, за потребе овог рада се спроводи компаративна лингвистичка анализа стручних термина из области судског превођења уз идентификовање кључних израза, као и формулисање језичких проблема који се тичу адаптирања и дефинисања преводних еквивалената у руском, односно српском језику. Фокус спроведеног истраживања заснива се на поређењу прикупљених термина у руском и српском језику, као и на сагледавању сличности и различитости уз праћење општих правних начела. За потребе овог рада, путем компаративне и корпусне анализе детаљно су дефинисани скупови термина са циљем даљег идентификовања еквивалентних и специфичних терминолошких јединица у области судског превођења са руског на српски и обрнуто. Најважнији термини су упоредном анализом детаљно образложени и размотрене су преводилачке технике најчешће коришћене у судском превођењу. На основу спроведене анализе даје се преглед основних појмова уз приказ аспеката функционисања правних термина у контексту превођења. Конкретизују се основне лексеме, које су поткрепљене примерима терминолошких јединица различитих у структурном и етимолошком погледу. Резултати истраживања спроведеног на основу термина прикупљених из различитих текстова на руском и српском језику указују на сложеност судског превођења, потешкоће са којима се сусрећу преводиоци и стручњаци из ове области, као и на значај владања правном терминологијом и вештинама неопходним за адекватно превођење исте. Управо се овај принцип представља као фундаменталан током спровођења ове анализе.

Кључне речи: судско превођење, руски језик, компарација

Гемовић Анђелка

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

andjelka.gemovic@ff.uns.ac.rs

FROM GRIM TO GRIN: ANTHROPOMORPHIC PERSONIFICATIONS OF DEATH IN CONTEMPORARY CULTURE

The concept of death has long fascinated and baffled humanity, instilling a sense of mystery and dread. In today's culture, there is a recurring fascination among artists, writers, and creators with portraying death as an anthropomorphic personification. This paper seeks to delve into the symbolism, portrayal, and significance of these personifications across various forms of media, including literature, art, film, and other forms of popular culture. The anthropomorphic personification of death has been a prevalent motif across diverse cultures and historical periods, often taking on various dispositions and traits. From the ancient Greek representation of Thanatos to the Grim Reaper of European folklore, these depictions serve as cultural symbols, embodying the unavoidable and universal human experience of mortality. However, in contemporary culture, these personifications have evolved and been reinterpreted, reflecting shifting perspectives on death, dying, and the afterlife. This paper aims to examine the numerous contemporary representations of death personified, aiming to uncover the reasons behind the adoption of specific visual and narrative elements, such as skeletal features, dark robes, scythes, or other cultural symbols, and their significance. Additionally, it seeks to explore how these personifications interact with other characters and themes in literature, film, and art, shaping the overall narrative as well as the emotional impact. Furthermore, the paper will delve into the psychological and philosophical implications of anthropomorphic personifications of death since by analyzing how contemporary culture portrays death as a character with agency, emotions, and intricate motivations, we can gain insights into our collective comprehension and acceptance of mortality. Lastly, the paper will investigate how these representations either challenge or reinforce societal taboos, cultural norms, and existential inquiries regarding the meaning of life and the essence of death.

Key words: death, anthropomorphic personification, contemporary culture, mortality, afterlife

Гемовић Анђелка

Универзитет у Новом Саду, Србија
andjelka.gemovic@ff.uns.ac.rs

Петковић Дејан

Етнографски институт САНУ, Србија
dejan.petkovic@ei.sanu.ac.rs

OF TURTLES AND TAO: TERRY PRATCHETT'S DISCWORLD PHILOSOPHY

The paper posits that far from being merely a whimsical, magic-filled, elephant-carried and physically ridiculous landscape, Terry Pratchett's secondary world, Discworld, runs on a very particular principle — one that highly resembles that of Taoism. In other words, in spite of not being openly indicated in any of the myriad novels Sir Terry Pratchett bestowed upon his readership, Taoistic ideas are delicately woven into the tapestry of Discworld. Even though this complex philosophy is everything but precisely defined, the terms *way*, *method* or *style* could serve as the closest denominators. Namely, Tao, in the context of philosophical and cosmological thought, represents the ultimate and absolute reality along with its manifestations in everyday life. It is characterized as a hypostatic cosmic power responsible for the creation, transformation, and maintenance of the cosmos, yet distinctly different from a personal deity, more akin to an *organic order*. The paper asserts that Pratchett often infused his works with elements of Taoism, albeit in a humorous and satirical manner. Taoism, with its emphasis on balance, harmony, and the natural order of things, provided Pratchett with a rich source of inspiration for his fantasy world. This influence is observable in various aspects, including the very concept of the Discworld, the nature spirits inhabiting this secondary world, the philosophies espoused by numerous characters such as *headology* and *being a decent human*, as well as the representation of death as an inherent aspect of existence. The paper analysis is to be generated through comparative-contrastive and semantic-analytical methods, reflecting on the relevant theoretical frameworks including *Taoism*, *The Enduring Tradition* (Kirkland, 2004), *Taoism: Growth of a Religion* (Robinet, 1997), *Terry Pratchett: Guilty Of Literature* (Butler, 2004), *Discworld and Philosophy: Reality Is Not What It Seems* (Michaud, 2016), *The Science of Discworld* (Pratchett, Stewart and Cohen, 2013), *The Tao of the West: Western Transformations of Taoist Thought* (Clarke, 2002), *Process and Anarchy: A Taoist Vision of Creativity* (Hall, 1978), *Myth and Meaning in Early Taoism: The Theme of Chaos* (Girardot, 1988), *The Shape of the Turtle: Myth, Art, and Cosmos in Early China* (Allan, 1991) among others. Ultimately, this paper endeavors to unravel the subtle but profound influence of Taoism within Terry Pratchett's oeuvre, illustrating how the wisdom of Tao finds expression in the fabric of Discworld, ultimately enriching the understanding of this beloved fantasy realm.

Key words: Taoism, the philosophy of Discworld, organic order, death, balance

Glumac Divna

Univerzitet u Beogradu, Srbija
divna.glumac@fil.bg.ac.rs

Kitamura Jelena

Univerzitet u Beogradu, Srbija
jelena.kitamura@fil.bg.ac.rs

DVA TIPA JAPANSKE VREMENSKE REČENICE SA ZNAČENJEM SITUACIONO-USLOVNE TEMPORALNOSTI

U radu se bavimo složenim rečenicama s vremenskom zavisnom klauzom u japanskom jeziku sa značenjem posteriornosti koje u funkciji determinatora imaju zavisnu klauzu sa semantički specifikovanim veznicima *te hajimete* i *ta ue de*. Ovi veznici imaju zajednički prevodni ekvivalent u srpskim veznicima *pošto*, *nakon što* ili *kada* u kombinaciji sa priloškom leksemom *tek* u ulozi modifikatora. Za razliku od drugih japanskih vremenskih veznika koji iskazuju sukcesivnost, ovde je odnos korelativnih predikacija modifikovan u situaciono-uslovnom smislu, a značenje uslovnosti može biti pojačano upotrebom određenih leksičkih sredstava poput adverbijala u službi intenzifikatora ili prefiksa koji pojačavaju osnovno značenje glagola. Oba japanska veznika koriste se da opišu singularnu i habitualnu situaciju. Za prototipske uzimamo rečenice koje opisuju singularnu situaciju, i tada predikacije obeju klauza iskazuju perfektivne situacije.

Analiziramo dva tipa japanske vremenske rečenice i posmatramo njihove srpske prevodne ekvivalente. Cilj nam je da utvrdimo sintaksičko-semantičke specifičnosti japanskih rečenica, poput tipova situacije, temporalnih i aspekatskih svojstava predikata, identičnosti subjekata, voljnog učešća subjekata u realizaciji radnji, kao i razlike koje determinišu upotrebu jednog odnosno drugog veznika. Očekujemo da i durativni glagoli i glagoli stanja kada se nađu u ulozi predikata zavisne klauze izražavaju značenje perfektivne situacije, što jeste uslov za ostvarenje glavne radnje. U slučaju durativnih glagola očekujemo upotrebu modifikatorā sa značenjem faznosti. Utvrdićemo koji modeli rečenica predstavljaju moguće prevodne ekvivalente u srpskom.

Kao izvor koristili smo primere funkcionalno različite jezičke građe iz elektronskog korpusa savremenog japanskog pisanog jezika Nacionalnog instituta za japanski jezik i lingvistiku.

Ključne reči: japanski jezik, vremenska rečenica, semantika složene rečenice, posteriornost, situaciono-uslovna temporalnost

Gordić Petković Vladislava
Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Filozofski fakultet
vladislava.gordic.petkovic@ff.uns.ac.rs

ADAPTACIJSKI POTENCIJALI ISKUSTVA I PAMĆENJA U SAVREMENOJ PROZI

Prozna dela narativizuju različite strategije memorisanja iskustva, istražujući mogućnosti da se pamćenje i ono što se pamti adaptiraju u skladu sa opsegom širokog spektra reakcija i emocija: od osećanja nepripadanja savremenom svetu i tokovima istorije, pa sve do postupaka uklapanja i prilagođavanja. U jeziku književnog dela, memorijska prerada iskustva procesima pamćenja i potiskivanja formira narativ koji će pomoći da se relevantne vrednosti i ideje uspostave u kulturnoj praksi i da se prevlada homogenizacija raznorodnih doživljaja i reminiscencija.

U romanu Georgija Gospodinova Vremensko utočište prošlost se predstavlja kao virus, i kao zaraza koja ugrožava imunitet čitave civilizacije, ali se adaptacijski potencijali sećanja predstavljaju kao rekonstrukcija prošlosti u okvirima bolničke klinike koja isprva ima zadatak da izleči Alchajmerovu bolest, da bi ubrzo postala pribežište onih koji žele da rekonstruišu prošlost. Pišući o ljudskoj bici za sećanje i iskustvo, eminentni bugarski autor zapravo piše o posledicama ostvarenja jednog od najžilavijih snova čovečanstva: piše o nostalgiji kao simptomu modernog doba koje nas nezadrživo vuče u prošlost. Nostalgijom i iskustvom bavi se i izraelski prozaista i scenarista Etgar Keret, koji razlaže metafiziku života, smrti i alternativne realnosti, kao u priči „Tabula rasa“, u kojoj se pacijenti s oboljenjem od milja nazvanim „staroza“ izlažu i likvidaciji i kloniranju. U okviru procesa pamćenja i sticanja iskustva kristališe se odnos prema prošlosti, ali i prema adaptacijskim iskušenjima sadašnjosti.

Ključne reči: pamćenje, iskustvo, naracija, iskustvo, nasilje.

Granić Jagoda

Sveučilišta u Splitu, Hrvatska

Filozofski fakultet

jagoda.granic@gmail.com

***ALL PRESS IS GOOD PRESS!:* JEZIČNE STRATEGIJE PERSUAZIJE I/ILI MANIPULACIJE**

Jezičnim strategijama i mehanizmima persuazije i/ili manipulacije pošiljatelji poruka mogu vlastitim interesima dati pečat univerzalnosti, postajući tako stvarni kreatori izvanjezične stvarnosti. Ipak, raznolikost medijskih diskursa u određenoj je mjeri jamstvo demokratičnosti društva, jer su prisutni u javnom životu, u svim kanalima javnog komuniciranja. Svi političari, koji spadaju u "simboličku" elitu koja ne samo da uživa privilegiran pristup javnom diskursu već ga i kontrolira, imaju jedan zajednički cilj – preuzeti vlast, a zatim pokazati svoju dominaciju, što može doći do izražaja u konfrontirajućem i neetičkom javnom diskursu. Ovisno o tome kome su i kako upućene njihove poruke (auditivnim i/ili vizualnim kanalima), vlasnici komunikacijskih kanala mogu proširiti svoju moć na globalnu kontrolu nad ideološkom interpretacijom konteksta. Tada se mentalni modeli konteksta ne mogu svesti na tekst ili govor. Kreatori političkih poruka u medijskom diskursu biraju jezične znakove i (kvazi)argumente koji će svima, ili barem većini, njihovih adresata biti razumljivi i, što je još važnije, prihvatiti i promovirati kao jedine "prave" vrijednosti. Značenja diskursa, istine ili laži, vezana su za kontekst, variraju ovisno o primatelju i njegovu ili njezinu tumačenju. Semantičke strukture, eksplicitna i implicitna značenja svakako su važni segmenti u analizi diskursa, ali se moraju uključiti i druge vrste struktura (govorne, stilske, retoričke, pragmatičke i ostale). Sociopragmatički pristup ovoj problematici i analiza suvremenog medijskog diskursa pokazat će da su retorička obilježja u službi uvjeravanja i propagande – koja se događaju u ograničenom prostoru izvedbe, habermasovski definirane kao javne sfere – oblik ideološko-političke manipulacije koja zapravo skriva govornikove "prave" namjere.

Ključne riječi: medijski diskurs, persuazija, manipulacija, analiza diskursa, sociopragmatika

Громовић Милан

Универзитет у Новом Саду, Србија

milan.gromovic@ff.uns.ac.rs

ПОЕЗИЈА И МИТ: ПОЕТИКА САВРЕМЕНИХ СРПСКИХ ПЕСНИКА

Још је у књизи Разговор о поезији из 1800. године Фридрих Шлегел указао на могућност стварања поетске митологије: „Треба пробудити друге митологије у мери њихове дубокомисаоности, њихове лепоте и развоја, како би се убрзао настанак нове митологије“ (Šlegel, 1992: 45). Видимо да Шлегел говори о митологији, али и да се суштински све што тврди односи и на мит у песничком смислу тј. на мит као песничко искуство света. Раичковић у свом огледу „Мит о поезији“ поставља два провокативна питања: „Није ли мит о поезији, који траје колико и она сама, запао у једну своју најутишанију фазу?“ и „Није ли поезија у последње време, по неким уочљивим знацима које све више испољава, напустила улогу водича и пошла за другима?“ (Раичковић, 1978: 232–233). Извесна криза поезије и недовољно присуство мита у њој у вези је са односом песника према миту, као и одређењем релације песма–мит. Песник није историчар (хроничар прошлости), али користи искуство историје, са једне стране; а са друге, његова одређеност према миту јесте усмерена на прошлост једнако колико и на будућност. У том погледу, у раду испитујемо (компаративном херменеутиком) књижевноисторијски феномен да српски песници Иван В. Лалић, Милорад Павић, Милосав Тешић и Слободан Костић заузимају одређен песнички став према миту, који је најчешће близак поступку песничке ревитализације прошлости, са нових ирационалних полазишта. Мит је по увиду Нортропа Фраја „апстрактан модел приче“ (Фрај, 1999: 21) који је смештен у време блиско боговима и изван људског деловања. Долазимо до закључака да на нивоу песничког поступка (естетички ниво) мит није историја, али јесте прича; историја је прича о прошлости, а мит прича о безвремености и перманентном трајању.

Кључне речи: мит, поезија, савремена српска поезија, митско, митолошко

Грујић Татјана

Универзитет у Крагујевцу, Србија
tatjana.grujic@filum.kg.ac.rs

Даниловић Јеремић Јелена

Универзитет у Крагујевцу, Србија
jelena.jeremic@filum.kg.ac.rs

МЕТАФОРЕ ЛЕКТУРЕ

У раду су представљени резултати истраживања спроведеног међу студентима Англистике Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, полазницима новоуведеног изборног предмета *Лектура и коректура за преводиоце*, од којих је тражено да процес уређења текста представе на метафоричан начин. При анализи одговора примењена је теорија појмовне метафоре, а налази студије показују да испитаници активности које се одвијају док настаје коначна верзија превода претежно поимају помоћу изворног домена РАДА, како мануелног, тако и машинског (ЛЕКТУРА ЈЕ ЗАНАТСКА ПРОИЗВОДЊА/ПРУЖАЊЕ ФРИЗЕРСКИХ/КРОЈАЧКИХ УСЛУГА, ЛЕКТУРА ЈЕ ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА). Нешто малобројнија група одговора укључује метафоре код којих се процес настанка текста поима помоћу домена ХРАНЕ и БИЉАКА, док су најмалобројније биле метафоре засноване на доменима УМЕТНОСТИ, СПОРТА, ЗДРАВЉА и ИГРЕ. Сматрамо да метафоре које су будући преводиоци одабрали како би изразили своје поимање језичког и техничког уређења превода у великој мери представљају одраз њиховог става према овом процесу, односно уверења да је његова суштина ПРАВЉЕЊЕ и ПОПРАВЉАЊЕ за које је неопходан вешт и систематичан рад.

Кључне речи: теорија појмовне метафоре, лектура, српски језик

Гудурић Снежана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

snezana.guduric@ff.uns.ac.rs

Дробњак Драгана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs

**ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА VS ПЕСНИЧКО НАДАХНУЋЕ
ИЛИ
ГДЕ СУ ГРАНИЦЕ ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ, ЗАНАТА И ТЕХНИКЕ**

У раду се анализирају преводи песме *Santa Maria della Salute* Лазе Костића које је направила вештачка интелигенција (ChatGPT и Bard) с једне стране и препевы исте песме које су урадили познати преводиоци (М.Ибровац, М. Радовић, К. Мићевић и Ж.-М.Бурдје). Анализа обухвата избор лексике, структуру реченице, употребу глаголских времена, структуру стиха и употребу риме, а све у циљу да се одреди до које мере вештачка интелигенција може да пренесе дух, песничку слику и поетску музику из једне културе у другу, односно да се утврди да ли постоје ограничења, и ако да – каква, у примени вештачке интелигенције у превођењу поезије.

Кључне речи: превођење, вештачка интелигенција, поезија, *Santa Maria della Salute*, српски, француски

Хавран Николина

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

nikolina.tutus@ff.uns.ac.rs

СИМБОЛ ВЕНЦА У СРПСКОЈ СРЕДЊОВЕКОВНОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

У раду ће се представити симбол венца, један од најчесталијих симбола српске средњовековне хагиографске и химнографске књижевности, с циљем да се прикажу његова значења, функције и порекло. Приметно је да се његово појављивање везује како за највише вредности световне сфере средњовековног друштва, које се односе на питање владарске идеологије, а које се, према средњовековном учењу о овоземаљском поретку, сматрају Божијом вољом, тако и за највише вредности духовне сфере, које се везују за посвећење праведника. Стога се као његове главне функције одређује представљање владара као Божијег намесника на земљи и представљање светитеља као земаљског страдалника, небеског победника и становника рајских насеља. На основу тога, венац се вреднује као симбол којим се исказују највећа част и благослов једном праведнику – за живота додељена земаљска власти и након упокојења даривана небеска награда, с тим да се у представи светитеља венац јавља и са значењем прославних песама које му се приносе у славу. Сагледавањем његове функције и значења у *Светом писму* и компарацијом са резултатима добијеним на пољу српске средњовековне књижевности, уочава се приметан утицај библијске књижевне традиције, с обзиром на то да обе представе, земаљског владара и небеског светитеља, у којима се венац појављује у улози главног симболичног елемента, изворно из ње потичу.

Кључне речи: симбол венца, хришћанска симболика, српска средњовековна хагиографија, српска средњовековна химнографија.

Ivačić Matija

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

mivacic@ffzg.hr

PROZA JANA BALABÁNA U KONTEKSTU ČEŠKE KNJIŽEVNOSTI 1990-IIH (NA PRIMJERU ZBIRKE PRAZNICI)

Predmet ovog izlaganja stvaralaštvo je jednog od najmarkantnijih prozaika suvremene češke književnosti Jana Balabána (1961–2010), i to u okviru čeških društvenih i književnih tendencija u devedesetim godinama prošloga stoljeća. U prvom dijelu izlaganje će se osloniti na dominantno kontekstualistički (sociološki) pristup, odnosno pokušat će se definirati pojavnost Jana Balabána u češkoj književnosti s obzirom na autorovu obiteljsku okolinu (prije svega protestantski odgoj), generacijsku pripadnost (češki kulturni underground 1980-ih godina) i kulturne krugove u kojima se kretao (ostravska nekonformistička umjetnička scena), a u konačnici i autorov ideološki stav. U drugom dijelu izlaganja sagledat će se Balabánovo prozno stvaralaštvo devedesetih godina, a napose prozna zbirka Praznici (1998), koja se može smatrati činom kristalizacije autorove poetike. Ono će se razmotriti u svjetlu tada dominantnih književnih tendencija (npr. zakašnjeli postmodernizam, faktografska proza, fantastična proza i dr.), koje su redom inicirane padom komunističkog režima u Čehoslovačkoj 1989., odnosno liberalizacijom književnog stvaralaštva. U ovom dijelu primijenit će se imanentni pristup, dakle naglasak će biti stavljen na poetske determinante spomenute Balabánove zbirke, dakako s osvrtom na ostala autorova djela iz devedesetih godina (Srednji vijek, Božje uže, Crni ovan), pa i onima iz tzv. „nultih“ godina.

Ključne riječi: Jan Balabán, češka književnost, devedesete, proza, Praznici

Иваниш Јована

Институт за српски језик САНУ, Србија

jovana.ivanis@gmail.com

ИНТОНАЦИОНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ УПИТНИХ РЕЧЕНИЦА БЕЗ ЛЕКСИЧКОГ ЗНАКА УПИТНОСТИ У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет истраживања је анализа интонационих одлика упитних реченица без лексичког знака упитности у савременом српском језику. Корпус рада представљају упитне реченице ексцерпирани из тонских записа телевизијских емисија дијалошког типа преузетих из неколико медијских кућа у Београду. Анализа ексцерпираних реченица обухвата фонетска мерења извршена у програму за фонетску анализу говора *Praat*, што подразумева мерење вредности основног тона (F_0), утврђивање тонских, интензитетских и темпоралних интонационих компонената, као и утицај других лингвистичких критеријума који формирају интонациону фразу (позиција паузе у реченици, утицај реченичног фокуса, ред речи у реченици и др.). Будући да корпус рада чине тонски записи преузети из телевизијских емисија, биће значајно упоредити резултате оваквог истраживања и резултате досадашњих истраживања заснованих на анализи материјала насталог у фонетској лабораторији, у строго контролисаним условима. Циљ истраживања је утврђивање прозодијских карактеристика упитних реченица без лексичког знака упитности, описивање различитих фонолошких и синтаксичких фактора који утичу на формирање интонационог модела тих реченица, као и упоредни приказ анализираног материјала са досадашњим истраживањима из области реченичне прозодије савременог српског језика.

Кључне речи: интонација, упитне реченице, фонетика, фонологија, прозодија

Јакић Шимшић Милена

Институт за српски језик САНУ, Србија
mmjakic@gmail.com

Савић Маја

Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
maja.savic@fil.bg.ac.rs

Анђелковић Даринка

Универзитет у Београду, Србија
Филозофски факултет, Институт за психологију
dandjelk@f.bg.ac.rs

Поповић Маша

Универзитет у Београду, Србија
Филозофски факултет, Институт за психологију
beumas@yahoo.com

Шева Нада

Институт за педагошка истраживања, Србија
nadaseva@gmail.com

Миленковић Александар

Johann Gutenberg–Universität Mainz, Deutschland
almilenk@uni-mainz.de

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ОБЈЕКТА НА ПРИМЕРУ ПОСУДА ИЗ ДОМАЋИНСТВА

Категоризација представља један од важних проблема у језику, будући да се природни феномени најчешће јављају као континуум који је потребно сегментирати и на одређени начин представити и кодирати у језику. Она је стога веома често арбитарна, што показују подаци из различитих језика, у којима је сегментација извршена на различите начине. У раду приказујемо део резултата међународног истраживања, Еволуција семантичких система, Макс Планк Института у Најмегену. Истраживање је спроведено на 24 одрасла говорника српског језика, који су именовали 67 објеката, посуда из домаћинства (чинија, шоља, тањира и сл.), приказаних на фотографијама. Одговори испитаника су најпре лематизовани, потом је направљена фреквенцијска листа од укупно 1632 одговора. Резултати приказују анализу стимулуса према томе колики је варијетет добијених одговора. Пажњу смо посветили прототипичним представницима категорија, стимулусима који су изазвали приближно једнак број одговора из две различите категорије (нпр. шоља–чаша), прототипичним карактеристикама појединих објеката (прозирност, постојање дршке, величина, материјал и сл.), односу синонимије (нпр. тањир–тацна), употреби термина надређених појмова (чинија–посуда) и лексикализацији деминутива (шоља–шољица). Прелиминарни резултати показују да је материјал објеката релевантан само у неким случајевима (нпр. шоља, чаша) док у другим није (нпр. за чинију је релевантан облик али не и материјал). Такође, делови објеката су релевантни само за поједине објекте (дршка за разликовање чаше и шоље). Чинија се у српском показала као прототипична посуда, а у случајевима када нису сигурни који је објекат у питању, испитаници су користили надређени термин посуда. Ови подаци

прикупљени су за све индоевропске језике, те би следећа фаза подразумевала крослингвистичка поређења.

Кључне речи: категоризација објеката, прототипичност, диференцијалне карактеристике, задатак именовања, српски језик

Janjatović Vera

University of Novi Sad, Serbia

janjatovicvera@gmail.com

THE FIVE MAJOR BIOGRAPHICAL INFLUENCES ON THE POETRY OF ALFRED LORD TENNYSON

This paper will try to shed a new light upon the major biographical influences on Tennyson's poetry. The initial influence was his family, especially his eloquent father, and his noble mother who expressed great sympathy and love towards mankind. The second influence was the part of his life dedicated to female characters, like Rosa Baring, his juvenile love expressing affection and incredible beauty, and Emily Sellwood, who would become his wife, being less beautiful, but extremely faithful and loyal. The breakthrough in Tennyson's life, and also in his poetry was Arthur Henry Hallam, who, at the same time, represented the greatest influence. Tennyson's classmate from Cambridge University and his best friend who died very young, stroke Tennyson very hard, leading him to the severe depression and changed the course of his poetry to more mystical and philosophical. It cannot be disregarded that the Victorian Age also had a major impact on Tennyson's poetry, because when we think of the authentic representative of that age, we exclusively aim at Tennyson and his lyrical poems giving the greatest aesthetic joy to readers: visual, musical, ethical, sensual or historical. The nineteenth century frame framed Tennyson himself. The last but not the least influence was his reviewers. His enemies impact was as strong as his friends. Matthew Arnold, Harold Nicolson, and above all, W. H. Auden, were his severe reviewers, whereas T.S. Eliot and Edgar Allan Poe were most affirmative. It is never the case that only one or two factors influence one's poetry, only a few of them combined and intertwined make success.

Key words: Biographical influences, poetry, reviewers, Victorian Age

Јанковић Јелена

Институт за српски језик САНУ, Србија

enanikolic11@yahoo.com

ГЉИВЕ У СРПСКОЈ НАРОДНОЈ КУЛТУРИ

Гљиве (Fungi pl., Fungus sg.) представљају велику групу еукариотских организама који су, према традиционалној класификацији живих бића, до краја XX века сматрани примитивним биљкама, док се данас сврставају у посебно царство живог света, захваљујући открићу да гљиве поседују низ особина које их одвајају од биљака и животиња. У словенској народној култури, пак, оне заузимају медијални положај између биљака и животиња. Иако у Србији нема много сачуваних историјских записа о сакупљању и коришћењу гљива, етнографски подаци сведоче о томе да их је народ донекле познавао, а у традиционалној исхрани оскудно користио због латентног страха од тровања. У том погледу, наша народна култура се може сматрати микофобном, за разлику од изразито микофилних, као што су руска, пољска, чешка итд., које располажу са богатим етномиколошким сазнањем. У овом раду истражиће се народне представе о гљивама у традиционалној култури Срба и разматраће се њихова употреба у исхрани и лечењу. Етнолошка грађа показује да се појединим врстама печурака, као што су: *Phallus impudicus* L., *Lycoperdon bovista* L., *Bovista nigrescens* Pers., *Fomes fomentarius* (L.) Fr. и др., приписују лековита и магијска својства, док се, на пример за врсту *Lactarius piperatus* (L.) Pers., везују разна предсказивања у календарском циклусу. Гљиве у народној демонологији представљају жива бића и везују се за митолошке ликове, у српској култури са вилама. Различите врсте гљива могу се наћи како расту у правилним круговима, који се по народном веровању тумаче као место игре вила, отуд називи у народу: *вилаина* (*вештичја*, *русална*, *врзина*) *кола*, *вилени кругови* и *вилинско гумно*.

Кључне речи: гљива, печурка, народна култура, етномикологија, Србија.

Janković Nikola

Univerzitet u Beogradu, Srbija

nikolajankovickv@gmail.com

ANOTACIJA ITALSERB GOVORNOG UČENIČKOG KORPUSA SRBOFONIH STUDENATA ITALIJANSKOG JEZIKA

U radu je predstavljen proces anotacije elektronske verzije ITALSERB govornog učeničkog korpusa srbofonih studenata italijanskog kao stranog jezika na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Ovaj proces uključuje određivanje teorijskog sistema anotacije u skladu sa postojećim smernicama u naučnoj zajednici i predviđenim vrstama istraživanja na korpusu, usklađivanje ovog sistema sa već postojećim slojevima anotacije i kreiranje jedinstvene TEI šeme za sve tekstove u korpusu, anonimizaciju metapodataka i audio-snimaka u korpusu, kreiranje strukture metapodataka koja omogućuje obavljanje analiza na longitudinalnim i transverzalnim potkorpusima u okviru samog korpusa, dodavanje novih slojeva anotacije vezanih za vrstu reči i lemu pomoću alata Treetagger, ispravljanje anotacije ručno i uz pomoć Python programa, kao i fino podešavanje velikog jezičkog modela GPT 3.5 kompanije OpenAI za automatsko ispravljanje anotacije. U radu su takođe predstavljeni i primeri različitih vrsta analiza i upita u samom korpusu koje pružaju dublji uvid u međujezik učenika italijanskog jezika. Smatramo da ovaj proces može biti koristan model za anotaciju sličnih učeničkih korpusa govornog jezika, u cilju kreiranja naprednijih i dostupnijih alata u oblasti nastave jezika, kao i u proučavanju samog procesa usvajanja jezika.

Ključne reči: anotacija, govorni korpus, TEI, Treetagger, GPT 3.5

Jelić Andrea-Beata

University of Zagreb, Croatia

abjelic@ffzg.unizg.hr

FOREIGN LANGUAGE ANXIETY OF CROATIAN UNIVERSITY STUDENTS OF SPANISH

Foreign language anxiety (FLA), one of the affective factors in foreign language learning, has gained much attention over the past decades. It has been defined as “the worry and negative emotional reaction aroused when learning or using a second language” (MacIntyre 1999:27), it is developed over time, is context specific and related to other individual factors (Dewaele & Al-Saraj, 2013). Most research on the topic has been conducted with learners of English (Mihaljević Djigunović 2002, 2004), while there is less data for learners of other languages or students majoring foreign languages (Mardešić & Stanković, 2013).

The paper presents a study on FLA of Croatian university students majoring in Spanish (N=97). Two research questions were formulated: (a) what are the level and sources of the participants' Spanish language anxiety and (b) to which extent Spanish language anxiety can be explained based on the students' experience of living in a Spanish speaking country, academic achievement, vocabulary knowledge and perceived proficiency level in Spanish. The data were gathered by a questionnaire consisting of the adapted FLCAS scale (Horwitz, Horwitz & Cope, 1986) and a background questionnaire. The results showed a rather low level of participants' FLA. Hierarchical analysis revealed that academic achievement and vocabulary knowledge were significant predictors of FLA, while the significant effect of the experience of living in a Spanish speaking country was lost after including academic achievement in the regression equation. Perceived proficiency level in Spanish had no significant contribution to the prediction of FLA.

Key words: foreign language anxiety, predictors of foreign language anxiety, Spanish as a foreign language, university students

Jerković Jelena

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Technology
jemit@uns.ac.rs

Komaromi Bojana

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Agriculture
bojana.komaromi@polj.uns.ac.rs

WHAT DOES IT TAKE TO SUCCESSFULLY WRITE A SCIENTIFIC PAPER IN ENGLISH? – ENGINEERING RESEARCHERS' PERSPECTIVE

Publishing papers in highly ranked national and international journals is the main requirement that researchers in Serbia need to meet in pursuing their academic career. Although academics usually receive training in writing research papers in Serbian, few faculties and departments provide training in academic writing in English. The aim of this paper is to examine the approaches researchers take to write papers in English and to find out to what extent they write independently or require help (or even complete translation of papers) from their colleagues or English language experts. Furthermore, we aim to determine the methods researchers apply to successfully write scientific papers in English, including use of different tools and resources such as dictionaries, online translation tools and artificial intelligence tools. Finally, the study aims to find out how academic writing in English could be improved among the researchers, in terms of researchers' individual needs and ambitions as well as at the institutional level. The study focuses on the field of engineering and the respondents are researchers from the Faculty of Agriculture and the Faculty of Technology, University of Novi Sad. The research instrument is a questionnaire consisting of multiple choice and open-ended questions. It is expected that the results will vary considerably among the respondents depending primarily on the level of English language proficiency and the age of researchers. The results can be used as a valuable resource for supporting life-long learning of university researchers.

Key words: academic writing, ESP, translation tools and resources, engineering field, life-long learning

Jerotijević Tišma Danica

University of Kragujevac, Serbia

danica.tisma@filum.kg.ac.rs

EXAMINING POTENTIAL FACTORS OF SELECTIVITY IN L2 SPEECH CONVERGENCE: EVIDENCE FROM EFL LEARNERS' VOWEL PRODUCTION

Speech convergence represents a well-established sociolinguistic concept within the broader framework of *Speech Accommodation Theory*, describing a speaker's speech modification aimed at resembling the speech of an addressee. In an L2 setting, the aforementioned notion refers to modifying a non-native speaker's production to the production of a native or another non-native speaker. The current paper presents the results of an empirical investigation focusing on Serbian EFL learners' L2 speech convergence. Namely, a total of 30 English-major students participated in a word repetition task, re-producing the words pronounced by native speakers of English (including both the speakers of SBS and General American). The participants had not been instructed to imitate the speakers consciously. The general aim was to examine the actual changes in English monophthongs in words uttered immediately after listening to a native speaker, compared to the measurements found in non-repetition, i.e. regular word reading task. Hence, the first research question was focused on whether there was any speech convergence at all, while the second question complemented the first by exploring which of the two native speakers the "convergers" adjusted their speech to. The research likewise aimed at determining the degree of selectivity in speech convergence by exploring the potential correlating factors, such as proficiency level, L2 experience and the self-expressed pronunciation model. To investigate the phonetic features of investigated vowels, concentrating predominantly on formant frequencies and duration, the acoustic analysis of recordings was performed in *Praat*, version 6.3.16. The results and their pedagogical implications revisit the notions of L2 pronunciation models and re-evaluate the possibilities for in-class pronunciation practice.

Keywords: speech convergence, vowels, phonetics, EFL, Serbian learners

Јока Сања

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

sjoka9@gmail.com

ЛЕКСИЧКО, ГРАМАТИЧКО И КАТЕГОРИЈАЛНО ЗНАЧЕЊЕ У АНАЛИЗИ ЈЕЗИЧКИХ КАРАКТЕРИСТИКА ЈАПАНСКОГ ЈЕЗИКА

Од седамдесетих година XX века, међу јапанским лингвистима истакла се струја која указује на значај анализе повезаности лексичких и граматичких карактеристика речи приликом тумачења одређених синтаксичких структура, називајући ту повезаност *језичком формом у ширем смислу речи*. Наиме, речи као конституенти реченице или одређене синтаксичке структуре, имају и лексичке и граматичке карактеристике, а њихове лексичке карактеристике се одражавају у граматичким. Граматичке карактеристике које реч у одређеном граматичком облику демонстрира у односу са другим речима називају се *граматичким значењем*. Специфично граматичко значење не разликује се од речи до речи понаособ, већ је заједничко за групе речи са сличним лексичким својствима. На пример, исти глаголски облик може означвати радњу или стање у зависности од тога какво је лексичко значење глагола који га граде. Другим речима, унутар група речи које демонстрирају исто граматичко значење може се апстраховати заједнички значењски аспект. Овај аспект назива се *категоријално значење*, представља спону између граматичког и лексичког значења речи и може бити значајан елемент у тумачењу многих лингвистичких феномена. У овом излагању ћемо објаснити појмове лексичког, граматичког и категоријалног значења, а потом истражити њихову повезаност на основу примера глагола, именица и синтаксичких структура у јапанском језику. Покушаћемо да уопштимо обрасце и услове у којима се одређена граматичка значења и синтаксичке структуре генеришу. Потом ћемо испитати примену ових концепата у анализи полисемије у јапанском језику и указати на значај њихове примене у настави јапанског језика.

Кључне речи: лексичко значење, граматичко значење, категоријално значење, синтаксичке структуре, јапански језик

Јовановић Драгана
Универзитет у Београду, Србија
draganajo25@gmail.com

АНДРИЋЕВИ УВИДИ О МАСАМА

У раду ће предмет анализе бити есеји Иве Андрића који тематизују развој и успон фашизма у Италији тридесетих година XX века. У њима Андрић приказује начин на које је партија Бенита Мусолинија освајала масе, које су постале кључ „успеха” фашистичког покрета. Сагледавање Андрићевих опсервација о *утицају на масе*, касније и *утицаја маса* показује да је тај писац међу првима посведочио пропагандну природу фашизма, осим на фрази убрзо засновану и на терору. Андрићева мисао биће посматрана у корелацији са гледиштима теоретичара који су, такође, препознали карактеристично понашање маса и својим делима допринели проучавању феномена маса, диктатуре и тоталитарног режима. У сажетој форми Андрић константује кључне елементе неопходне за овладавање масама, садржане у демагогији, фразеолошком изражавању и остваривањем блискости са масама. Умео је да препозна опасност која долази од необразованог или полуобразованог света, а која најчешће проистиче из одсуства стида и било какве одговорности. Такође, аутор указује на начине који доводе до урушавања либералног демократског принципа и онемогућавају мислећег појединца да се супротстави фашистичком терору. На крају, кратким освртом на причу *Бифе Титаник*, сврстану у круг такозваних јеврејских тема код Андрића, предочава се наличје човека-маса путем лика Стјепана Ковића, а уједно и начин Андрићеве ангажованости путем књижевног дела.

Кључне речи: Рађање фашизма, човек-маса, етатизам, Стјепан Ковић, ангажованост

Јовановић Јелена

Универзитет у Нишу, Србија

Филозофски факултет

jelena.v.jovanovic@filfak.ni.ac.rs

ШТА О КЊИЖЕВНОСТИ МОДЕРНЕ ГОВОРЕ ДРУГЕ УМЕТНОСТИ: ЈЕДАН ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП

Посматрајући историју књижевности као динамичан процес (у јаусовском смислу), у коме текстови настају у конкретном времену, али их увек изнова актуализују и превреднују читаоци других епоха помоћу „другачијих читалачких конвенција“ и у другачијем друштвеном контексту“, књижевна дела српске модерне с почетка двадесетог века тумачићемо из угла когнитивних, трансмедијалних студија (Herman 2004, Ryan 2005, Hutcheon 2006, Abbott 2008). Један део фокусираће се на присуство других уметности/медија у структури самих књижевних текстова, а други део усмериће пажњу ка међусобном „читању“ на релацији књижевност модерне – друге уметности/медији. У оквиру таквих истраживања анализираћемо шта је од ликовних и музичких елемената заступљено у структури парнасо-симболистичких, импресионистичких, натуралистичких дела српске књижевне модерне, али и како су се текстови модерне читали и како се данас читају на филму, радију, телевизији, у ликовним и музичким остварењима. Тако се можемо запитати шта су о вајарству знали српски парнасо-симболисти кад су писали песме, шта од музичких елемената препознајемо у стиховима Дучића, Ракића, Диса и Бојића; зашто Вељко Милићевић помиње у *Беснућу* сецесионистичке слике; шта повезује Мопасана и Милићевића у различитим екранизацијама *Le Horla*; како је у југословенској серији из 1971. године тумачен *Чедомир Илић* Милутина Ускоковића; како је текла историја читања Б. Станковића од филма *Софка* (1948) до серије *Нечиста крв, грех предака* (2021). Могући одговори на ова и слична питања треба да помогну у бољем разумевању прве етапе модерне српске књижевности.

Кључне речи: историја књижевности, интердисциплинарност, трансмедијалност, књижевност српске модерне, друге уметности, медији

Јовић Ида

Академија за националну безбедност, Србија
idajovic@gmail.com

КРИТИКА КЕМАЛИЗМА У ТУРСКОЈ ПОСТМОДЕРНИ: КЊИЖЕВНИ НЕООСМАНИЗАМ ИЛИ ОСМАНСКА УТОПИЈА?

Постмодернизам у турској књижевности јавља се након 1980. године, а истакнути представници тог правца, попут Орхана Памука и Елиф Шафак, су до данас најтиражнији и најпревођенији на друге језике. Њихова дела се доминантно баве саморефлексијним преиспитивањем османске прошлости које садржи политичку и идеолошку димензију, односно одражава тежњу за поновним успостављањем мултикултуралног уређења и критику кемализма, због чега су предмет опсежног академског разматрања у Турској и шире. Имајући у виду став Линде Хачион да је постмодернизам одлучно историјски и неизбежно политички (Хачион 1996: 18), те да преиспитује историографију и модернизам који су, према појединим ауторима, заслужни за ширење национализма, у раду ћемо сагледати начин на који турски постмодернисти користе историографску метафикцију за подривање национализма који је прокламовао Мустафа Кемал Ататурк, оснивач Републике Турске. Кривећи кемализам за заборављање османског наслеђа, Памук и Шафак сматрају да је заборав највећа препрека модернизацији и демократизацији Турске, те приповедајући о Истанбулу, као симболу космополитизма, желе да га (и Турску) дозову из меланхолије и апатије у којој се налази.

Поједини теоретичари ове турске постмодернисте називају књижевним неоосманистима, док други износе хипотезе да је реч о „османској утопији“, те ћемо у овом раду, разматрајући аргументе за ове тврдње, покушати да одговоримо на питање шта је у позадини сталних позива турских постмодерниста за поновним успостављањем османског космополитизма, односно да ли је заиста реч о идеологији или о лукративном избору тематике.

Кључне речи: турска књижевност, постмодернизам, критика кемализма, књижевни неоосманизам, османска утопија, космополитизам

Jovović Jelena

JU Narodna biblioteka „Njegoš“ Nikšić, Crna Gora

helenea.jovovic@gmail.com

TRANSGRESIJA RODA: STRANOST I PREOBRAŽAJ U ROMANU TVAJRBORNOVA STVAR

U radu se kroz prikaz rodne konstrukcije i verbalizaciju polne oslobođenosti analizira razgranata mreža različitih identiteta kao i problematika stranosti koja je u korelaciji sa polarizovanim (id)entitetima u romanu *Tvajbornova stvar*. Ukazujući na psihološke, sociološke, filozofske, te kulturnoantropološke attribute identiteta, cilj rada je da utvrdi pluralitet književnih likova pred koje se stavlja mogućnost preobražaja i obnovljene cjelovitosti i pored dezintegracije ličnosti kao bitnog identitetskog markera. Sam naslov u originalu *Twbyborn (twice born)* aludira na ponovno rođenje, transgresiju roda, te identitet preduslovljen normama, izložen kontroli i nadzoru društva, čime se rasvjetljava distinkcija maskulinog i femininog. U identitetskom nukleusu od suštinskog značaja arbitrira prostorna struktura, u kojoj se očituju tjeskobne i represivne forme postojanja. Ukazujući na činjenicu da prostorna slika svijeta predstavlja jedan od najstabilnijih elemenata kulturnog kontinuuma, u radu ćemo se fokusirati na pojedinca obilježenog ritualizovanim društvenim kodovima, gdje se po analogiji kalemi pitanje marginalizacije koje vodi ka rascjepu i destrukciji. Metodološku osnovu rada čine psihosocijalna načela formiranja identiteta Erika Eriksona, a u okviru istraživanja konstruktiva stranosti, kategorija roda i pola od značaja za ovo istraživanje su radovi Žaka Lakana, Sigmunda Frojda, Julije Kristeve i Džudit Batler. Imajući u vidu da se proces sticanja identiteta odvija tokom cijelog života na način što ličnost prolazi kroz određene stadijume, suočavajući se sa nepouzdanim i višeslojnim preprekama, uočićemo da je zapletenost ljudske psihe prožeta preispitivanjem, krizama, migracijama i eksperimentisanjem sa različitim ulogama.

Ključne riječi: *Tvajbornova stvar*, identitet, rod, pol, preobražaj

Јововић Наташа

Универзитет Црне Горе, Никшић, Црна Гора

Филолошки факултет

natasaj@ucg.ac.me

УСВАЈАЊЕ ЈЕЗИКА У ЕРИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

Интересовање за тему о усвајању језика проистиче из потребе да се језик дјеце сагледа из психолингвистичког угла и да се јасно региструју и анализирају појаве у језику, односно језичком понашању које настају као посљедица све бржег, агресивнијег и незауостављивог развоја дигиталних технологија.

У овом раду ауторка на основу лонгитудиналне студије представља резултате истраживања које се заснива на двогодишњем праћењу четири испитаника, у периоду од 2. до 4. године. Након теоријског дијела, који укључује проблематику генерације *нетсика*, *дигиталних домородаца* или *миленијумских ученика* (Thurlow 2006) начело језичке економичности и шифровани језик, дескриптивно се улази у анализу одабраних интернет садржаја (преузетих са YouTube, TikTok канала).

У нашем истраживању, код дјеце која су пролазила кроз правилан психо-физички развој и која су у периоду од 1,4 до 1,6 мјесеци развила говорне способности карактеристичне за њихов узраст, примјећене су извјесне специфичности у понашању и опхођењу са околином, а тако и на језичком плану. Оне се могу груписати на сљедећи начин: агресивна опчињеност одређеним бојама, коришћење компликованих (у лингвистичком, најприје семантичком смислу) фраза из омиљених видеа садржаја; идентификација са ликовима које посматрају

Ауторка анализира 20 језичких образаца који настају у контексту дјечје игре и који су показатељ да интернет садржаји постају регулатор понашања које се прво манифестује на вербалном плану.

Кључне ријечи: усвајање језика, психолингвистика, дјеца предшколског узраста, интернет садржаји

Јуришић Марина

Институт за српски језик САНУ, Србија

jmarina011@gmail.com

МЕТАТЕЗА СУГЛАСНИЧКЕ ГРУПЕ -ЗЈ- У СРПСКИМ НАРОДНИМ ГОВОРИМА

Метатеза сугласничке групе *зј* у *јз* у лексемама *лозје*, *грозје*, *козји*, *гвозје* већ је позната истраживачима српских народних говора. Прилог има за циљ да систематизује знања о овој језичкој појави, која је бележена у косовско-ресавском, призренско-тимочком и смедеревско-вршачком дијалекту, и то на основу података из компетентних дијалектолошких монографија, студија, речника и лингвистичких атласа, као и на основу ауторових теренских записа. Истражиће се географски распоред метатезе *зј*, при чему ће грађа бити распоређена по дијалектима ради боље прегледности, и по поменутих лексемама да би било очигледније колико је ова промена доследна у одређеним говорима. Биће такође испраћено простирање ове изоглосе изван граница српског језичког простора.

Очекује се да овај рад покаже да је то једна од одлика, пре свега косовско-ресавских говора, која је захватила и смедеревско-вршачке говоре, али не све, обично оне источније (тј. ближе косовско-ресавским говорима), као и најближе призренско-тимочке, првенствено призренско-јужноморавске говоре (који су такође у непосредном суседству са косовско-ресавским), док се у сврљишко-заплањским понегде појављује и непозната је већем делу тимочко-лужничких говора. При том, истраживана појава лексички није много раширена – обично се јавља у лексемама: *грозје*, *лозје*, *козји*, *гвозје*, као и њиховим изведеницама (*лојзенце*, *гројзобер*, *којзина* и сл.). Њима се придружују и (доста ретка) лексема *лемезје*, као и оне речи настале аналогијом од *гвојзе*: *гвојдено*, *гвојзено*. Треба још имати у виду да једино лексеме *грозје/грожђе* и *козји* функционишу на целокупном простору, уместо речи *лозје* у већем делу говора се употребљава *виноград*, а у једном делу српских говора није се (бар у прошлости) употребљавала реч *гвојзе/гвожђе* већ *железо*.

Кључне речи: метатеза *зј* > *јз*, косовско-ресавски говори, призренско-тимочки говори, смедеревско-вршачки говори.

Kalezić Maja

Institute for the Serbian language of SASA, Serbia

maja3m@yahoo.com

ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ: ETYMOLOGICAL DETERMINATION OF THE TERM AND ITS THEOLOGICAL MEANING

The paper is dealing with the origin of the Greek word *βλασφημία*. The word has been widely written about in numerous scholarly papers focusing different scientific and other cultural topics. Although they are to all intents and purposes excellent sources for finding out what has been previously studied or researched regarding this *thema* as well as for finding bibliographies that point to other relevant sources of information, even up-to-today there is no unified opinion among scholars about the origin of the word *βλασφημία*.

The paper aims to offer *a posteriori* a solution being the one more likely regarding its etymology by following the history of this word from its first mention until today, as well as by analyzing the structure of the semantic field that has formed around it over the time.

The topic is approached from an inter- and multidisciplinary perspective.

The methodological apparatus involved in this work, not only with the concrete designation but also with the theoretical and actual *phenomenon* that is denoted by it, is shared by several scientific disciplines, of which, above all, etymology, terminology, cultural anthropology and theology are applied.

Key words: etymology, history of theological terminology, onomasiology.

Карановић Владимир
Универзитет у Београду, Србија
vkaranovic@gmail.com

**ХРОНОТОПСКА СТВАРНОСТ ПРОВИНЦИЈСКОГ ГРАДА У РОМАНУ
РЕГЕНТКИЊА
ЛЕОПОЛДА АЛАСА «КЛАРИНА»**

У теорији романа Михаила Бахтина, међу бројним кључним појмовима појављује се и „хронотоп“, као формално-садржајна категорија књижевности у којој су сједињена просторна и временска обележја. Полазећи од бахтиновских поставки, у раду се анализира мрежа хронотопа у роману *Регенткиња* (*La Regenta*, 1884–85) Леополда Аласа „Кларина“ (Leopoldo Alas «Clarín», 1852–1901), посебно оних који овај значајан роман шпанског реализма чине идеолошки ангажованим делом. Предмет анализе је пре свега организација хронотопског следа, преплитање просторних и временских координата дела, и то у оквирима концепције провинцијског града, развијане и у другим романима европског реализма. Конкретно, у роману *Регенткиња*, град Вегуста функционише као специфичан организам и урбана средина у чијем окриљу су представљени различити амбијенти, друштвено раслојавање видљиво у описима градског језгра и околине, али и ликови, чије су функције у развоју радње и судбине неретко условљене простором и вишеструком паноптичком контролом. Управо је паноптизам од самог почетка романа условио лакшу перцепцију пре свега амбијента и простора у којем се крећу ликови и у којем се могу сагледати њихови поступци и најскривенији кутови душе. У том смислу, „Кларин“ кроз општи хронотоп провинцијског града читаоцима представља анатомску анализу свих зала и погубних тековина оновремене Шпаније као и традиционалистичког друштва које уништава сваку здраву ћелију или одстрањује елементе који не доприносе одржавању постојећег поретка. „Тако сагледано дело може се тумачити као јединствени књижевни организам, мрежа како оригиналних тако и репетитивних хронотопских образаца, карактеристичних за епоху реализма у европском контексту, али и типичних за шпанску књижевност тога доба и специфичну културну, историјску и социјалну средину.

Кључне речи: Леополдо Алас „Кларин“, *Регенткиња*, хронотоп, провинцијски град, роман шпанског реализма.

Karolczuk Marzanna
University of Bialystok, Poland
m.karolczuk@uwb.edu.pl

ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ В УПРАЖНЕНИЯХ В ПОЛЬСКИХ УЧЕБНИКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Споры о необходимости и целесообразности использования пословиц и поговорок в процессе обучения иностранному языку в школе не помогли выработать единый подход к данной проблеме. Одним из аргументов введения пословиц и поговорок в процесс обучения иностранному языку является аргумент о связи языка и культуры, об их взаимодействии и взаимовлиянии. Результаты изучения пословиц и поговорок в лингвистике и дидактике показывают, что паремии обладают познавательным, образовательным и воспитательным потенциалом, в связи с этим стоит рассмотреть вопросы использования этих языковых единиц в школьной практике.

Цель выступления – представить результаты анализа польских учебников русского языка как иностранного в контексте присутствия в них упражнений, содержащих паремиологические единицы и предложить соответствующие упражнения, которые можно использовать в процессе обучения иностранному языку. Было исследовано 14 учебников, изданных в Польше, в которых обнаружено 267 паремиологических единиц и 65 упражнений с пословицами и поговорками. Мы установили, что обучение может реализоваться с помощью четырех групп упражнений. К ним относятся: 1) упражнения на идентификацию определенных языковых явлений; 2) продуктивные упражнения; 3) упражнения для развития устной и письменной речи и 4) рефлексивные упражнения. Наше исследование показало, что, паремии используются в учебных пособиях по русскому языку как иностранному, главным образом, в качестве инструмента познания русской культуры и языка. В ходе работы было обнаружено, что самое большое количество заданий относится к лингвострановедческим упражнениям продуктивного характера. В книгах практически отсутствуют рефлексивные упражнения и упражнения, развивающие устную и письменную русскую речь.

Ключевые слова: пословицы, упражнения, польский учебник, русский как иностранный.

Кашић Зорка

Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Србија
zorkakasic@gmail.com

Ђорђевић Јелена П.

Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Србија
jelenapdjordjevic@gmail.com

Ивановић Маја П.

Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Србија
majarivanovic@gmail.com

ДИЈАЛЕКАТСКИ МАРКЕРИ У ФОРЕНЗИЧКОЈ ФОНЕТИЦИ

У раду се излаже преглед и анализа улоге дијалекатских маркера у решавању практичних задатака форензичке фонетике. Дијалекатске карактеристике су најбитније у два задатка, и то: у компарацији говорника ради идентификације и у одређивању лингвистичког профила непознатог говорника.

Идентификација је поступак у коме се узорак снимљеног говора на основу индивидуалних и класификационих маркера приписује једној особи. Овај поступак подразумева поређење гласа починиоца кривичног дела са гласовима једне или више осумњичених особа, са циљем идентификовања (или искључивања) осумњиченог као починиоца.

Одређивање профила непознатог говорника обавља се у случајевима када постоји снимак гласа починиоца кривичног дела и када експерт на основу узорка говора пружа одређене чињенице о непознатом говорнику. Профилисање говорника је веома важно, нарочито у почетној фази истраге, јер пружа драгоцене податке битне за смањивање броја потенцијалних осумњичених и евентуално лоцирање починиоца.

Дијалекатска класификација у форензичкој фонетици укључује задатак одређивања регије у којој је говорник провео детињство и рану младост. За форензичку фонетику су од мање важности рурални дијалекти. Много су битније урбане дијалекатске особине и дијалекатски обојен стандардни говор. Мало је литературе о плитким нивоима регионалне диференцијације па се форензичари сналазе сами стварајући базе урбаних дијалеката и дијалекатски обојених стандардних типова говора.

Улога регионалних маркера у идентификовању и профилисању је различита. У идентификовању служе за искључивање сличности међу говорницима, али ови маркери захтевају и посебан опрез јер општеуочљиве дијалекатске карактеристике могу бити употребљене за маскирање, а поређење два говорника из исте регије може довести до заблуде.

Приликом профилисања говорника дијалекатски маркери су ипак најбитнији за смањивање броја потенцијалних осумњичених и лоцирање починиоца кривичног дела.

Кључне речи: форензичка фонетика, дијалекатске карактеристике, идентификација говорника, профилисање говорника

Катић Наташа

Универзитет у Новом Саду, Србија

natasa_katic@yahoo.com

ДЕЗИНТЕГРАЦИЈА ПАТРИЈАРХАЛНИХ НОРМИ У РОМАНУ *ХАЦИ ДИША* ДРАГУТИНА ИЛИЋА

Роман *Хаџи Диша* Драгутина Илића описује живот цинцарског трговца хаџи Дише. Као два најважнија наративна тока овог романа успостављају се бракови хаџи Дише – први са лепом Гркињом и удовицом Анастасијом, а други са од њега много млађом девојком Лепосавом. Читајући овај роман могуће је уочити низ приповедних сигнала који указују на дестабилизацију патријархалних норми. У те сигнале убрајају се карактеризација хаџи Дише, кршење обичаја и правила патријархално уређеног друштва, успостављање женских ликова као активних и доминантних. У такве женске ликове убрајају се кира Анастасија, тетка Маца (Лепосавина мајка) и кира Мана. Сигнал дестабилизације патријархалних норми су и мотив прељубе и однос женских ликова према мајчинству. Један део рада позабавиће се анализом мотива прељубе који је у овом роману двоструко мотивисан. Прељуба кира Анастасије у роману *Хаџи Диша* почива на опису телесне љубави и истицању њене чулности, док је Лепосавина прељуба романтизована, а њена чулност је скривена од очију читалаца. Читајући роман *Хаџи Диша* могуће је уочити интенцију аутора да деконструише патријархално друштво и његове норме као такве. У тој његовој намери могући је уочити и његов отклон од књижевности српског реализма. Један део рада позабавиће анализирањем начина на који је Драгутин Илић, уз патријархалне норме, деконструисао и нека од основних поетичких начела српског реализма.

Кључне речи: Драгутин Илић, *Хаџи Диша*, патријархат, мушки ликови, женски ликови

Kličković Dalibor

Univerzitet u Beogradu, Srbija
daliborklickovic74@gmail.com

IMA LI ISTOK SRCA: POJAM *KOKORO* I KONCEPTUALIZOVANJE SUBJEKTIVNOSTI U JAPANSKOJ KULTURI

Okosnicu izlaganja čini japanski pojam *kokoro*, najznačajniji termin kojim se u izvornom pojmovniku japanskog jezika označava subjektivitet ličnosti. Ovim pojmom, bar od vremena orijentalističkog entuzijazma Lafkadija Herna (1850–1904), esencijalistički se insistira na identitetu japanske kulture; s druge strane, savremenom kritikom orijentalističkog diskursa i usled potrebe za nalaženjem novih perspektiva u filozofiji, kognitivnoj nauci, pa i u prirodno-medicinskim oblastima, ukazuje se nova neophodnost istraživanja tradicionalnih modela ličnosti i svesti. Shvaćen kao izraz nacionalne duše i projektovan kao „platforma“ za širi dijalog među kulturama, *kokoro* je u Japanu ključna reč u nacionalnim strategijama obrazovanja. U ovom radu cilj nam je da ispitamo smisao angažovanja ovog tradicionalnog koncepta subjektivnosti u okvirima širim od etnopsiholoških, da bismo tako utvrdili njegovu univerzalnu vrednost. U teorijskom smislu, pored oslonca na osnovne uvide Vježbicke o semantičkim primitivima i na Delezovo razumevanje koncepata, te uzimajući u obzir različite modele *praktikovanja* odnosa telo/duh, ispitujemo implikacije pojma *kokoro* kroz prizmu japanskih filozofsko-umetničkih praksi, pretežno u semantičkom polju zen-budizma. Pokazaćemo da ovaj etnofilozofski koncept ne obavlja svoju funkciju statičnim određenjem unutrašnje sadržine subjektivnosti, kulturološki uslovljene ili ne, već to čini „netradicionalnim“ zahtevom da se *subjekt* iznova dovodi u pitanje i praktično *uvežbava* kao forma. U pravcu modalnosti – u stalnom otvaranju ka svetu i u neprestanom kretanju ka aktualizovanju virtuelnog – a nipošto ne u supstancijalnosti, treba tragati za aktualnošću ovog nekonceptualizujućeg koncepta, koji je i svojevrsni *floating signifier*, u doba „smrti Subjekta“.

Ključne reči: *kokoro*, subjektivnost, japanska kultura, zen-budizam, odnos telo/duh

Kolaj Ristanović Irena
Univerzitet u Beogradu, Srbija
irena.sekerleme@gmail.com

KULTURA I IDENTITET U OSMANSKOM CARSTVU: PRIMER VITEŠKE IGRE DŽIRIT

Osmansko carstvo je bilo teokratska država koja je, sa jedne strane, počivala na primeni islamskog prava koje je oblikovalo gotovo sve aspekte života pojedinca, a sa druge, negovala nasleđe brojnih konfesionalnih, etničkih i nacionalnih zajednica koje se manifestovalo kroz njihovu kulturu i identitet. Viteška igra džirit predstavlja nasleđe Turaka iz centralne Azije koji su je kao običaj sportskog nadmetanja zadržali prilikom svoje seobe prema Anadoliji. Ova veoma rasprostranjena igra je podrazumevala nadmetanje učesnika kopljima koji su u isto vreme jahali na konjima. U Osmanskom carstvu je zauzimala veoma važno mesto u ispoljavanju kulture i identiteta, a organizovana je prilikom mnogih važnih događaja: verskih i državnih praznika, dolaska sultana na vlast, ceremonije suneta sultanovih sinova i drugih manifestacija koje su podrazumevale okupljanje velikog broja posetilaca. Ovaj rad se bavi istorijatom igre džirit, u srpskom jeziku poznatijom pod nazivom „džilitanje“, njenom primenom i ulogom u ispoljavanju kulture i identiteta Turaka Osmanlija na prostoru Osmanskog carstva, pa i u Beogradu, te veoma interesantnim segmentima koji se tiču izbora vrste, rase i proporcija konja i oružja. Prilikom istraživanja je primenjen interdisciplinarni pristup temi uz korišćenje izvora osmanske i srpske provenijencije, te relevantne literature.

Ključne reči: Kultura, identitet, Osmanlije, džirit, osmanski

Kopylovskaya Maria Yu.

Saint Petersburg State University, Russia
Faculty of Philology,
Department of Foreign Languages and Linguodidactics
m.kopylovskaya@spbu.ru

Timofeeva Elena K.

Saint Petersburg State University, Russia
Faculty of Philology,
Department of Foreign Languages and Linguodidactics
e.timofeeva@spbu.ru

PROJECT “HSK -1” AS IMPLEMENTATION OF TEACHING SKILLS

The project was designed in autumn 2022 due to the fact that the number of students from China was growing while the teaching skills in communication lagged behind.

The project was exercised within the course of ‘Digital technologies in teaching foreign languages’ the idea was to combine native speaking teachers and the mobile applications created to help students of Chinese.

Chinese students were “teachers” and had a small group of 4-5 students and were to prepare them for the HSK- 1. Accounting the fact that they had only three months to prepare “their students” to the sitting of the HSK-1 exam, they adapted the exam format for the purpose.

The experiment had three implicit goals:

1. practice mediation as a teaching skill
2. those students who studied the unknown and extremely complicated language gained the understanding of learners’ experience.
3. the experiential teaching and learning took place within the paradigm of m-learning that finally help the, to devise the teacher’s role in relatively digital environment.

One advanced student was working with university professors.

Key words: digital technologies, mobile learning, Chinese students, educational materials, teaching skills.

Koprivica Lelićanin Marija

SAE Institute Milano (Alta Formazione Artistica e Musicale), Italia
m.lelicanin@sae.edu

SIGNORINA GRANDI FIRME: SLIKA ŽENE U DOBA FAŠIZMA KAO MEDIJSKO-KULTUROLOŠKI FENOMEN

U čvrsto podeljenim društvenim ulogama, nametnutim ideologijom fašističke vladavine u Italiji početkom XX veka, časopis *Grandi Firme* stvara alternativnu sliku žene kao emancipovane zavodnice. Osmišljen najpre kao list posvećen književnosti, *Grandi Firme* objavljivao je dela poznatih autora tog doba (*novelle dei massimi scrittori italiani e stranieri*), uključujući i Pirandela (*Luigi Pirandello*). Tridesetih godina časopis menja izgled, proširuje sadržaje i postaje mesto susreta književnosti, mode, filma i drugih označujućih praksi onog vremena. *Grandi Firme* tako osim književnih pera, sad obuhvata i imena modnih kreatora i filmskih stvaralaca. Istovremeno, na naslovnim stranama pojavljuje se senzualna i privlačna mlada dama koja prati modu i film, vodi računa o izgledu i liniji, bavi se sportom, ide na plažu i uvek je sa dugim nogama u prvom planu. Ova transformativna i provokativna slika žene drastično se razlikuje od tadašnje društvene stvarnosti. Ipak, pod uticajem fenomena *efekta karmina*, poznatog u psihologiji potrošnje, *Signorina Grandi Firme* stiže izuzetnu popularnost. Ova predstava žene ne samo da prelazi granice časopisnih naslovnih strana, već inspiriše i druge oblasti masovne kulture tog vremena, naročito popularnu muziku, pa čak i organizaciju prvog nacionalnog takmičenja u lepoti u Italiji. Cilj rada je sagledati i dekodirati jezičke, kulturne i rodne elemente tog vremenskog perioda, oslanjajući se na detaljnu lingvističku i vizuelnu analizu. Primenom metoda analize diskursa i semiotike, na primerima tekstova i slika iz časopisa, popularne muzike i kulture, u radu je takođe ispitano da li fenomen *Signorina Grandi Firme* pored intermedijalnosti, može imati i elemente koji se mogu smatrati pretečom savremene transmedijske naracije. Ova pretpostavka opravdana je još i činjenicom da se decenijama kasnije pesma izvodi u emisijama zabavnog karaktera, a više od pola veka nakon časopisa, u potpuno drugačijim društvenim, medijskim i kulturnim okolostima, pojavljuje se gotovo istoimena televizijska emisija (*Signorine Grandi Firme*).

Ključne reči: *Signorina Grandi Firme*, analiza diskursa, semiotika, italijanski jezik, transmedijska naracija

Koroman Boris

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska

bkoroman@unipu.hr

KLASA I PRIPOVJEDAČI SUVREMENIH ROMANA HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

U izlaganju će se ponuditi sintetski pregled većeg broja hrvatskih romana, objavljenih u posljednjih četrdesetak godina, s fokusom na temu izlaganja, a to je istraživanje klasne pozicije pripovjedačkih instanci. Romani koji će biti obrađivani redom pripadaju različitim mimetičkim modelima proze, odnosno u nekakvoj su relaciji prema stvarnosti, jer je iz takvih modela moguće pregledno istraživati klasne pozicije. Izlaganje će biti sintetskog i panoramskog karaktera u nastojanju da se obuhvati duže razdoblje kroz koje je moguće adresirati sličnosti i razlike koje se povezuju s povijesnim društvenim promjenama. Istraživanje ove teme nastavlja se na višegodišnja istraživanja suvremenog hrvatskog romana, nastavlja se na studiju *Suvremena hrvatska proza i tranzicija* iz 2018., ali i na rukavce novijih istraživanja, iz 2022. i 2023., o promjenama u polju književnosti u 21. stoljeću te na istraživanja generacijskih romana hrvatske književnosti. U opisima i detektiranju klasnih pozicija pripovjedača ovih romana pristupa se velikim dijelom iz metodološkog inventara Pierrea Bourdieua, stavljajući u pogon pojmove poput „socioekonomskog kapitala“, „kulturnog kapitala“, „habitusa“, „polja“. Uz ovaj set analitičkih alata u fokusu je i pojam „otpora“, neodvojivo vezanog uz klasnu poziciju, a koji se artikulira iz tradicije birminghamskog centra ali i iz postsubkulturnih teorijskih promišljanja. Istraživanja romana ovim analitičkim alatima pokazuju na koje se sve načine konstituiraju kontinuiteti i transformacije, kako se oblikuju različite (književne) generacije, a gdje se mogu prepoznati transgeneracijska iskustva ili pak „slijepe pjege“ lokalnog polja književnosti.

Ključne reči: pripovjedači, fokalizacija, klasa, habitus, tranzicija, generacije, suvremeni hrvatski roman

Kos Suzana

University of Zagreb, Hrvatska

skos@ffzg.hr

CONTEMPORARY POPULAR CZECH FICTION AS A WITNESS OF HISTORICAL CHANGES

The focus of the article are the works of several contemporary Czech authors (Michal Viewegh, Petr Šabach, Irena Dousková, Miloš Urban, Irena Obermannová, etc.) which can be classified as popular fiction and which gained sympathies both of the literary critics and the vast reading audience (both Czech and international). All analysed novels in some way reflect the historical changes of the second half of the 20th century, most prominently the normalisation period (1970s and 1980s) and the transition period (1990s). The article shows in which ways the said authors combine different literary strategies (e. g. choice of the narrator, focalisation, etc.) with the characteristics of popular literary genres (e. g. crime fiction, chick lit, etc.) and their effects in the literary representation of great social and historical changes. As a part of the greater research project focused on the contemporary Czech literature, the article will also show in which way popular novels corresponded with the overall literary tendencies in the contemporary Czech prose.

Keywords: popular fiction, normalisation, transition, contemporary Czech authors

Костадиновић Александар

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Србија
Филозофски факултет,
Катедра за српску књижевност и језик
aleksandar.kostadinovic@pr.ac.rs

БЕРГСОНОВСКИ ИМПУЛС У РАТНИМ ДРУГОВИМА СТАНИСЛАВА ВИНАВЕРА

У раду се разматра место и значај књиге *Ратни другови* (1939) у оквиру ауторског опуса Станислава Винавера. Ова збирка песама дуго је била третирана као апартно дело српског књижевника и публицисте, јер се сматрало да поседује мало специфичних, „винаверовских” обележја. Тек је књижевна критика скоријег датума показала да је реч како о значајном вредносном домету, тако и о књизи која манифестује неке од битних поетичких тежњи овог писца.

Ратне другове посматраћемо као једну од етапа у еволуцији Винаверовог песничког поступка. Посебна пажња биће посвећена подстицајима из Бергсонове филозофске мисли, као јаким литерарним импулсима у делима писаца српске авангарде, а у Винаверовом случају и поетичкој доминанти његовог песничког, критичког и полемичког рукописа. Осим тога што се у целој збирци могу препознати интертекстуалне релације са учењем француског филозофа, сматрамо да је Бергсонов појам „стваралачке еволуције” делатно присутан на више равни унутар књиге: не само да је од кључног значаја за семантику појединих песничких састава, већ је и фактор важан за разумевање њеног конкретног (формалног) значења. Слободан стих као основно морфолошко решење у књизи представља за Винавера врсту поетичког искорака, објашњивог с обзиром на његово „бергсонистичко” поимање еволутивних промена у књижевности и уметности. Према тој концепцији, развојни процеси симултано захватају план садржаја уметничког дела („емоције”, „стања”, „смислови”) и план израза („ритам” као нарочита врста „хипнотичке технике”).

Кључне речи: бергсонизам, литерарни импулс, стваралачка еволуција, ритам, слободан стих, метаметричко значење

Ковачевић Борко

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

borko.kovacevic@fil.bg.ac.rs

О НЕКИМ ОДЛИКАМА УПОТРЕБЕ ГЛАГОЛСКИХ ИМЕНИЦА НА *–ЊЕ* У СРПСКОМ ЈАВНОМ ДИСКУРСУ

Глаголске именице изведене суфиксом *–ње* најчешће су средство процеса номинализације и декомпоновања глагола у српском језику. У том контексту, ове именице су и главни репрезент различитих карактеристика које одликују номинализације генерално. Тако је њихова употреба посебно карактеристична за бирократски језик, односно за такозване „интелектуализоване функционалне стилове“ – новинарски, политички, правни, административни, научни стил (Радовановић 1990). Именице на *–ње* су и једно од главних средстава за замагљивање информација, то јесте за манипулисање путем језика (Кликовац 2008). Истраживање је фокусирано управо на поменуте одлике употребе именица на *–ње*, са циљем да се испита актуелност тих одлика, кроз прецизније одређивање степена употребе ових именица у различитим функционалним стиловима.

У истраживању је кориштен веб-корпус *Serbian Web Corpus PDRS 1.0*, настао у оквиру пројекта *Јавни дискурс у Републици Србији*. Овај пројекат се иначе бави истраживањем медијског, политичког и дискурса друштвених мрежа, а између осталог са циљем да се покаже и потенцијал језичких средстава да буду употребљена у сврху моћи, манипулисања, убеђивања, уверавања, преговарања итд. Поред тога што се ради о тренутно најсавременијем и највећем корпусу српског језика, овај корпус је прикладан за истраживање и из разлога што једини пружа могућност прегледа упита по типовима текстова, што омогућава да се истражи употреба именица на *–ње* у различитим функционалним стиловима. Такође, посебно је занимљиво испитати употребу ових именица у неким релативно новим видовима реализације (српског) језика, као што су језик друштвених мрежа и генерално језик Интернета, са евентуалним функционалним стиловима карактеристичним за овакву употребу језика (Бибер и Егберт 2018), што поменути корпус садржи.

Будући да процесуалне глаголске именице (међу којима су свакако најбројније именице на *–ње*) од свих именица изведених из глагола поседују највећи број глаголских синтаксичко-семантичких карактеристика (Ковачевић 2016), у раду се истражују и неке од тих карактеристика. Конкретно, проверава се реализација интерног и екстерног аргумента уз ове именице, као и употреба конструкције *од стране* и прилога уз глаголске именице на *–ње*. Степен присутности поменутих глаголских одлика у различитим типовима текстова извесно додатно упућује на то колико су именице на *–ње* карактеристичне за савремени српски јавни дискурс, односно за његове различите функционалне стилове.

Кључне речи: глаголске именице на *–ње*, српски језик, јавни дискурс

Kovačević Ervin

International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
ekovacevic@ius.edu.ba

Lagumdžija Emina

International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
elagumdzija@ius.edu.ba

Eminović Anisa

International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
aeminovic@ius.edu.ba

**ENTHUSIASM, PERSISTENCE, AND AMBITION:
TESOL INSTRUCTORS' TEACHING METHODOLOGIES IN BOSNIA AND
HERZEGOVINA**

Bosnia and Herzegovina is a slowly developing country whose socio-economic, judiciary, and public administration problems have made half its youth consider leaving it (European Commission, 2022; Survey on Youth Emigration, 2021). Young Bosnians believe that the authorities cannot improve the social dialogue and introduce constructive political measures. Moreover, they lack trust in others and their own ethnic groups (Socio-economic Perceptions of Young People in Bosnia and Herzegovina, 2017). We were interested in how these contextual factors affect TESOL instructors' teaching methodologies. Referring to the Multi-Dynamic Model of Teacher Training and Development (Kovačević, 2021), we developed the Teaching Self-Regulation and Assumptions Inventory for Methodology Enhancement and found that TESOL instructors in Bosnia and Herzegovina (n=80; the data collection is ongoing), independent of their gender and career stage, monitor their emotion dynamics and are aware of its potential to influence their teaching methodologies; seek novelty and growth in their teaching techniques; tend to reflect and experiment; seek and receive institutional and peer input; do not overestimate the value of their existing teaching knowledge and experience; and know that their students' results matter but do not fully account for the quality of their teaching. The results analysis also indicates weak and moderate statistically significant correlations between several elements of personal methodologies (such as experimentation, reflection, openness to professional growth, and emotion dynamics). Overall findings implicate that TESOL instructors in Bosnia and Herzegovina cope with the opposing national forces through aspirations and actions towards quality teaching. In this way, they embody enthusiasm, persistence, and ambition rather than despair, giving up, and indifference. Their self-regulated accountability has earned them a right to be more participatory, vocal, and listened to in the public discourse.

Keywords: TESOL, Bosnia and Herzegovina, methodology, self-regulation, contextual factors

Крцић Ненад

Универзитет у Београду, Србија

nenadkrcic@gmail.com

СТРАТЕГИЈЕ ОБРАЋАЊА И ОСЛОВЉАВАЊА У УГОСТИТЕЉСКОМ ДИСКУРСУ

Циљ овог истраживања јесте да испита стратегије обраћања и ословљавања у угоститељском дискурсу, на примеру српског језика, тј. да установи на који начин се угоститељи обраћају гостима и како их ословљавају (у ресторанима, кафићима, баровима, клубовима, хотелима и сл.). У раду се полази од досадашњих проучавања стратегија ословљавања у страном и домаћој литератури, као и од дискурсностилистичког приступа, који се обично дефинише као укрштање традиционалног стилистичког приступа и приступа анализе дискурса. Истраживање ће бити спроведено на два начина: (1) кроз емпиријско испитивање и (2) кроз анкетно испитивање. У оквиру емпиријског испитивања испитаници (говорници различите старости, пола, нивоа образовања) бележиће примере обраћања и ословљавања на терену, у угоститељским објектима (у ком лицу се угоститељ обраћа, да ли користи проминално Т- или В- ословљавање, да ли користи учтиво именичко ословљавање апелативима господин, госпођа, госпођица или неформално ословљавање итд.), као и у менијима. С друге стране, и анонимном анкетом ће се покушати утврдити каквим се облицима ословљавања и обраћања у овој комуникацијској ситуацији служе запослени у угоститељским објектима (конобари, шанкери, рецепционери и сл.), али и како се испитаници обраћају угоститељима и како их ословљавају. Очекује се да резултати покажу утицај пола, узраста и врсте угоститељског објекта на одабир конкретне стратегије, и то, између осталог – већи број облика неформалног ословљавања апелативима упућених госту мушког пола (посебно од стране мушког угоститеља) него према госту женског пола, учтивије стратегије у хотелима и ресторанима него у кафићима и баровима, те одступања од уобичајене норме, у правцу колоквијалног, фамилијарног обраћања и ословљавања (нарочито код млађих говорника).

Кључне речи: стратегија обраћања, стратегија ословљавања, угоститељски дискурс, дискурсна стилистика, српски језик.

Крчмаревих Кристина
Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
Катедра за германистику
kristina.krcmarevic@gmail.com

НАРЦИС У СВЕТУ ЦРНОГ ОГЛЕДАЛА

Предмет овог рада је култура нарцизма у доба дигитализације. Циљ је доказивање применљивости Лашовог концепта нарцистичке културе у свету напредне технологије, и то на практичном примеру епизоде *Nosedive* из серије *Black Mirror*. Најпре је у раду постављена теоријска основа у којој су изложене неке од главних идеја забележених у Лашовом делу *Нарцистичка култура*. Затим је по узору на те идеје у раду предочен однос нарцизма и друштвених мрежа данас, те коначно на примеру епизоде *Nosedive* спроведена анализа употребе напредне технологије као оруђа нарцизма и применљивости Лашовог концепта на такво друштво. Анализа и синтеза података спроведене су на основу постављене теоријске основе и радње епизоде, тако што су пронађене и прокоментарисане специфичне сцене из поменуте епизоде које одговарају некој од претходно забележених идеја Кристифора Лаша. Закључно следи осврт на утицај технолошког напретка на свет у коме живимо, са жељом да се докаже како *Black Mirror* више није само фикција, већ итекако и све више личи на нашу реалност. У том је контексту повучена паралела између епизоде *Nosedive* и појаве система социјалних кредита у Кини. Резултати анализе показују да су Лашове идеје не само применљиве, већ и опасније у доба дигитализације, како култура црног огледала подстиче развој нарцистичке културе, а дистопијска технологија постаје њено главно оруђе и оружје.

Кључне речи: нарцистичка култура, особине нарциса, дигитализација, технологија, *Black mirror*

Kretschmer Anna

Institut für Slawistik Universität Wien, Österreich

anna.kretschmer@univie.ac.at

ИСТОРИЈА СЛОВЕНА И СРБА У „СЛАВЕНОРПСКИМ ХРОНИКАМА“ ЂОРЂА БРАНКОВИЋА

„Славеносрпске хронике“ грофа Ђорђа Бранковића настале на самом крају 17. и у првим годинама 18. века (њихов аутор се упокојио крајем 1711. године), са њихових око 2500 страна, представљају, вероватно, најзначајнији споменик српске културне и језичке историје тога доба. У раду се на примеру овог споменика приказује виђење историје Словена и хришћанске Европе Срба у то доба, са посебним освртом на историју Срба и суседних њима земаља у „Хроникама“. Из доба у којем су оне настале сачувано је сразмерно мало споменика, а сам овај период српске културне и језичке историје (17. и рани 18. век), период између Средњег века и Новог доба, још увек није довољно проучен и описан. На примеру „Хроника“ биће тематизоване и битне разлике у виђењу и схватању света и словенства унутар тзв. Православне Слaвије. Видокруг ученог Србина Ђорђа Бранковича на рубу 17. и 18. века се при томе упоређује са концептосфером савремене му Московске Русије – са освртом на културно-језичку парадигму источних Словена у тзв. Југозападној Русији која је припадала пољско-литванској држави. Базу анализе представља текстовни корпус („Славеносрпске хронике“, приватна руска преписка 17.–18. века, полемички списи и кодификацијски радови из тзв. Југо-Западној Русији). Основна пажња се поклања лингвокултуролошким и етнолингвистичким аспектима као и статусу „Хроника“ у српској историографској традицији – али се даје и осврт на језик „Хроника“ у којем се одсликава тадашња норма српског световног писменог израза. Тај осврт је прилично кратак, јер адекватна анализа језика овог значајног споменика српске језичке историје захтева посебан приступ и већи формат но што може да пружи ово саопштење.

Кључне речи: Православна Слaвија, „Славеносрпске хронике“, концептосфера.

Кријези Мерима Х.

Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
Катедра за албанологију
meri10krijezi@gmail.com

Мутавцић Предраг Ј.

Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
Катедра за неохеленске студије
predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs

**О ПРОБЛЕМАТИЦИ РАЗУМЕВАЊА ВИДА НОМИНАЛА У АЛБАНСКОМ
(ПРИЛОГ НАСТАВИ АЛБАНСКОГ КАО СТРАНОГ/ДРУГОГ ЈЕЗИКА)**

Граматичка категорија вида номинала својствена је појединим европским језицима понајпре савременим балканским, према још важећој Шалеровој класификацији, укључујући и албански језик. У српском језику поменута категорија није одлика номинала, видљива је једино преко облика придева, одређеног и неодређеног придевског вида «коју има већина описних придева» (Пипер, Клајн 2014:131). Назначена разлика знатно утиче на усвајање и правилно разумевање ове граматичке категорије код изворних говорника српског (али и било ког другог језика који нема ову граматичку категорију) те се она, по правилу, доживљава као веома комплексна и, у извесном смислу, апстрактна за разумевање.

Правилно разумевање употребе вида номинала у албанском подразумева перципирање именице било као нечег одређеног, поменутог, конкретног (доживљеног чулима и/или појмовно), било као нечег неодређеног, уопштеног, генерализованог, с друге стране. Из тог разлога неразумевanje принципа употребе ове категорије резултира појавом грешака и у усменој и у писаној продукцији, што је посебно видљиво на почетним нивоима учења албанског као страног, мада су такве грешке понекада приметне и на највишим језичким нивоима Ц1/Ц2, те отуда директно обележавају саговорника као некога коме дати језик није матерњи. Методом анализе радова студената основних студија Албанологије на Филолошком факултету у Београду настојимо да укажемо на све релевантне факторе који могу утицати на неправилну употребу вида номинала, погрешну генерализацију правила његове употребе и потекошће у случајевима изузетака. Циљ рада усмерен је на приказ најважнијих правила употребе номинала у оба вида и њихову допуну додатним граматичким, семантичким и прагматичким објашњењима (на основу прикупљених и анализираних примера).

Кључне речи: видови номинала, генерализација, семантички опсег, прагматика, албански, српски

Krimer Gaborović Sanja
University of Novi Sad, Serbia
krimer.sanja@gmail.com

ENGLISH AND SERBIAN COLOUR TERMS: USING LEXICOGRAPHIC DATA AS A SOURCE OF CULTURAL NARRATIVES

Humans use colour to manipulate their personal appearance and environment. Much of this usage falls within the area of oral tradition, folklore and symbolism (Hutchings 2004: 57). Therefore, the domain of colour can be used to assess variable cultural narratives, and here lexicographic data come in useful. For instance, the motivation behind the idiom *into the blue* into the unknown, can be deciphered from the website *English Language and Usage*: “*The blue* generally refers to, either, the ocean or the sky.” The corresponding Serbian idiom *beli svet*, lit. the white world, however, has obscure origin. It could have stemmed from a technical interpretation of ‘white’ as a non-colour, and its being associated with formless phenomena, something unfamiliar which is yet to be discovered (Colin 2004: 37). It could be also due to an ancient Slavic belief of ‘white’ being the colour of the west, where the sun sets, as well as the empire of the dead and an unknown place (Filipović 1961: 69–77). Finally, it could be centuries/long experience of heavy snowfall, which have resulted in deaths by hypothermia (the geographic and climate reasons). Another cultural narrative is disclosed by the semantics of the false friends *coral* and *koralna*; scarlet, the former term demonstrating a surplus of meaning since the hues *coral* stands for are ‘red’, ‘orange’, and ‘pink’.

Key words: English, Serbian, *blue* ↔ *bela*, *coral* ↔ *koralna*

Lalić-Krstin Gordana
University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Philosophy
gordana.lalic.krstin@ff.uns.ac.rs

Silaški Nadežda
University of Belgrade, Serbia
Faculty of Economics
nadezda.silaski@ekof.bg.ac.rs

LINGUISTIC LUDICITY AS AN ATTENTION-SEEKING DEVICE: THE CASE OF NAMES OF APOCALYPTIC SCENARIOS IN JOURNALISTIC TEXTS

Newly coined words, including nonce-formations, can be a powerful tool in the competitive domain of journalistic discourse, where various linguistic and paralinguistic means are routinely utilized to attract the reader's attention in an ever-expanding media landscape. Many of them are coined by creative, i.e. non-rule-governed morphological processes and are characterized by a high degree of ludicity, which they achieve by employing various types of wordplay, allusion and intertextuality. The goal of this paper is to explore how the principle of analogy is exploited in English word-formation in order to produce these pragmatico-stylistic effects. Analogy involves the coining of a new word based on an individual model word (the so-called surface analogy), or based on a series of prototype words formed in the same manner or featuring the same morphological bases/stems (the so-called analogy via schema) (Mattiello 2017: 12). For this purpose, we have queried the NOW Corpus (*News on the Web*; Davies 2016-), the largest publicly available monitor corpus of the English language, for occurrences of words that contain the following combining forms: *-(ma)geddon*, *-pocalypse*, *-nado*, *-cane*, *-tastrophe* and *-zilla*. These bound elements originate as splinters from recurrent instances of lexical blending and have been used to form whole series of neologisms (e.g. *rainmageddon*, *Trumpocalypse*, *snownado*, *blizzicane*, *disastrophe*, *stormzilla*, etc.). Our findings show that these analogical formations are used in media to refer in a sensationalistic fashion to events ranging from major catastrophes to minor mishaps, either earnestly or jocularly, because their ludicity makes them effective as ASDs (attention-seeking devices).

Key words: word-formation, linguistic ludicity, analogy, neologisms, nonce formations

Лазих Катарина

Универзитет у Београду, Србија

Шумарски факултет

katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs

Илић Драгана

Универзитет у Београду, Србија

Шумарски факултет

dragana.ilic@sfb.bg.ac.rs

АКАДЕМСКИ ВОКАБУЛАР У УЧБЕНИЦИМА ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА СТРУКЕ НА ФАКУЛТЕТИМА: ЗАСТУПЉЕНОСТ У ТЕКСТОВИМА И УПОТРЕБА У ПРАТЕЋИМ САДРЖАЈИМА

Адекватна употреба академског вокабулара на енглеском језику се све чешће доводи у директну везу са општим успехом студената у академском окружењу, и зато би му требало посветити пажњу у настави страног језика струке на факултетима. С обзиром на то да и само изложеност студената садржајима који садрже овај вокабулар може довести до његовог ненамерног усвајања, циљ овог истраживања је да испита удео академског вокабулара у три кпрпуса наставних материјала за учење енглеског језика струке у три институције на којима се изучавају сродне дисциплине (Шумарском и Пољопривредном факултету у Београду, као и Факултету за заштиту животне средине из Велења), а статистичка анализа показује да се по значајно већем уделу академских термина у текстовима у односу на преостала два издваја уџбеник Пољопривредног факултета. Додатни циљ овог рада је осврт на заступљеност и употребу академских термина у вежбањима која прате стручне текстове, а намењена су учењу стручног вокабулара. Ово истраживање је једно у низу оних која уочавају да у појединим дисциплинама постоји преклапање између стручних и академских речи, и подривају претпоставку о постојању универзалног академског вокабулара за све научне области, док креаторе наставних материјала позивају да повећају удео академских речи у њима и посвете им вежбања и активности намењене његовом учењу кроз рециклажу.

Кључне речи: академски вокабулар, уџбеник, енглески језик струке, корпусна анализа

Лазих Стојковић Драгана
Универзитет у Новом Саду, Србија
dragana.lazic.stojkovic@ff.uns.ac.rs

**ЦИЗЈА ПРИКУПЉАНА ОД НЕМУСЛИМАНСКОГ СТАНОВНИШТВА
КАДИЛУКА ШАБАЦ КАО ОЦАКЛУК ЈЕРЛИЈСКЕ ВОЈСКЕ
У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ ХВИИ ВЕКА**

Од XVI века, средства од цизје или харача сакупљана од немуслиманског становништва које је било у правној надлежности шабачког кадије, уписана су као приход благајне Босанског ејалета. Надлежност при сакупљању прихода имала је војно-управна администрација Зворничког санцака. На крају османско-хабзбуршког рата 1739. године, шабачки кадилук био је знатно осиромашео немуслиманским становништвом. У овом периоду шабачка цизја била је маликана (доживотни закуп права на убирање дажбина) капетана зворничке тврђаве Ибрахим-аге. Средства од шабачке цизје у босанској благајни, уписана су као оцаклук јерлијске војске у тврђавама Зворничког санцака. Капетан и његова лична војна пратња били су надлежни за сакупљање цизје. Капетан је насилним путем покушавао да од преосталог немуслиманског становништва подигне приход у оној вредности која је уписана пре расељавања становништа. Истраживање је спроведено с циљем да се установи како су ове околности утицале на прилив средстава од цизје у босанску благајну. Околности у којима је приход од шабачке цизје одређен за оцаклук, утицао је и на трансфер средстава у утврђења за потребе исплате дневница војницима. У резултатима истраживања изнете су и годишње вредности сакупљеног прихода од цизје и вредност средстава оцаклука за војничке плате. Целокупно истраживање заснива се на документима османске провенијенције из различитих фондова Османског архива у Истанбулу.

Кључне речи: ХVIII век, Босански ејалет, Зворнички санцак, кадилук Шабач (осм. *Böğürdelen*), зворнички капетан Ибрахим-ага, цизја, маликана, оцаклук

Лигорио Орсат

Универзитет у Београду, Србија

Филозофски факултет

Одељење за класичне науке

orsat.ligorio@f.bg.ac.rs, orsat.ligorio@gmail.com

ОЗВУЧЕЊЕ ПЛОЗИВА У ДАЛМАТОРОМАНСКИМ РЕЛИКТИМА НАСУМИЧНА ИЛИ УСЛОВЉЕНА ПОЈАВА?

У позајмљеницама из далматороманског у српскохрватски или тзв. далматороманским реликтима безвучни пловиви махом остају безвучни:

- лат. *p* > сх. *n* у лат. *puteum* ‘бунар’ > сх. дијал. *пуџи* ‘бунар’ (Бока, Дубровник, Истра);
- лат. *t* > сх. *m* у лат. *tabernat* ‘колиба’ > сх. дијал. *то̀вијерна* ‘крчма’ (Дубровник);
- лат. *c* > сх. *k* у лат. *simicem* ‘стјеница’ > сх. дијал. *кѝмак* (Бока, Дубровник).

Исто вриједи и за безвучне пловиве који се налазе у интервокалној позицији:

- лат. *VpV* > сх. *n* у лат. *sēriat* ‘сипа’ > сх. *сѝпа* (Бока, Дубровник, Далмација);
- лат. *VtV* > сх. *m* у лат. *perōtem* ‘нећак’ > сх. дијал. *нѐпѝт* (Будва, Дубровник, Вис);
- лат. *VcV* > сх. *k* у лат. *bōsat* ‘боба’ (риба) > сх. *бу̀кѝва* (Бока, Дубровник, Далмација).

Но, постоји неки број случајева у којим се безвучни пловиви у далматороманским реликтима озвучују:

- лат. *p* > сх. *b* у лат. *puteum* ‘бунар’ > сх. дијал. *ба̀ч* ‘слатина’ (средња Далмација);
- лат. *c* > сх. *g* у лат. *carbōnem* ‘угаљ’ > сх. дијал. *га̀рбу̀н* ‘угаљ’ (Дубровник);
- лат. *c* > сх. *g* у лат. *castellum* ‘утврда’ > сх. топ. *Га̀стиље* (југозападна Србија);
- лат. *c* > сх. *g* у лат. *cisternam* ‘спремник за воду’ > сх. дијал. *гу̀стијерна* ‘чатрња’ (Херцеговина).

Исто вриједи и за безвучне пловиве који се налазе у интервокалној позицији:

- *VcV* > *g* у лат. *astacum* ‘јастог’ > сх. *ја̀стог* (Бока, Далмација, Хрватско приморје).

У предложеном раду расправља се о озвучењу ове врсте; нагласак је на питању простирања, узрока и развитка ове појаве у далматороманском језику. Аутор закључује да се не ради о насумичној промјени.

Кључне ријечи: *далматоромански, српскохрватски, контактна лингвистика, фонологија, фонетика.*

Ломпар Весна

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

lomparvesna@gmail.com

УНУТАРПРЕДМЕТНЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОРЕЛАЦИЈЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Циљ рада је да укаже на важност унутарпредметних и међупредметних корелација у настави српског језика. Претпоставља се да приказивањем саодноса других наставних области са српским језиком ученици добијају бољи увид у целину материје, па знање усвојено на овај начин постаје дугорочно.

У раду ће бити анализирана анкета коју је попунило 140 наставника српског језика (из основних и средњих школа широм Србије), која, између осталог, показује са којим се наставним предметом у пракси најчешће праве корелације и зашто, као и то какав је став наставника и ученика према корелацијама у настави.

Део рада садржаће и конкретне примере корелација, пре свега тема из граматике српског језика са различитим наставним областима. Када су у питању унутарпредметне корелације, мисли се на повезаност граматике, књижевности и језичке културе, а када су у питању међупредметне корелације, мисли се на повезаност различитих садржаја из граматике српског језика са биологијом, физиком, хемијом, математиком, музичким васпитањем, историјом, географијом, страним језицима и другим предметима. Примери ће, према типу и начину поставке, бити и класификовани. Очекујемо да ће овакви конкретни примери бити подстицајни за све оне који се баве наставом српског језика, а да ће њиховом применом сама настава бити битно унапређена.

Кључне речи: међупредметне корелације, унутарпредметне корелације, настава српског језика

Лончар Растко

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

rastkoloncar93@gmail.com

СИБЕ МИЛИЧИЋ КАО КРИТИЧАР И ЕСЕЈИСТА

У раду анализирамо десет текстова Јосипа Сибета Миличића (1886–1944) објављених у раном међуратном периоду, са циљем да истражимо два аспекта које сагледавање ових текстова отвара.

Први подразумева Миличићеву визију песништва и књижевне критике из периода модерне и модернизма као прилог тумачењу поетике модерне и модернизма од стране савременика (где се придружује Винаверу, Црњанском, Тодору Манојловићу и другима), што се увек узима у обзир када се пише књижевна историја одређене епохе, односно, различитих стилских праваца у њеним оквирима. Идеја овог дела јесте да сагледамо на који начин се Миличић односио према непосредно претходећој традицији, те својим савременицима као њеним настављачима или негаторима.

Други аспект подразумева истраживање Миличићеве аутопоетике интегрисане у критике које је писао о савременицима, односно, о ствараоцима са којима је прошао период предратне модерне и чинио језгро међуратног модернизма, те испитивање на које начине ови искази могу послужити као оквири за тумачење и разумевање Миличићевог поетског опуса.

Анализа обухвата Миличићеве текстове из двадесетих година прошлог века, објављене у зборницима и периодици, као и текстове његових савременика који су говорили о истим темама и писцима: Милоша Црњанског, Станислава Винавера, Тодора Манојловића и других модернистичких књижевника, који ће бити обрађени компаративном методом, којој придружујемо текстуалну методу, методу анализе и синтезе, притом се крећући у оквирима теорије рецепције, са циљем преиспитивања и даљег истраживања књижевноисторијског канона.

Очекивани резултати подразумевају дефинисање Миличићевих књижевних назора као интегративних у контексту прелаза са модерног на модернистичко, за разлику од текстова других модернистичких писаца који акценат стављају на генерацијски сукоб.

Кључне речи: есејистика, Јосип Сибета Миличић (1886–1944), критика, модерна, модернизам.

Лукинић Невена

Универзитет у Београду, Србија

nevena.lukinic.ist@fil.bg.ac.rs

КУЛТУРНА ДИПЛОМАТИЈА ИВЕ АНДРИЋА У ИЗАБРАНИМ ПУТОПИСИМА

Будући да је књижевност једно од значајних поља путем којег се може остварити успешна пракса културне дипломатије, односно помоћу ког се може успоставити културни дијалог међу државама, у овом се раду жели испитати какве су могућности путописног жанра у посредовању на пољу културе. С тим циљем, за предмет анализе узети су путописи (путописне репортаже) југословенског нобеловца и дипломате Иве Андрића који су, услед околности њиховога настанка у годинама Андрићевог дипломатског/државног службовања, за потребе овог рада означени као „дипломатски” и „службени”. Имајући у виду да је реч о више путописа, овај рад пружа панорамски преглед и усредсређује се на тумачење њихових најважнијих поетичких одлика, стављајући у средиште пажње однос између уметности и политике, односно књижевности и друштвене ангажованости, са циљем да се уоче начини функционисања културне дипломатије Иве Андрића. Такође, настоји се да се одговори на питање у којој су мери одређене спољашње околности (спољна политика, међународни односи, Андрићева државна служба и сл.) утицале на формирање уметничких доживљаја земаља које су предмет описа у изабраним путописима. Почетна хипотеза овог рада јесте та да је управо жеља за остваривањем културних, али и политичких веза са појединим државама извршила велики утицај на моделе обликовања описиваних простора, због чега ће истраживање, на нивоу осврта, бити упућено и на упоређивање изабраних путописа са оном путописном прозом чији се настанак не везује уско за службену и јавну делатност Иве Андрића.

Кључне речи: Иво Андрић (1892–1975), дипломатска делатност (1919–1939), државна служба (1944–1954), културна дипломатија, путопис.

Љујић Тамара

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

tamara.ljujic@gmail.com

СЕЋАЊЕ И ЗАБОРАВ У ДРАМИ *РУЖЕЊЕ НАРОДА У ДВА ДЕЛА* СЛОБОДАНА СЕЛЕНИЋА

Анализом драме *Ружење народа у два дела* Слободана Селенића приказане се на који начин писац идентитет својих јунака, али и народа ком припадају, заснива на историјској прошлости али и актуелним идеолошким идејама. Компарацијом јунака књижевног дела, али и довођењем у везу са јунацима других Селенићевић дела, осветлиће се значај који писац придаје сваком свесном избору да одређени део сопствене биографије потисне из јавног живота или сопствене свести, како када је реч о јунацима, тако када је реч и о народу у целини.

Кључне речи: Слободан Селенић, *Ружење народа у два дела*, историја, идеологија, заборав

Makišová Anna

Univerzita v Novom Sade, Srbsko
Filozofická fakulta
Oddelenie slovakistiky
makisova@ff.uns.ac.rs

Uhláriková Jasna

Univerzita v Novom Sade, Srbsko
Filozofická fakulta
Oddelenie slovakistiky
uhlarik@ff.uns.ac.rs

ZMENY SPOLUHLÁSOK NA TVAROSLOVNEJ HRANICI V SLOVENČINE A V SRBČINE

V príspevku sa zameriame na hláskoslovné zmeny v dvoch príbuzných jazykoch, ktoré nastávajú v závislosti od nasledujúcej hlásky. Zmienime sa, kedy nastáva spodobovanie spoluhlások podľa znelosti, asimilácia spoluhlások podľa sykavosti, asimilácia spoluhlások podľa jasnosti – temnosti a asimilácia spoluhlások podľa artikulačného miesta. Porovnáme uvedené zmeny v slovenčine a v srbčine, v ktorých pozíciách (v slove a na hranici slov) zmeny nastávajú. Rovnako tak uvedieme, v ktorom jazyku sa realizujú len vo výslovnosti a v ktorom aj v písme (*podpísať* – *nomnucamu*).

Druhý typ spoluhláskových zmien nastáva, keď sa istá spoluhláska nahrádza inou bez toho, že by sa to dalo vysvetliť pôsobením susedných hlások. Alternácie tohto typu nastávajú pri odvodzovaní, skloňovaní a časovaní (*vojak* – *vojaci*; *јунак* – *јуначе*).

Kľúčové slová: slovenský jazyk, srbský jazyk, asimilácia, alternácia

Малоку Андријана
Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
Катедра за италијанистику
andrijana.jan19@gmail.com

ХРОНОТОП ПУТА У ФИЛМУ ПАОЛА ТАВИЈАНИЈА *ЗБОГОМ, ЛЕОНОРА*

Полазећи од Бахтиновог одређења хронотопа пута у раду ћемо означити присуство и функцију овог хронотопа у остварењу тосканског редитеља и сценаристе Паола Тавијанија *Leonora addio (Збогом, Леонора)* из 2022. године. Филм једним својим делом одговара жанру *road movie*, будући да се радња одвија управо на путу, током преношења урне с пепелом славног писца и драматурга Луиђија Пирандела из Рима на Сицилију. Бавићемо се и проблемом филмске адаптације помоћу компаративне анализе одабраних сцена првенствено из епизоде *Il chiodo (Ексер)* наведеног филма и одговарајућег књижевног предлошка, односно, истоимене Пиранделове новеле. За разлику од новеле, у филмској епизоди је присутна тема миграције прожета сећањем као траумом, а крај путовања оца и сина, емиграната са Сицилије приказан је као привидно остварење очевог америчког сна.

Поред интертекстуалних веза успостављених са Пиранделовим књижевним делом указаћемо и на оне филмске, узимајући у обзир пре свега *Хаос (Kaos)* браће Тавијани (1984) и сегменте неких од најпознатијих филмова италијанског неореализма понуђених гледаоцу као кратак преглед једног историјског и филмског раздобља. Тиме путовање кроз простор прати и оно кроз време. На овај начин се остварује сусрет и дијалог између филмске и књижевне уметности, али и између различитих епоха и тенденција италијанске кинематографије.

Теоријска разматрања Линде Хачион и Умберта Ека су нам од значаја за сагледавање проблема филмске адаптације, а за хронотоп пута од важности су увиди Михаила Бахтина.

Кључне речи: Луиђи Пирандело, Паоло Тавијани, хронотоп пута, адаптација, сећање

Manić-Matić Vanja

Université de Novi Sad, Serbie

Faculté de Philosophie et Lettres

vanja.manic.matic@ff.uns.ac.rs

ARTS ET FLE DANS LE CONTEXTE UNIVERSITAIRE DE LA VILLE NOVI SAD 2022

Dans ce travail, nous allons essayer de montrer comment avec de bonnes pratiques de l'éducation à travers l'art en classe de FLE on peut largement contribuer à une meilleure motivation des étudiants et à une ouverture interculturelle. Dans le monde de la globalisation, pour pouvoir savoir apprécier l'Autre, il est primordial de savoir d'abord apprécier et valoriser soi-même. Dans cette étude nous sommes justement partis de la découverte de notre culture serbe dans l'enseignement/apprentissage du FLE, pour aboutir à la découverte de l'Autre et aux riches échanges interculturels. Grâce à la collaboration du Département d'études romanes à la Faculté de Philosophie et Lettres à Novi Sad avec les institutions culturelles en Serbie (Institut français, les musées, galeries, stations culturelles, RTV, La Fondation - Capitale européenne de la culture NS2022), nous avons pu contextualiser nos bonnes pratiques de l'enseignement/apprentissage en cours de FLE et les faire valoriser en dehors du cadre universitaire. De cette manière, nous n'avons pas seulement ouvert de nouveaux horizons aux étudiants pour les futurs engagements et futurs travaux, contribué à leur motivation, nous avons aussi réussi à maintenir les collaborations interinstitutionnelles valorisées par notre pays et par la France.

Mots clés : arts, FLE, inter-culturel, culture, contextualisation

Marčeta Jovana

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

jovana.marceta@ff.uns.ac.rs

LES MOTS STIMULI *FEMME* ET *HOMME* DANS LES ASSOCIATIONS VERBALES FRANÇAISES

Les associations verbales jouent un rôle important dans les recherches en linguistique cognitive et en ethnolinguistique. Elles constituent une source essentielle pour explorer les liens entre la langue et la culture, ainsi que pour déterminer l'organisation de la mémoire lexicale. Les expériences associatives libres permettent d'explorer les structures cognitives présentes dans le vocabulaire mental des locuteurs natifs et d'examiner les conceptualisations de différentes notions. Les rôles de genre représentent des stéréotypes socialement et culturellement enracinés, concernant les caractéristiques, les émotions, le comportement et les professions, qui sont acceptables pour les femmes et les hommes. Cette étude a pour objectif de reconstruire et de comparer les champs associatifs des mots stimuli *femme* et *homme* afin de révéler les conceptualisations de ces deux sexes et d'explorer les stéréotypes de genre présents dans l'image linguistique du monde chez les locuteurs adultes de la langue française. Nous abordons cette question en combinant deux approches méthodologiques : structurelle et conceptuelle. Les structures des deux champs associatifs sont reconstruites en fonction de la fréquence des réponses associatives données par les étudiants français. De plus, les réponses sont classées selon les concepts qu'elles désignent. Les résultats montrent une nette prédominance des réponses primaires pour les deux mots stimuli. Bien que les réponses associatives soient regroupées autour des mêmes champs conceptuels, il existe des différences dans la conceptualisation de la femme et de l'homme.

Mots-clés: femme, homme, associations verbales, conceptualisation, stéréotypes de genre

Marčeta Jovana

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

jovana.marceta@ff.uns.ac.rs

Lazić-Konjik Ivana

Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija

ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs

KONCEPTUALIZACIJA POJMA *ŽIVOT* NA MATERIJALU SRPSKIH, FRANCUSKIH I ITALIJANSKIH FRAZEMA: KOMPARATIVNO-KONTRASTIVNI PRISTUP

Polazeći od shvatanja da je jezik nosilac informacija o sistemu vrednosti jedne lingvokulturalne zajednice, te da se na osnovu analize značenja leksema i njihovih ustaljenih spojeva može rekonstruisati naivna, svakodnevna slika sveta u koju su utkana shvatanja date zajednice zasnovana na životnom iskustvu i društveno-istorijskim okolnostima, cilj nam je da istražimo način konceptualizacije lekseme i pojma *život* u srpskoj, francuskoj i italijanskoj lingvokuturi na materijalu frazema sva tri jezika primenom metode kognitivno-konceptualne analize. Leksema (srp.) *život* / (fr.) *vie* / (it.) *vita* pogodna je za komparativno-kontrastivna jezička izučavanja budući da označava univerzalan fundamentalan pojam u čijoj konceptualizaciji pored opštih komponenata znanja o svetu, učestvuju i osobine koje mu govornici datog jezika subjektivno pripisuju. Posmatrajući frazeme u skladu sa kognitivnim pristupom, ekscerpirane frazeme ćemo grupisati na osnovu pojmovnih metafora, odnosno izvornih domena putem kojih se konceptualizuje pojam *život* u posmatranim jezicima. Polazimo od semantičke analize minimalnih konteksta sa leksemama (srp.) *život* / (fr.) *vie* / (it.) *vita* koji ukazuju na način konceptualizacije ovog pojma u posmatranim jezicima. Rezultati istraživanja pokazaće u kojoj meri analizirani primeri triju jezika ispoljavaju konceptualnu bliskost i leksičku i semantičku podudarnost, a u kojoj meri su izražene jezičke i kulturološke specifičnosti. Istraživanje se zasniva na građi ekscerpiranoj iz opštih i frazeoloških rečnika srpskog, francuskog i italijanskog jezika, dnevnih i nedeljnih novina i elektronskih medija.

Ključne reči: život, pojmovna metafora, srpski jezik, francuski jezik, italijanski jezik

Марковић Бранкица

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија

brankicama@gmail.com

ИЗ САВРЕМЕНЕ АНТРОПОНИМИЈЕ НОВОГ САДА 2 – ЛИЧНА ИМЕНА ЖЕНСКЕ ДЕЦЕ РОЂЕНЕ У НОВОМ САДУ 2021. ГОДИНЕ

Рад је настао као резултат ширег истраживања о личним именима деце рођене у Новом Саду 2021. године, за чије потребе су подаци прикупљени у Градској управи у Новом Саду у мају 2022. године. У првом прилогу обрађена су лична имена мушке деце рођене 2021. године у Новом Саду, а у овом раду пажња ће бити посвећена личним именима женске деце. Циљ рада је да се утврди која су женска лична имена данас популарна и да ли се приликом избора имена више прати мода или се чува традиција, као и да се одреди фреквентност регистрованих имена. Имена ће бити класификована према пореклу и структури и према значењу. Како у новије време није било научних испитивања ове врсте, ово истраживање може се сматрати научно актуелним и релевантним и њиме ће се дати скроман допринос савременој антропониимији Новог Сада.

Кључне речи: ономастика, антропоними, Нови Сад.

Matić Marijana
FILUM, Kragujevac, Srbija
merimaks@gmail.com

THE CONNECTION BETWEEN VISUAL ARTS AND A FOREIGN LANGUAGE- PERCEPTIONS AND ATTITUDES OF VIUAL ART STUDENTS AT UNIVERSITY LEVEL

For a while different subjects at different levels of education have been taught and hopefully learned by the use of visual art and artistic forms. Learning English as a foreign language in that respect is no exception. This paper takes a different angle to the situation by investigating how students at visual arts majors perceive the connection between the art they see and create, and a foreign language, in this case English.

The research was conducted using both quantitative and qualitative methods. First arts students at university level have filled in a questionnaire which included different questions looking into their perceptions, experiences and attitudes about the connectedness between arts and using English as a foreign language. Focus group discussions followed with some of the students so as to look more deeply into the perceptions, attitudes and experiences of these students.

The results may be a good start for the future more comprehensive research and shed light to the matter which we believe can have pedagogical implications for teachers of EFL to arts students at university level.

Key words: art, visual arts, EFL, university students, language learning

Матовић Мирјана

Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Нови Сад, Србија
mirjanamtvc@gmail.com

Маричић Месаровић Сања

Универзитет у Новом Саду, Србија
Филозофски факултет
sanja.maricic.mesarovic@ff.uns.ac.rs

МУЗИКА КАО ФОРМАТИВНИ ПРОТАГОНИСТА У ФИЛМОВИМА ПЕДРА АЛМОДОВАРА

У овом раду анализирамо музику у филмовима који припадају развојној фази перфекционизма шпанског редитеља и сценаристе Педра Алмодовара. Након завршетка Франковог режима у Шпанији је превладао дух нових вредности које су долазиле из других европских земаља. Овај судар наслеђеног и новог код младих формира једну хедонистичку културу. Друштвене промене условиле су и политички карактер самог покрета, па су различите политичке организације користиле његову покретачку енергију како би утицале на музику и кинематографију као најснажније гране културне индустрије. Ова дешавања обликовала су нови културни и естетски образац у оквиру којег је настајала и развијала се филмска уметничка препознатљивост Педра Алмодовара. Аутор је у концепцији мадридског покрета пронашао сву слободу у којој се види његова сигурност као необично провокативне личности и уметника.

Свестан значаја музике у филму, Алмодовар пажљиво бира композиторе и тренутке које музички појачава. Беспрекоран одабир музичких стваралаца оправдао је конкретним ситуацијама у којима се музика појављује како би нагласила врхунац радње, заокружила мирко или макро секвенцу и снажно подстакла емоцију код гледалаца. У том смислу, музика се истиче као један од протагониста Алмодоварове уметности јер отвара нови приступ у филмској естетици. Детаљна анализа музике у раду показала је два аспекта који аутор прати: 1) музика у функцији оснаживања карактера жене, 2) музика као самостални протагониста. Оба становишта остварена су правом мером музичких нумера које се појављују у форми песме као заокружене значењске целине. Из тог разлога, у раду су праћене и анализирани целовите нумере као носиоци форме, знакова и значења Алмодоварове перфекционистичке стваралачке епохе.

Кључне речи: Алмодовар, музика, филм, мадридски покрет

Mejdanija Mirza

Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

Filozofski fakultet

mejdanijam@yahoo.com

L'INFLUENZA DI SCHOPENHAUER SUL ROMANZO *UNA VITA* DI ITALO SVEVO

L'influenza del filosofo di Danzica è forte ed evidente in tutta l'opera sveviana. Arthur Schopenhauer fu senza dubbio un interprete estremamente sensibile ed efficace, colui che nell'ambito della riflessione filosofica meglio seppe esprimere la sconfitta degli uomini delusi dalla storia e descrivere alcuni degli atteggiamenti intellettuali tipici del periodo a cavallo tra l'Ottocento e il Novecento. Nel primo romanzo di Italo Svevo, *Una vita*, si avverte la forte influenza della filosofia schopenhaueriana. Interpretandolo alla luce di questa, si pone tuttavia il problema della conclusione del romanzo, del suicidio di Alfonso come risposta al dolore, in contrasto con il pensiero di Schopenhauer. Il problema posto da molti critici sveviani è in quale categoria di uomini collocare Alfonso Nitti, visto che la sua insicurezza gli impedisce di salire nella scala sociale rendendolo inetto e impotente alla vita. È evidente che non è un *lottatore*, rientra invece nell'altra categoria schopenhaueriana, quella del *contemplatore*. Alla base di questa interpretazione sta un equivoco terminologico, probabilmente nato per aver identificato il personaggio con l'autore. Alfonso è un *sognatore* e vari passaggi del romanzo ce ne danno conferma. Il comportamento e il suicidio di Alfonso sono il risultato della sua estraneità alla filosofia schopenhaueriana. È chiaro che Svevo voglia stabilire una sorta di via diversa da quella schopenhaueriana in cui collocare il suo protagonista, in antifrasi cioè rispetto al pensiero di Schopenhauer. Quello che mi propongo in questo articolo è appunto la ricerca della categoria schopenhaueriana in cui collocare l'eroe del romanzo.

Parole chiave: contemplatore, sognatore, autocoscienza, stoico, suicidio

Mikić Čolić Ana

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
amikic@ffos.hr

Glušac Maja

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
mglusac@ffos.hr

JEZIK U GRADU I GRAD U JEZIKU (NA PRIMJERU OSJEČKOGA GRADSKOGA GOVORA)

Učinkovita svakodnevna komunikacija i potreba članova svake govorne zajednice da jezičnim izražajnim sredstvima afirmira svoj identitet te i na taj način potvrdi svoju pripadnost određenom prostoru ili društvenoj grupi najistaknutiji su poticaji za nastanak gradskih govora. Riječ je o urbanim idiomima koji nastaju kao posljedica prelijevanja i preplitanja jezičnih pojava s nejezičnima uslijed naglog rasta veličine i uloge gradova u suvremenom društvu. Prožimanjem regionalnih, odnosno dijalektnih obilježja s elementima standardnog jezika i pod utjecajem društvenih čimbenika, u uvjetima snažne urbanizacije, nastaju govori u kojima se potiskuju manje prestižne ruralne govorne osobine te ih zamjenjuju inovativne. Prilagodba jezika potrebama urbane kulture, odnosno sposobnost jezika da prati promjene u društvenom životu govorne zajednice koja se njime koristi najčešće podrazumijeva otvaranje prema utjecajima prestižnih stranih jezika te aktiviranje vlastitih izražajnih mogućnosti što pridonosi brzini i lakoći komunikacije. U takvim okolnostima nastaju govori koje obilježuju leksička plodnost i inovativnost, semantička ekspresivnost, metaforičnost i asocijativnost te ludičko poigravanje značenjem.

U ovome radu, na temelju korpusa koji je prikupljen terenskim istraživanjem, predstaviti će se osobitosti osječkoga gradskoga govora na tvorbenoj i semantičkoj razini. Naglasak se stavlja na tvorbene mehanizme u nastanku leksika kojim se (pre)imenuju tipični gradski topisi: otvoreni i zatvoreni prostori te na semantičke pomake bez promjene izraza, odnosno bez intervencija u morfološkom sastavu leksema tipične za osječki gradski govor. Istraživanje je primijenjeno na govornike različitog društvenog i ekonomskog položaja te obrazovanja, a posebna pozornost posvećena je dobi govornika jer ona omogućuje jasniji uvid u leksik koji nestaje i nastaje te razlikovanje leksika koji se mijenja od onog koji je postojan oblikom i uporabom.

Ključne riječi: osječki gradski govor, tvorba riječi, semantička tvorba, (jezični) identitet

Милановић Александра
Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
milanovicaleksandra89@gmail.com

Ткалац Поповић Драгана
Универзитета у Београду, Србија
Филолошки факултет
dragana.tkalac.92@gmail.com

АНДОНИС САМАРАКИС - КАМИЈЕВИМ И САРТРОВИМ СТОПАМА

“Књижевник социјалне свести” Андонис Самаракис, бунтовник у књижевним круговима Грчке, познат је по делима која су у својој основи егзистенцијалистичка. Као и Албер Ками у свом “Странцу”, тако и Самаракис у збиркама приповедака “Одбијам” и “Тражи се нада” покушава да истражи суштину људског постојања, често се осврћући на питање људског опстанка на планети земљи. Анастасија Нацина (Нацина и други, 2015) наглашава чињеницу да се “одбијање смрти” и “негирање нелогичности у људском постојању” често срећу као главна питања у Самаракисовим делима, што неодољиво подсећа на обрасце које срећемо код Камија и Сартра. Што се тиче тематике Самаракисових дела, од самог почетка свог стваралаштва он је ратник који се, својим бритким књижевним мачем, бори против највећих непријатеља човека и човечанства (рата, политичких игара, тоталитаризма) покушавајући да их спречи да својом опакошћу уништавају поједнице приморане да опстају унутар монструозних механизма нашег доба. Јунаци његових приповедака и романа су често анонимни алтруисти који зарад општег добра и заштите другог веома често пуцају под притиском који им намеће друштво у ком живе (Коциас, 1988).

У овом раду ћемо покушати да продубимо запажање да Самаракис „корача” Камијевим и Сартровим стопама држећи се Сартрових речи: „Човек је осуђен да буде слободан јер није стварао, није сам себе обликовао, а истовремено слободан и јер је, од тренутка када је бачен на свет, одговоран за све што чини“.

Кључне речи: Андонис Самаракис, Албер Ками, књижевник бунтовник, књижевник социјалне свести, егзистенцијализам

Milisavljević Miloš
Univerzitet u Nišu, Srbija
milos.milisavljevic@filfak.ni.ac.rs

RST ANALYSIS OF ALL-CAPS SEGMENTS IN *CLICKBAIT* NEWS ARTICLES

The aim of this study will be to perform an RST analysis of clickbait news headlines and the determination of the relations carried by words written with all letters capitalized. For the purposes of this study, clickbait headlines will be defined as those that arouse a curiosity gap in the reader and as those that include inflammatory or particularly emotionally-laden statements. The initial step will include the formation of a small corpus of news headlines from the four most popular Serbian online news sources during the period of August 2023, those being *Blic*, *Kurir*, *Mondo* and *Novosti*. Articles from these online news sources will be gathered over a period of ten days. Once the articles have been gathered, they will be divided into two smaller subcorpora, one consisting of headlines in which either of the features of clickbait could be found and the other consisting of non-clickbait headlines. The rhetorical structures of the headlines from the clickbait subcorpus will be analyzed. The aim of this analysis will be to determine the most frequent relations appearing in these headlines. In addition, the analysis will focus on the words, clauses, or clause-like elements from these headlines which are written with all letters capitalized. Determining whether any rhetorical relations appear more frequently in these clause-like elements will be the other aim of the analysis. This study should aid in further understanding of the phenomenon of clickbait and in the design of tools that can be used to decrease its prevalence online.

Key words: pragmatics, rhetorical structure theory, clickbait, online news articles

Miljković Vanja

Institut za srpski jezik SANU, Srbija
vanja.miljkovic@isj.sanu.ac.rs

Milenković Ana

Institut za srpski jezik SANU, Srbija
ana.milenkovic@isj.sanu.ac.rs

DIJATEZA EMOCIONALNIH GLAGOLA I NJIHOVA KAUZALNA STRUKTURA

U radu se, iz ugla modela kauzalne superheme, istražuju dijetetički likovi glagola kojima se izražavaju emocionalna stanja i reakcije. Analiza je rađena na tzv. pravim emocionalnim glagolima preuzetim iz Milenković (2017), tj. onim glagolima koji svojim primarnim značenjem pripadaju ovom domenu. Kauzalna supersHEMA predstavlja idealizovani kognitivni model događajne kauzalnosti koji se može iščitati iz semantike glagola, a čija se kompresija odražava na glagolsku dijatezu (Miljković 2021). U analizi je ispitana veza između tematskih uloga karakterističnih za domen emocionalnih glagola (*Podstrekivač* emocije, *Doživljavač* emocije, *Doživljeni entitet*) i kauzalnih aktanata, kako bi se objasnile kako semantika dijateze tako i dijetetičke varijacije karakteristične za neke glagole ove skupine (npr. *iznervirati* nekog – *iznervirati se*). Utvrđeno je, recimo, da se *Podstrekivač* emocije može konceptualizovati kao pravi intencionalni *Agens* (npr. *poniziti* nekog, *zavesti* nekog), potom kao oslabljeni *Agens* u formi *Realizatora* (npr. *razbesneti* nekoga svojom neodgovornošću), a da su glagolima u ovom domenu često dostupne i obe interpretacije (*Rasplakala je goste svojom muzikom : Namerno si me rasplakala*). *Doživljavač* pak prolazi kroz kauzalni razvoj *Permisora* > *Orijentir*. U različitim sintaksičkim likovima taj je razvoj drugačije profilisan: kada je *Doživljavač* objekat (*iznervirati* nekog) profil je na *Orijentiru*, a kada je subjekat (*zavoleti* nekog) profil je na *Permisoru*. U analizi se, detaljno ispituju semantički i kauzalni tipovi subjekata i objekata emocionalnih glagola, i pokazuje se kako ista kauzalna struktura može dobiti drugačije sintaksičke profile. Kauzalno duboki subjekat se, na primer, uvek povezuje sa *Podstrekivačem* emocije (bilo da je on puni *Agens*, kao kod *utešiti*, bilo da je samo *Realizator*, kao kod *razočarati*). Sa druge strane, kauzalno plitki subjekat može ukazivati na *Doživljeni entitet*, koji je kauzalno upojmljen kao *Reifikator* (*Njena priča me je rasplakala*) ili kao *Permisora* (*Ona mi se dopala*), a može se odnositi i na *Doživljavača*, koji ima vrednost *Permisora* (*razočarati se*). Cilj našeg istraživanja je, stoga, da se veze između kauzalne semantike emocionalnih glagola i njihovih sintaksičkih likova sistemski opišu.

Ključne reči: emocionalni glagoli, dijateza, kauzalnost, tematske uloge, sintaksički likovi

Milojević Emilija
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
emilija.milojevic@fil.bg.ac.rs

ANALIZA MORFOSINTAKSIČKIH GREŠAKA U PISANIM RADOVIMA STUDENATA TREĆE GODINE FRANCUSKOG JEZIKA FILOLOŠKOG FAKULTETA

U fokusu ovog rada je analiza morfosintaksičkih grešaka koje studenti treće godine prave prilikom pisane produkcije na francuskom jeziku. Građu za analizu čini korpus argumentativnih eseja napisanih u okviru ispita iz Savremenog francuskog jezika. Studentski radovi su analizirani prateći prilagođenu metodologiju analize grešaka koju predlaže Korder (1967; 1975). Cilj rada je otkriti koji su to elementi sistema ciljnog jezika koji su i nakon tri godine intenzivnog učenja jezika na fakultetskom nivou i dalje problematični za usvajanje, kao i identifikovati mehanizme kojima se studenti služe prilikom usvajanja jezika.

Neke od identifikovanih grešaka su greške u kongruenciji u okviru imeničke sintagme, greške u upotrebi predloga, greške u izboru i upotrebi članova, greške u selekciji i građenju glagolskih oblika, greške u uvođenju zavisnih klauza, pogrešna upotreba indikativa umesto subjunktiva, greške u rekciji glagola, pogrešan redosled konstituenata, kao i nedovoljno vladanje specifičnim sintaksičkim konstrukcijama.

Kada su u pitanju mehanizmi kojima se studenti služe kako bi testirali svoje hipoteze o strukturi ciljnog jezika, jedan od njih je hipergeneralizacija usvojenih pravila, tj. dosledna primena pravila na sve slučajeve bez obzira na postojanje izuzetaka, poput konjugacije nepravilnih glagola po uzoru na pravilne glagole. Drugi mehanizam sastoji se u pojednostavljivanju sistema ciljnog jezika, poput sistematične upotrebe samo jednog glagolskog načina – indikativa – i u onim kontekstima koji zahtevaju upotrebu subjunktiva. U korpusu su prisutne i greške čiji je uzrok transfer iz maternjeg jezika učenika, i nešto brojnije greške čiji uzrok treba tražiti u nepoznavanju sistema ciljnog jezika.

Ključne reči: analiza grešaka, francuski kao L2, morfosintaksičke greške, interlingvalne i intralingvalne greške, pisana produkcija

Milosavljević Mijučić Tatjana

Univerzitet Edukons, Sremska Kamenica, Srbija
milosavljevic.tatjana@gmail.com

**APPROACHING THE LIMITS OF EMPATHY: MIGRANT ABJECTION IN BRIAN
CHIKWAVA'S NOVEL *HARARE NORTH***

At the beginning of Brian Chikwava's novel *Harare North*, we are greeted by a 21-year-old nameless narrator who is fresh off the plane at Gatwick airport with nothing but a cardboard suitcase, exactly £4 in Zimbabwean currency, and an email address of his childhood friend, Shingi. He confides in the reader about lying to the UK border police, and proceeds to leap to life with his spirited patois and his outrageous schemes for getting by in London, while chasing the exact sum of \$5,000. His motives are dubious and his voice increasingly treacherous, as he slips deeper into the London underworld and navigates the black labour market. This paper relies on theories of abjection to argue that migrant abjection in contemporary Britain is the novel's thematic terminus, approached through the tropes of revulsion, transaction and debt that work together with the unreliable narrator to consciously demonize the narrator and alienate the reader. Drawing on Imogen Tyler's *Revolting Subjects: Social Abjection and Resistance in Neoliberal Britain* (2013), migrant abjection is here read as a special case of Tyler's groundbreaking account of *social abjection*, a contemporary sociological update of Julia Kristeva's work. It will be argued that through the voice of the abject migrant, this novel achieves something truly subversive in representations of migrant precarity: it evades the staple victimhood narrative and lays before the liberal reader the ethical question about the limits of empathy and identification with the underclasses in the present age of neoliberalism.

Key words: Brian Chikwava, migrant, abjection, empathy, neoliberalism

Milotić Bančić Samanta

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska
Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku,
Katedra za hrvatski jezik "Ivan Zoričić"
samanta.milotic.bancic@unipu.hr

ODRAZ JATA U GRŠKOVIĆEVU ZBORNIKU IZ 16. STOLJEĆA

U ovome ćemo se radu pozabaviti odrazom jata u *Grškovićevu zborniku* iz 16. stoljeća. *Grškovićev se zbornik* nalazi u arhivi HAZU-a, a sastoji od neliturgijskih srednjovjekovnih tekstova različite tematike i podrijetla. Pisan je mješovitim čakavsko-crkvenoslavenskim i crkvenoslavensko-čakavskim jezikom (uz kajkavske natruhe, shodno književnome uzusu toga doba) te se stoga jezik pojedinih priloga jako razlikuje. Odrazi su *jata* zbog toga vrlo različiti, ponegdje i unutar istoga teksta. Analizom odraza *jata* u tekstovima kao što su *Ivanova Apokalipsa*, *Ot' skončaně sveta*, *Ot suda*, *Ot slavi raiske kapitul'*, *O skoro minućem' žitii kapitul'*, *O žitii dobrom*, *Ot pokañeñ k(a)p(itu)l*, *To esu s(ve)te svetbe crikvene*, *Epistolie s(ve)te nedile*, *Govor na Uzašašće Isusovo*, *Istalmaćenie otčenaša*, *Nauk sinu Vičerdovu*, *Razumiti istlmaćenie ot g(ospod)a*, *Blagovešćenie na božić*, *Čtenie na uskrišenje g(ospod)ne*, *Čtenie na obrizanie gospodne*, *Čtenie na efifaniju naućenie plku*, *Na vznesenie g(ospo)dn'e*, *Na petikosti*, *Ot roistva blaženie divi Marie*, *Kapitul ot vrimen' gospoinih*, *Čtenie ot' Abela i Kaina*, dobit ćemo određeni broj očuvanih primjera *jata* kao grafema, kao i njegove ikavske i ekavske odraze. Nadalje, metodom sinteze ćemo obuhvatiti prikupljene podatke i zaključiti kojih je oblika više, kao i uporabnu vrijednost grafema *jata*. Pitanje je, naime, bilježi li se *jat* na mjestu staroga *jata* ili samo na mjestu slijeda *ja/je*, koji ne potječe od *jata*. Prikupljeni bi nam podaci trebali pomoći u daljnoj jezičnoj analizi *Zbornika*, kako bismo dobili jasniju sliku jezika neliturgijskih glagoljskih tekstova 16. stoljeća te poblize odredili mjesto nastanka *Grškovićeva zbornika*.

Gljučne riječi: hrvatskoglagoljski zbornik, crkvenoslavenski, čakavština, *jat*

Mitić Marija

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

marymitic@hotmail.com

KULTURA I CIVILIZACIJA CARIGRADA IZ XVII VEKA U DNEVNIKU PJETRA DELA VALE

Počev od srednjeg veka, i kasnije tokom humanizma i renesanse, kao i tokom baroka, poznato je da su jake trgovinske veze između italijanskih gradova- država i zemalja Bliskog Istoka doprinele jačanju kulturnih veza. Takođe, jačanje pomenutih veza uticalo je na mnoge evropske autore koji su pisali o do tada slabo poznatim kulturama Istoka.

Italijanski umetnik i pisac Pjetro dela Vale smatra se jednim od najplodnijih evropskih putopisaca, koji je tokom XVII veka, putujući Osmanskim carstvom, uspeo da u svojim epistolama verodostojno zabeleži svoja zapažanja o osmanskoj prestonici. Objedinjujući epistole (it. lettere familiari) u putnički dnevnik, upućene prijatelju iz Napulja, dela Vale se posebno osvrnuo na elemente kulturne baštine i na običaja stanovnika Carigrada.

Kroz prizmu neprekidnog kompariranja, uz povremenu reminiscenciju na antičke uzore, autor ukazuje na prožimanja u okviru italijanske i osmanske kulture, što njegovo delo čini posebno vrednim na polju komparatistike.

Ključne reči: Carigrad, kultura, epistole, italijanski putopisi

Митровић Виолета
Универзитет у Новом Саду, Србија
viomitrovic@gmail.com

МОТИВ ВАТРЕ У *ЗЛАТНОМ РУНУ* БОРИСЛАВА ПЕКИЋА

Херменеутичким сагледавањем одељака *Златног руна* који апострофирају мотив ватре и ослањањем на Пекићеве екстрафикционалне ставове о значају и значењу огња, тежи се ка осветљавању појавних облика једног од најважнијих лајтмотива септалогике и утврђивању разноликости њихове семантичке реализације. Начелно амбивалентна, парадоксална природа ватре, која се испољава и као основна карактеристика текстуалних манифестација пламена, остварује се у *Златном руни* кроз низ значењских варијетета. Они подразумевају појаву душман-ватри, ратних и револуционарних пожара што су Његоване током историјског трајања гонили у непрестане сеобе, пламен Хада којем Ноемис сведочи, а који сугерише амалгамисање античке представе пакла и његовог хришћанског поимања, али и појаву демонског огња као казне за предачки грех. Домаћа, света ватра и њој блиски ентитети (огњиште, оцак, камин) за које се верује да су сабиралиште предака манифестују се у Газдиним мислима током самртних часова указујући на традиционалну, херeditарну вредност ватре. Истраживачка пажња испитује надаље како мотив ватре као значајног чиниоца ониричког света јунака, тако и феномен сексуализованог пламена отелотвореног у љубавном жару различитих романескних парова. Лустративно, преображавалачко и животодавно дејство ватре осветљава се тумачењем епизоде проласка Ноемиса и Газде Симеона кроз елеусински свети огањ. Тумаче се и одељци седмокњижа који упућују на духовну/спознајну вредност ватре, као и на њен демијуршки капацитет имплициран фигуром грнчара Симеона Мосхополита. Интегрални херменеутички поглед на мотив ватре – на његове варијације у првих шест књига, као и на архетипске моделе из седме, кодне књиге септалогике – отуда тежи како ка установљавању могуће типологије појавних видова ватре у *Златном руни*, тако и ка одгонетању метафоричких начина разумевања парадоксалне природе огња.

Кључне речи: Борислав Пекић, мотив ватре, амбивалентност, типологија, метафоризација

Moderc Saša
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
moderc.sasa@gmail.com

DIDAKTIKA PREVOĐENJA U VREME VEŠTAČKE INTELIGENCIJE: NOVE PERSPEKTIVE

Otvoreni pristup resursima veštačke inteligencije (VI; u našem slučaju, servisi koje nudi ChatGPT) nameće promenu didaktike prevođenja kao discipline koja, pored široke pragmatičke kompetencije, sinkretički objedinjuje i sve četiri jezičke veštine. U radu su prikazane prednosti koje proizlaze iz primene VI na didaktiku prevođenja na strani jezika, među kojima se ističu mogućnost autokorekcije i mogućnost samostalnog usvajanja prihvatljivih prevodilačkih rešenja. Autonomni kritički osvrt studenta na vlastita prevodilačka rešenja oslobađa nastavnika od zadatka da koriguje elementarne greške iz domena pravopisa, morfologije i sintakse. Zahvaljujući VI dobija se vreme za jezičke aktivnosti koje ranije nije bilo moguće obavljati zbog vremenskog ograničenja časa. Misli se, u prvom redu, na rad na stilistici i na variranju registra; pored ovih aktivnosti, u frontalnom radu koji ima kao polazište veštački generisan prevod nastavnik može da usmeri pažnju na nijansiranje semantičkih, pragmatičkih i sintaksičkih elemenata teksta, obučavajući studente da kroz parafraziranje i primenu sinonimnih izraza uoči suštinsko značenje iskaza i izbegne dvosmislenosti ili nejasnoće koje mogu da proizađu iz doslovnog i nekritičkog prevođenja kakvo nudi VI i kakvo, neretko, nude i sami studenti na počecima bavljenja prevođenjem. U radu autor ilustruje rezultate koje nudi VI, predlaže način da se oni didaktizuju i usvoje i predlaže aktivnosti na registru, leksici i pragmatičkim dimenzijama teksta, sa ciljem da se pokaže da je VI valjano pomoćno sredstvo ali da je poželjan istančan jezički osećaj i lingvističko znanje kako bi se dobili filološki valjani prevodi.

Ključne reči: veštačka inteligencija, traduktologija, didaktika jezika, italijanski, srpski

Molnar Draženka

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska

Filozofski fakultet

drazenka@ffos.hr

STRATEGIJE PISANJA STUDENATA ENGLESKOG KAO STRANOG JEZIKA – STUDIJA SLUČAJA

Opće strategije učenja stranih jezika istražuju se već više desetaka godina, no zasad postoji relativno malo istraživanja usmjerenih isključivo na proučavanje strategija pisanja, posebice u hrvatskom edukacijskom kontekstu. Još uvijek ne postoje općeprihvaćene tipologije tih strategija, pa dosad objavljeni radovi u ovom području ukazuju na potrebu daljnjih empirijskih istraživanja koja bi se time sustavno bavila. U prvom dijelu rada iznijeli smo teorijski okvir bavljenja strategijama pisanja te dali pregled dosadašnjih istraživanja na ovom području. Zatim smo iznijeli rezultate vlastite studije slučaja provedene s ciljem dobivanja uvida u vrstu i način primjene strategija pisanja na engleskom kao stranom jeziku kod hrvatskih studenata engleskog jezika. Podatci su prikupljeni kvalitativnom analizom na tri načina: metodom glasnog navođenja misli koje su ispitanici iznosili radeći u paru na pisanom zadatku; strukturiranim intervjuiranjem ispitanika po završetku pisanja te analizom pisanih eseja. Kvalitativnom analizom pokušali smo utvrditi: (1) koje strategije pisanja ispitanici koriste u svrhu postizanja koherentnosti teksta na engleskom jeziku; (2) koji su stavovi ispitanika prema metodi glasnog navođenja misli; (3) postoje li razlike u vrsti i uporabi strategija pisanja na engleskom i inom jeziku i koji čimbenici na to utječu. Rezultati su pokazali da su ispitanici koristili relativno visoku razinu i raznolik repertoar strategija pisanja. Pravilna uporaba strategija pisanja, eksplicitno poučavanje, poznavanje konvencije pisanog teksta u inim jezicima i individualni čimbenici navedeni su kao ključne komponente diskursne kompetencije. Razmatranje ovih rezultata može podići svijest o podučavanju strategija pisanja u svrhu postizanja više razine kompetentnosti u akademskom pisanju na stranome jeziku.

Ključne riječi: strategije pisanja, akademsko pisanje, hrvatski studenti engleskog kao stranog jezika, studija slučaja

Момиров Драгана
Универзитет у Новом Саду, Србија
dragana.spasic@ff.uns.ac.rs

АНИМАЛИСТИЧКЕ СЛИКЕ У ПОЕЗИЈИ АНДРЕЈА ПЛАТОНОВА

Иако се анималистичка тема сматра једном од вечитих тема у уметности и књижевности, у домаћој науци о књижевности ретко се срећу појмови анимализма и анималистике. Са друге стране, ова тема је последњих деценија привукла пажњу великог броја рускојезичних истраживача, који су понудили низ тумачења поменутих термина. Проучавању анималистичке теме у стваралаштву Андреја Платонова у највећој мери одговара полазиште Караковског, према којем је анимализам један од динамичних модела животног циклуса уметничке филозофије, схваћене као циљ са којим се књижевно дело ствара. Према речима савремене руске филозофиње О. Тимофејеве, на материјалу прозе А. Платонова могао би се саставити јединствени бестијариј, док истовремено резултати истраживања еминентних проучавалаца Платоновљевог наслеђа, попут К. Баршта и С. Семјонове, потврђују тезу о тесној повезаности анималистичких слика са пишчевим светоназором. Истраживачку пажњу овог рада усмерили смо на рани период пишчевог стваралаштва, песмама насталим у периоду од 1918. до 1927. године, са циљем утврђивања места животиње и животињског (зверь, зверок) у поетској визији света, али такође и анализе анималистичких слика у својству уметничких средстава за исказивање симболичког и идејног садржаја. У том погледу нарочито се истичу *птице*, како по заступљености, тако и по свом експресивном капацитету: могу бити спона између прошлости и садашњости, отеловљавати тежњу ка висинама и недостижном; пој *тихе* птице упућује на идеју бедности живота, док песма *слепе* птице упућује на пророчки дар песника. Раним стиховима писца обраћамо се као изворишту симбола и зачетку јединственог филозофског поимања живота и природе, универзума, међусобне повезаности живих и неживих елемената у њему, који ће у прозном стваралаштву добити свој коначан облик.

Кључне речи: Платонов, анималистичке слике, поезија, симбол

Nešković Sanja
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
sneskovic86@gmail.com

MODALNA ZNAČENJA PROPARTICIPA NA -(Y)ACAK/-(Y)ECEK

Proparticipi u turskom jeziku predstavljaju jedan od najznačajnijih i najkompleksnijih gramatičkih kategorija imajući u vidu da proparticipska konstrukcija vrši funkciju odnosnih reči koje u turskom ne postoje. Njihova specifičnost se reflektuje kroz široku upotrebu i raznolikost značenja čiji su nosioci.

Posmatrano s morfološkog aspekta proparticipi na -(y)acak/-(y)ecek imaju oblik trećeg lica jednine futura i zbog toga često upućuju na buduće značenje. Kroz atributsku i imensku funkciju koju ovi proparticipi mogu imati iskazuje se radnja, stanje ili zbivanje koje će se tek dogoditi, ali se njima neretko iskazuje i mogućnost, želja, pretpostavka i sl.

Osnovni cilj ovog rada biće da analitičkom i deskriptivnom metodom ukažemo na njihova modalna značenja. Modalnost kao vrsta iznijansirano izraza, kojim se možda i na najprecizniji način može preneti određena misao, veoma je važna semantička kategorija. Ona se u turskom jeziku, kao i kod mnogih drugih jezika, može izraziti pomoću modalnih glagola *želeti*, *trebati*, *hteti*, *nameravati* i drugih. Međutim, ovde se govori o oblicima, konkretno o proparticipima na -(y)acak/-(y)ecek koji u određenom kontekstu samostalno nose modalno značenje, ne pomažući se pritom pomoćnim modalnim glagolima.

Metodom komparacije nastojaćemo da napravimo distinkciju između osnovne i modalne upotrebe proparticipa na -(y)acak/-(y)ecek. Sadržaj rada baziraće se na mnogobrojnim primerima koji su rezultat višegodišnjeg prikupljanja u cilju što vernije ilustracije nedovoljno izučениh modalnih značenja datih proparticipa.

Ključne reči: proparticipi, modalnost, turski jezik

Николић Ивана

Универзитет у Крагујевцу, Србија

ФИЛУМ

ivana.nikolic@filum.kg.ac.rs

ПРИМЕНА ТЕХНИКЕ АНТОНИМИЈСКОГ ПРЕВОДА НА ЈЕЗИЧКОМ ПАРУ ШПАНСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Антонимијско превођење једна је од често коришћених техника у превођењу, када афирмативни елемент из текста оригинала преводимо негираним елементом у тексту превода, или, обрнуто, негацију из текста оригинала преводимо афирмативним елементом у тексту превода, док смисао реченице из оригинала остаје исти. Ова техника обухвата трансформацију која се заснива на употреби антонима и конверзива (конверзивних антонима). Такође, није је могуће применити на свим типовима антонима, већ само на бинарним (жив-мртав). Антоними и конверзиви представљају два типа значењских односа, али конверзиви, за разлику од антонима, постају видљиви тек на синтаксичком нивоу. Приликом њихове примене преводац неретко мора да унесе додатне лексичке или граматичке измене у реченици. Конверзи приказују исту ситуацију, али из перспективе различитих учесника, попут примера: „Хорхе ми је продао ауто“ и „Купио сам ауто од Хорхеа“. Управо из наведених разлога, студенте превођења ова техника претежно збуњује и устручавају се да је користе.

Корпус рада чине различити савремени аудиовизуелни материјали на шпанском језику. Због специфичности ове врсте текста, у оним примерима где је текст оригинала у преводу потребно и скратити, посебно долази до изражаја употребљивост технике антонимијског превода.

Циљ рада је да се контрастирањем примера на шпанском и српском језику прикаже продуктивност ове технике у датом језичком пару. Исто тако, кроз приказ различитих типова лексема и конструкција на које је антонимијски превод применљив, да се студентима превођења укаже на различите могућности и олакша примена ове технике.

Кључне речи: аудио-визуелно превођење, преводачке технике, антонимијски превод, антоними, конверзиви

Николић Марина

ОШ „Живан Маричић” Краљево, ОШ „Јован Дучић” Краљево, Србија
marina.nikolic5@gmail.com

ИСТРАЖИВАЊЕ ПРАГМАТИЧКЕ ФУНКЦИЈЕ ПРАВОПИСНЕ ИНТЕРПУНКЦИЈЕ У СЛУЖБИ ИРОНИЧНОГ ЗНАЧЕЊА ПОРУКЕ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Иронијом као стилском фигуром углавном се подразумева „духовито и подсмешљиво држање које значи управо супротно од онога што се речима казује” (Речник књижевних термина 1986:275). Рад обухвата теоријско одређење ироније, њених видова - од шале до сарказма, као и начине испољавања и разумевања. Инспирисани питањем како открити иронију у писаном говору покренули смо истраживање у коме је учествовало 51 анкетно лице, од којих је троје дисквалификовано. Циљ истраживања је утврдити прагматичку функцију правописне интерпункције као индикатора ироничног значења текстуалне поруке. Хипотеза истраживања гласи да правописно исправне поруке доводе до ироничног тумачења, односно да знаци интерпункције могу навести читаоца да значење поруке доживи иронично. За прикупљање података коришћена је квантитативна метода анкетирања, експланаторне сврхе откривања узрочно-последичне везе интерпункције и ироничног тумачења поруке. Метода је спроведена индиректно мерним инструментом упитником, самостално конструисаним од стране аутора за потребе истраживања. Утврђивање корелације независне и зависне варијабле, као и провера веродостојности и валидности резултата, извршено је бинарним логистичким моделом регресионе анализе, што чини новину у пољу изучавања примењене лингвистике у оквиру српског језика. Резултати регресионе анализе и статистичка обрада одговора испитаника потврђују постављену хипотезу да правописна интерпункција може довести до ироничне интерпретације поруке. Рад пружа увид у могуће начине процесуирања и ироничне обраде писаних порука, где треба разумети супротно од онога што се речима испољава.

Кључне речи: иронија, правопис, интерпункција, прагматика, бинарна логистичка регресија

Панаотовић Мелина

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

melina.panaotovic@ff.uns.ac.rs

СЕМАНТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛ УМЕТНИЧКОГ ПРОСТОРА У РАНОЈ ДРАМИ ЛЕОНИДА АНДРЕЈЕВА

На материјалу раног драмског стваралаштва Леонида Андрејева анализираћемо просторне координате и њихове међусобне односе. Аналитичким приступом проучићемо просторни дискурс, те одредити семантичку мапу ране драмске књижевности овог руског заогнетног писца који је живео и стварао на размеђу двају векова.

Леонид Андрејев, руски прозни и драмски писац, теоретичар театра, са једне стране је савременик руске реалистичке књижевне школе, док са друге, његово стваралаштво представља рану фазу експресионистичке струје светске драмске књижевности. Његови радови о театру (два „Писма о позоришту“), као и сами драмски текстови извршили су велики утицај на многе драмске ауторе XX века. Самим појмом рано драмско стваралаштво Л. Н. Андрејева обухваћено је девет драмских текстова, написаних у периоду од 1905. до 1910. године. У неким од њих уочавамо следеће просторне корелације: земља – небо (у драми „До звезда“, написаној 1905. године); град-природа („Дани нашег живота, 1908); океан – обала (у драми „Океан“ из 1910. године). Све ове просторне корелације поседују одређени семантички потенцијал који се испољава на макроструктурном или микроструктурном плану драмског текста.

Ослањајући се, са друге стране, на дијалошку теорију М. Бахтина и на проблем другог, у драмском стваралаштву овог руског драмског писца уочавамо и просторни дискурс *свој-туђи* (у драмама „Анатема“, „Океан“, „Сава“, „Црне маске“).

Све корелације, присутне у раном драмском стваралаштву Леонида Андрејева, сведоче о неопходности потраге свог простора, то јест, воде од идеје дијалога до идеје разумевања и прихватања свог времена и личног микрокосмоса.

Кључне речи: простор, семантички потенцијал, дијалог, супротстављање

Пантић Славица

Универзитет у Новом Саду, Србија

slavica.pantic92@gmail.com

ИНИЦИЈАЛНЕ СУГЛАСНИЧКЕ ГРУПЕ [S] + ОКЛУЗИВ У ФРАНЦУСКОМ И ИТАЛИЈАНСКОМ У ПОРЕЂЕЊУ СА СРПСКИМ – ДИЈАХРОНИ ПРИСТУП

У раду ће бити анализирани почетне двочлане групе [s] + *оклузив* у два романска језика, француском и италијанском, у поређењу са српским, који припада словенској групи језика. Циљ рада је да се покаже како су се групе [sp], [st] и [sk] понашале у току времена у зависности од гласовног окружења и који су фактори доприносили променама, редуковању или чувању ових консонантских група. На корпусу ексцерпираним из стандардних и етимолошких речника, анализираће се понашање група у сваком језику посебно, с фокусом на наслеђеној лексици, која је посебно важна за историју језика и која у романским језицима показује већи степен промена. Из анализе нису изостављене ни позајмљенице, које се другачије понашају, често у зависности од периода кад су ушле у језик. Након анализе лексема са наведеним почетним групама у сваком језику посебно, компаративно ће се поредити присуство ових почетних група и степен промена у француском и италијанском у времену почевши од латинског, а затим и контрастивно у односу на српски, који за основу има прасловенски језик. Резултати анализе показују да развој група [sp] и [st] није зависио од вокала који се налазио иза њих, за разлику од групе [sk], која показује колико је била значајна природа вокала који им следи.

Кључне речи: консонантске групе, оклузиви, француски језик, италијански језик, српски језик

Пауновић Родић Стефана
Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
stefanapaunrodic@fil.bg.ac.rs

МУЖЕВНОСТ КАО ОДРАЗ СТЕРЕОТИПА МУШКАРЦА У СЛОВАЧКОЈ И СРПСКОЈ ЈЕЗИЧКОЈ СЛИЦИ СВЕТА

Предмет истраживања је когнитивнолингвистичка анализа концепта мужевности (слов. *mužnosť*, срп. *мужевност*, *мушкост*) у словачкој и српској језичкој слици света у контексту теорије стереотипа (Поповић 2008: 59–66). У складу са овом теоријом, прототип представља „најупечатљивији пример из личног искуства говорног лица” (Поповић 2008: 63), а стереотип функционише на колективном плану и изграђује се под утицајем туђих ставова и туђих вредносних параметара, најчешће задатих од стране ауторитета (Поповић 2008: 63). Стереотип тако „можемо тумачити као скуп вредносних критеријума за процену чланова (елемената) неке категорије издвојених на основу статуса и функционалних атрибута које та категорија има у датој култури или друштву, а изграђује се са циљем да очува или промовише статус или функцију процењиване категорије” (Пауновић Родић 2019: 44). Циљ рада је утврдити садржај (центар, периферију и 'тачке разливања') категорије мужевности у словачкој и српској лингвокултури, упоредити појединачне елементе ове категорије у словачком и српском језику и описати их семантичким метајезиком. На основу претходних истраживања о стереотипу жене (Пауновић Родић 2019), на које се ово истраживање природно надовезује, полазимо од хипотезе да се у овом вербалном концепту одражавају сви принципи гендерног стереотипа мушкарца (принцип гендерне идентификације, принцип гендерне диференцијације, принцип гендерне улоге и принцип гендерне идеологије; Поповић 2008: 124–133), да су централни елементи категорије мужевности у два истраживаним лингвокултурама међусобно једнаки, али диференцијални и уједно комплементарни са централним елементима категорије женствености. Анализа обухвата речничку грађу, електронске корпусе словачког и српског језика, фразеологију, паремиологију и другу језичку грађу.

Кључне речи: когнитивна лингвистика, стереотипи, словачки језик, српски језик, мужевност

Павловић Јовановић Јелена
Универзитет у Крагујевцу, Србија
jelena.pavlovic@filum.kg.ac.rs
jesa.pavlovic.krusevac88@gmail.com

УСЛОВНЕ РЕЧЕНИЦЕ УВЕДЕНЕ ВЕЗНИКОМ ГДЕ У АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНОМ СТИЛУ СРПСКОГА ЈЕЗИКА У 19. ВЕКУ

У раду се бавимо статусом условних реченица уведених контекстуално условљеним семантички неспецификованим везником где у административно-правном стилу српскога језика 19. века. Као корпус узети су уставни и законски текстови донети у току 19. века. У анализи користимо синтаксичко-семантички, историјскојезички, функционалностилски и метод теорије права. Полази се од хипотезе да су у 19. веку доминирали контекстуално условљени семантички неспецификовани једнолексемски везници и инкорпориране језичке категорије, а да су се током века, преко принципа раста, а у складу са интелектуализацијом и европеизацијом српског језика у 19. веку, као и са функционалностилском диференцијацијом, постепено развили контекстуално неусловљени семантички спецификовани везници и сложене семантичке категорије. Употреба везника где у условном значењу, у коме показује снажну месно-условну интерференцију, иде у прилог овој хипотези. Да се ради о условном значењу, показује идентична темпорално-аспекатска парадигма као и код зависних реченица уведених везником ако, употреба зависне реченице у оквиру синтаксичке конструкције периода и употреба корелатива. Ове реченице служе за изражавање дубинске ако – онда хипотезе. Да су у 19. веку ове реченице имале статус условних реченица, показује и постојање сложеног везника у случају где, који није очуван у савременом језику. На крају века долази до постепеног повлачења овог везника у условном значењу, због потребе за прецизнијим изражавањем, што је имало за последицу и формирање већег броја сложених везника.

Кључне речи: 19. век, административно-правни стил, условне реченице

Пејовић Анђелка

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

Катедра за иберијске студије

andjelka.pejovic@fil.bg.ac.rs, andjelkapejovic73@gmail.com

О АЛТЕРНАЦИЈИ ИНДИКАТИВА И КОНЈУНКТИВА У ДОПУСНИМ РЕЧЕНИЦАМА У ШПАНСКОМ ЈЕЗИКУ

Конјунктив (или субјунктив) у шпанском језику је глаголски начин који српски језик не познаје. Због тога његова употреба представља један од највећих проблема за говорнике српског језика током учења шпанског као страног језика. Проблем је утолико комплекснији што индикатив и субјунктив алтернирају у неким контекстима (нпр. у дубитативним, допусним, односним реченицама итд.), али њихова употреба произвољна, већ је условљена значењем или значењском нијансом која се жели изразити. Стога овај рад има за општи циљ да сажето представи употребу конјунктива у шпанском језику, и дескриптивног је карактера. Полазимо од релевантнијих студија и радова на шпанском језику на ову тему (нпр. NGLE 2010, Ruiz Campillo 2007, Bosque 1990, Cano Aguilar 1990 итд.). Примарни циљ је да се расветли опозиција индикатив-конјунктив у једној врсти зависних реченица – допусним, у којима је употреба једног или другог глаголског начина посебно значајна, и да се укаже на (не)могућности њиховог преношења у српски језик. Позивамо се на постојеће студије у шпанском језику, попут Barrios Vicente у Vázquez García 2020, NGLE 2010, Flamenco García 1999, Moreno 1996 итд. Радом уједно настојимо да код српских говорника овог романског језика освестимо разлику у значењу коју са собом носи употреба одређеног глаголског начина чак и када се она не може адекватно пренети у српски језик.

Кључне речи: индикатив, конјунктив, субјунктив, допусне реченице, шпански језик

Петровић Гујаничић Маша
Универзитет у Крагујевцу, Србија
masa.gujanicic@filum.kg.ac.rs

СУПРОТНИ ПРОЦЕСИ МОДИФИКОВАЊА ПАРЕМИЈА У НОВИНСКОМ ДИСКУРСУ ШПАНСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА: ИЗОСТАВЉАЊЕ И ДОДАВАЊЕ ЕЛЕМЕНАТА

Предмет анализе овог рада представљају два супротна процеса модификовања паремија у новинском дискурсу шпанског и српског језика: изостављање и додавање елемената. Анализа је вршена на корпусу од 292 паремије ексцерпираних из новинског дискурса шпанског језика и 330 паремија ексцерпираних из новинског дискурса српског језика. Док се изостављање елемената огледа у редукцији одређеног броја елемената из канонског облика паремије, супротан процес, тј. додавање елемената, огледа се у додавању јединица које не чине конститутивни део оригиналног облика паремије. Анализом је установљено да се изостављање елемената најчешће манифестује изостављањем завршног дела паремије, али неретко може бити редукован и њен почетни део. Такве модификације најчешће региструјемо у самом наслову текста и углавном бивају пропраћене трима тачкама. У оквиру овог механизма, издвајају се и тзв. латентне паремије код којих се употребљава само неки од елемената из канонског облика, најчешће у форми синтагме, али их читалац, потпомогнут контекстом, препознаје у целисти. Са друге стране, додавањем нових елемената интензификује се значење паремије, али истовремено долази и до повезивања два плана исказа: конотативног и денотативног. Елементе је могуће додати на почетак, у средишњи део или на крај паремиолошке формуле, а додати елементи могу да варирају и иду од једне речи, преко синтагме, па све до читавих реченица. Најчешће се додаје само једна лексема којом се паремиолошка формула просторно или временски повезује са контекстом у коме је употребљена. У случајевима када се додају синтагма или реченица, проширује се и конкретизује област на коју се паремија у конкретном контексту односи или се, пак, оповргава валидност паремиолошке формуле у контексту у коме је употребљена.

Кључне речи: паремиологија, модификовање, новински дискурс, шпански, српски

Петровић-Савић Мирјана

Институт за српски језик САНУ, Србија
mirjana.petrovic@isj.sanu.ac.rs

Капустина Јелена

Институт за српски језик САНУ, Србија
jelena.kapustina@isj.sanu.ac.rs

О ИМЕНОВАЊУ ЖИВОТИЊА У РЕЧНИКУ ДРАГАЧЕВА (ЛЕКСИЧКО-СЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА)

Драгачево је област у југозападној Србији коју чине варошице (Гуча и Лучани) са још четрдесет осам села. Белица је највећа река ове области и дели је на Доње и Горње Драгачево. Циљ нашег истраживања је да урадимо лексичко-семантичку анализу назива животиња зебележених у Речнику Драгачева Драгољуба Петровића и Јелене Капустине. Анализом грађе са семантичког аспекта утврдићемо најчешће мотиве за именовање животиња на посматраном терену. Прелиминарни резултати засновани на нашем корпусу потврђују резултате појединих и сличних истраживања са других терена да су боја и физички изглед најчешћи мотиви за именовање животиња. На основу просторно ограниченог материјала који ћемо користити у самом раду, може се реконструисати инвентар боја у зоонимији. Сигурни смо да ће наше истраживање потврдити да се у ономастици, у овом случају у зоонимији, осликава и култура и начин живота краја који се посматра, као и то да је ономастика место где се чува лексика која данас више не функционише, или готово не функционише у апелативној употреби.

Кључне речи: Драгачево, ономастика, зооними

Piccolo Federico

University of Palermo, Italia

federico.piccolo@unipa.it

federicopiccolo97@gmail.com

ANALYZING ERRORS IN RUSSIAN VERB ACQUISITION BY ITALIAN L1 LEARNERS: A DIDACTIC PROPOSAL

Movement is the most important conceptual domain for both development and human cognition, so it is not only fundamental to all languages, but also, according to Slobin, the language we speak can influence the way we form an experience. This unconscious formation takes place from early childhood and creates patterns that are resistant to the changes that are necessary to master a second or foreign language. Error analysis has shown that Italian-speaking students that learn Russian as a second language have tremendous difficulty with the verbs of motion, making constant errors. This means that students continue to make the same errors even as they progress to higher levels of Russian, since the latter are the result of asymmetry in the way Italian and Russian encode deictic information about person, place, and time. The aims of this paper, based on the results of my doctoral research, are as follows: 1) to show how movement verbs can be taught in *PKII* from the perspective of an Italian-speaking student; 2) to implement a process of "material restructuring" through a didactic proposal based on two linguistic experiments I conducted at the University of Palermo and in the Instagram app (image A)

Key Words: motion verbs, linguistics, Russian didactics

Polovina Vesna

Univerzitet u Beogradu, Srbija

Filološki fakultet

polovina.v@gmail.com

Panić Cerovski Natalija

Univerzitet u Beogradu, Srbija

Filološki fakultet

natalija.panic@fil.bg.ac.rs

**VIŠESMISLENO, NEDOREČENO I NEODREĐENO
NA RAZLIČITIM JEZIČKIM NIVOIMA**

Pojmovi višesmislenog, neizrečenog i neodređenog često su u upotrebi u lingvističkoj literaturi, i to u različitim disciplinama – leksikologiji, gramatici, analizi diskursa/teksta, ali i u nekim drugim naukama. Neki se prvenstveno vezuju za leksikologiju, drugi za sintaksu, treći za tekst. Na primeru nekih partikula, intenzifikatora, aproksimatora, ekstendera, zatim nekih veznika i tipova rečeničnih veza, kao i na nadtekstualnom nivou, pokazaćemo raznolikost ovakvih jezičkih pojava (primeri su iz engleskog i srpskog jezika). U vezi s njima postavlja se pitanje u kojoj meri takve jezičke pojave ometaju komunikciju ili joj, naprotiv, doprinose. Naša pretpostavka je da ne ometaju. Razlog tome je svakako „kontekstualizacija“ upotrebe navedenih jezičkih sredstava, odnosno činjenica da je kontekstualizacija mnogo bitnija za razumevanje među sagovornicima nego što se u apstrahovanoj analizi jezičkih fenomena to priznaje. Stoga je naša analiza bazirana na empirijskom istraživanju korpusa, što omogućava proveru u kojoj meri kontekst može da označi neku upotrebu kao manje neodređenu, nedorečenu ili višesmislenu. Pokazalo se da takva analiza često podrazumeva ne samo jezički, već i širi, kulturološki, kao i diskursni kontekst, kako bi se značenje, odnosno funkcija bilo leksema, bilo sintasičkih veznika, bilo anaforičkih, tekstualnih veza mogla ispravno protumačiti sa stanovišta razumevanja, dakle, bez uže povezanosti s jezičkim nivoom koji se analizira.

Ključne reči: Višesmislenost, nedorečenost, neodređenost, jezički nivoi, diskurs

Pon Leonard

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska

lpon@ffos.hr

KONEKTORI ZA IZRICANJE ADVERZATIVNOG ZNAČENJA U PISMENOM IZRAŽAVANJU VIŠEJEZIČNIH GOVORNIKA

Ovladavanje stranim jezikom podrazumijeva razvijanje sposobnosti pismenog izražavanja, a ta sposobnost uključuje i primjerenu uporabu konektora za povezivanje propozicija u tekstu. Primjerenu uporabu konektora obilježava potreba istovremenog uzimanja u obzir sintaktičkih, semantičkih i pragmatičkih obilježja njihove uporabe, odnosa među propozicijama koje treba povezati, ali i retoričkih posebnosti pojedine tekstne vrste. S obzirom na određeni nedostatak istraživanja u ovom području ovladavanja stranog jezika u hrvatskom kontekstu učenja stranog jezika, u ovome istraživanju pobliže se promatra ovladavanje konektorima u stranom jeziku kod višejezičnih govornika u hrvatskom kontekstu učenja engleskog i njemačkog kao stranog jezika.

Cilj je istraživanja usporediti obilježja uporabe konektora za izricanje adverzativnog značenja u hrvatskom kao materinskom te engleskom i njemačkom kao stranom jeziku analizom upotrijebljenih konektora u jezičnoj proizvodnji ispitanika s obzirom na vrstu, primjerenost i obilježja uporabe konektora. U istraživanju je sudjelovalo 32 hrvatska učenika engleskog i njemačkog kao stranog jezika na razini B2 prema ZEROJ-u. Korpus čine argumentacijski eseji ispitanika na hrvatskom (L1), engleskom (L2) i njemačkom jeziku (L2) prikupljeni korištenjem jedinstvenog zadatka pisanja. Kvalitativna analiza provedena je primjenom programa MAXQDA.

Preliminarni rezultati ukazuju na visok udio konektora za izricanje adverzativnog značenja u ukupnom broju konektora, na sličnosti među promatranim jezicima s obzirom na obrasce uporabe konektora, ali i na razlike s obzirom na njihov raspon te učestalost i neprimjerenost uporabe.

Provedeno istraživanje omogućuje dopunu spoznaja o ovladavanju stranog jezika kod višejezičnih govornika između ostaloga i u vezi s ulogom materinskog jezika i međujezičnim utjecajima, ali otvara mogućnost i za oblikovanje određenih pedagoških implikacija.

Ključne riječi: pisanje; konektori adverzativnog značenja; hrvatski kao materinski jezik; engleski kao strani jezik; njemački kao strani jezik

Поповић Драгана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

dragana.popovic@ff.uns.ac.rs

ТРАНСКРИПЦИЈА РУСКИХ ИМЕНА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И МОГУЋА РЕШЕЊА

У раду се разматрају проблеми преношења руских имена у српски језик и предочавају њихова могућа решења. Основне проблеме преузимања руских имена представљају: преношење вокала у неакцентованим слоговима, умекшавање консонаната испред *е* и *и*, статус раније усвојених облика имена, обезвучавање консонаната на крају речи. Овоме се могу додати и: проблем непостојаних вокала, примена једначења по звучности (када није реч о звучним консонантима на крају речи), преношење неких сугласничких слова, писање и промена руских патронима и презимена, преношење двочланих назива. Раније утврђена правила транскрипције за руски језик темеље се на нормативним начелима која су настала као резултат описивања постојећег стања и уочавања законитости проистеклих из спонтаног усвајања форми руских имена: пресловљавање руске ћирилице, занемаривање промена вокала везаних за неакцентоване слоге, прихватање раније усвојених облика као правилних, занемаривање обезвучавања консонаната на крају речи, као и умекшавања консонаната испред *е* и *и* (с неким одступањима). На истим начелима заснивају се и решења која се представљају у раду. Дата решења разматрају се из угла руско-српске контрастивне фонологије и ортографије, те се на тај начин аргументују. Истовремено је реч о дорађивању постојећег описа транскрипције руског језика, његовом осавремењивању и прилагођавању захтевима новог времена.

Кључне речи: српски језик, руски језик, правопис, властита имена, транскрипција

Поповић Емилија

Универзитет у Новом Саду, Србија
emarpovic996@gmail.com

МОТИВ ИНЦЕСТА У *НАХОДУ СИМЕОНУ* ТОДОРА МАНОЈЛОВИЋА ИЗМЕЂУ МИТСКО-РЕЛИГИЈСКОГ И СИМБОЛИЧКОГ ЗНАЧЕЊА

Предмет рада представља мотив инцеста у драми Тодора Манојловића *Наход Симеон* (1938). Родоскрвни грех између мајке и сина – Краљице и Находа Симеона, чини основни заплет ове драме. Мотив инцеста у драми, насталој на темељима епских песама (СНП II: 14, 15), ресемантизује се захваљујући драматуршким интервенцијама, посредством којих аутор настоји да грађу преведе из епског у драмски род. Ова драма, осим предлошка у виду епских песама, садржи и елементе лирских усмених песама, те широко дефинисаног појма традиционалне културе.

У раду ћемо настојати да докажемо да се мотив инцеста у драми налази између митско-религијског значења, које се огледа у сукобљеним принципима паганског и хришћанског, чије су отелотворење драмски ликови Додола и Игуман, те драмског лика Находа Симеона и Краљице, који представљају симбол за синкретизам религијских веровања инкорпорираних у драму. Ова драма у литератури углавном је означена као анахрона у контексту међуратних драмских експеримената и сагледавана у односу на традицију драма са мотивом находа у српској књижевности.

Претендујемо да у раду сагледамо драму као самосталан књижевни текст, како би се утврдило њено место у српској међуратној драми и како би се показало колико се ово дело, писано са великом амбицијом аутора, уклапа у драмску поетику Тодора Манојловића. У раду ће бити примењена еkleктичка метода – семантичка анализа, потом митолошка анализа са ослањањем на антрополошке и психоаналитичке теорије у погледу феномена инцеста, те структурална метода.

Кључне речи: *Наход Симеон*, Тодор Манојловић, мотив инцеста, традиционална култура, међуратна драма

Поповић Наташа

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

natasa.popovic@ff.uns.ac.rs

Николић Јелена

Француски институт у Новом Саду, Србија

jnikolic83@yahoo.com

ИЗАЗОВИ У ПРЕВОЂЕЊУ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА СА ФРАНЦУСКОГ НА СРПСКИ ЈЕЗИК

Предмет овог рада су потешкоће и изазови са којима се сусрећу преводиоци приликом превођења високошколских исправа и уверења са француског на српски језик. Основни циљ нашег истраживања јесте утврђивање најзаступљенијих и најадекватнијих преводачких поступака којима се служе судски преводиоци при превођењу ове врсте текстова. Будући да, према Пословнику о раду сталних судских тумача и сталних судских преводаца (2017), циљни текст треба да представља „веран, прецизан и доследан превод изворног документа“, односно да превод у потпуности треба да одговара изворнику, претпостављамо да је основни преводачки поступак који користе дословно превођење. Међутим, у преводачкој пракси се показало да примена овог преводачког поступка није увек могућа. Наиме, у појединим ситуацијама дослован превод је неадекватан, а самим тим и неприхватљив у циљном језику. Посебна пажња у овом раду биће посвећена превођењу назива институција, назива докумената, назива предмета, стручних, академских и научних назива, као и назива студијских програма. Корпус за ово истраживање обухвата различите врсте докумената, као што су дипломе, додаци дипломи, уверења о стеченом високом образовању, уверења о студирању, уверења о положеним испитима, преписи оцена и сл. Традуктолошка анализа је заснована на поставкама лингвистичке концепције превођења П. Њумарка (1988), заговорника дословног превођења, и на функционалистичком приступу (Норд 2006, Рајс и Фермер 2013).

Кључне речи: превођење високошколских исправа, дословно превођење, функционалистички приступ, француски језик, српски језик

Popović Pisarri Milena
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
uudinama@yahoo.com

SRPSKI MODALNI GLAGOLI U BEZLIČNIM KONSTRUKCIJAMA

Rad za cilj ima da ponudi opis i analizu upotrebe srpskih bezličnih konstrukcija s modalnim glagolima na osnovu sintaksičkog parametra pripadnosti modalnih glagola klasi glagola podizanja odnosno klasi glagola kontrole. I jedni i drugi kombinuju se s dopunom u infinitivu ili infinitivu ekvivalentnoj konstrukciji *da* + nemobilni prezent, dok osnovna razlika među njima leži u činjenici *da*, za razliku od modalnih glagola kontrole, modalni glagoli podizanja ne dodeljuju semantičku ulogu imeničkoj sintagmi na poziciji svog subjekta, već otvaraju mesto podignutom subjektu, tj. subjektu zavisnog glagola, koji se podiže na poziciju subjekta nadređenog modalnog glagola podizanja. Ukoliko je u funkciji dopune modalnih glagola podizanja upotrebljen bezlični (besubjektanski) glagol ili glagolski izraz, ni modalni glagoli podizanja neće imati subjekat i biće upotrebljeni u bezličnom obliku. Osim toga, u bezličnim konstrukcijama koje se sastoje od modalnih glagola podizanja i dopunskih bezličnih (besubjekatskih) glagola ili izraza nema rečice *se*. Rečica *se*, naime, javlja umesto subjekta koji je uklonjen iz rečenične strukture, a kako u konstrukcijama s modalnim glagolima podizanja i bezličnim (besubjekatskim) glagolima nema subjekta, nije moguće ni njegovo uklanjanje iz rečenične strukture, pa samim time ni upotreba rečice *se*. S druge strane, konstrukcije sačinjene od ličnih (subjekatskih) modalnih glagola kontrole i dopunskih bezličnih (besubjekatskih) glagola ne postoje. Lični (subjekatski) modalni glagoli kontrole uvek dobijaju dopunu u vidu ličnog (subjekatskog) glagola. Razlog tome jeste činjenica da sve konstrukcije sastavljene od ličnih glagola kontrole i glagola u funkciji njihove dopune počivaju na koreferentnosti između nominativnog subjekta upravnog glagola kontrole i neiskazanog subjekta dopunskog glagola.

Ključne reči: bezlične konstrukcije, modalni glagoli podizanja, modalni glagoli kontrole.

Prčić Tvrtko

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

tvrtko.prcic@gmail.com

NEOLOGIZMI NASTALI U SRPSKOM JEZIKU PREVOĐENJEM S ENGLESKOG: TEORIJSKI I PRIMENJENOLINGVISTIČKI ASPEKTI

Ovaj rad bavi se neologizmima u srpskom jeziku koji su nastali prevođenjem s engleskog, poput srpskog *seksualno uznemiravanje* ili *zlostavljanje* ili *napastovanje* od engleskog *sexual harassment*. Na ovaj način popunjavaju se leksičke praznine u srpskom, što je kontaktno-kontrastivna pojava nepostojanja spremne i otuda primenljive reči u ciljnom jeziku, ovde je to srpski, kojom bi se moglo izraziti dato, obično novo, značenje iz izvornog jezika, ovde je to engleski. Do ovoga dolazi ili zbog pojmovne praznine u ciljnoj kulturi, ili zbog neostvarenog semantičkog kontrasta u ciljnom jeziku, ili zbog sasvim novog i ranije nepoznatog značenja u izvornom jeziku i kulturi. Budući da se dato značenje iz izvornog jezika u ciljnom jeziku ne može ni zanemariti, ni zaobići, a ni stalno parafrazirati, deo rešenja ovog problema nalazi se u popunjavanju uočene leksičke praznine u ciljnom jeziku stvaranjem neologizama, čije će različite pojedinosti biti razmotrene u dva dela ovog izlaganja. U prvom delu biće govora o teorijskim aspektima, koji će obuhvatiti pojmovna, tipološka i terminološka određenja, te kategorije reči u engleskom jeziku naročito podatne prevođenju na srpski, prevodne postupke kojima nastaju ovakvi neologizmi i kriterijume za utvrđivanje valjanosti svakog konkretnog prevedenog neologizma. U drugom delu biće govora o primenjenolingvističkim aspektima, koji će obuhvatiti procese prevođenja, podučavanja prevođenja i sastavljanja rečnika, a u okviru njih sagledati uloge triju protagonista najzaslužnijih i ujedno najodgovornijih za nastanak, širenje i ustaljivanje neologizama u srpskom jeziku prevedenih s engleskog – to su sami prevodioci, njihovi podučavaoci i dvojezični leksikografi.

Ključne reči: neologizmi, prevođenje, srpski jezik, engleski jezik, popunjavanje englesko-srpskih leksičkih praznina, prevodioci, podučavaoci prevodilaca, dvojezični leksikografi

Puja-Badesku Marina

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Filozofie

marinapb@ff.uns.ac.rs

Dan Mariana

Universitatea din Belgrad, Serbia

Facultatea de Filologie

danmar206@gmail.com

Trajlović Kondan Minerva

Universitatea din Belgrad, Serbia

Facultatea de Filologie

minervatra@yahoo.com

MITUL FERTILITĂȚII, RITUALUL INVOCĂRII PLOII ȘI „SPAȚIUL PLASĂ” ÎN FOLCLORUL DIN BALCANI

În această lucrare vom analiza mitul fertilității, ritualul invocării ploii și prezența acestora în folclorul balcanic. Magia și ritualurile dezvăluie modul de funcționare a ceea ce Eliade numește „spațiul-plasă”, a cărui „existență” i-a permis omului nu doar să existe în funcție de ritmurile cosmice, ci și să acționeze în cadrul lui. Ni se pare deosebit de important faptul că un astfel de model al lumii, în care realitatea și mitul sunt inseparabile, îngăduie omului credința că poate armoniza sensul propriei existențe cu ritmurile cosmice, pe care le-a cunoscut și le-a folosit în diverse scopuri, în legătură cu sine, sau cu existența sa (de exemplu, în problema fertilității în care intră și ritualul invocării ploii). Considerăm că rezultatele lucrării noastre vor fi relevante în analiza ritualurilor și miturilor, privite drept fosile ale unei viziuni tradiționale comune despre lumea din Balcani. Spre surprinderea noastră, deși am receptat texte diferite în limbile din regiune, rezultatele ne trimit spre aceleași surse ale unor mituri și ritualuri care, indiferent de limba în care au dăinuit ca urme folclorice până astăzi, prezintă o viziune comună asupra lumii din Balcani.

Cuvinte cheie: Folclorul românesc, Eliade: mitul și ritualul, „spațiul plasă”, ritualul invocării ploii, ritualuri balcanice

Путниковић Драгана

Power Construction Corporation of China LTD. Огранак Београд, Србија
draganaputnikovic@yahoo.com

АНТРОПОНИМИЈСКИ СИСТЕМ У СРПСКОМ И КИНЕСКОМ ЈЕЗИКУ

Тема овог истраживачког рада је значај и улога личних имена као израза народног стваралаштва и сегмента језичког наслеђа, који одражава историјске, културне, традиционалне, обичајне и религијске утицаје, као и утицаје језичког развоја, народне психологије, схватања живота и погледа на свет. Предмет истраживања обухвата ономастикон, који се дели на антропонимију и топонимију. Овде се посебна пажња посвећује антропонимији у српском и кинеском језику, проучавајући властита имена људи, као и њихове надимке. У српском језику, фокус је на морфолошкој анализи властитих имена, док се у кинеском језику обрађује њихова семантичка анализа. Такође, представљају се и начини формирања кинеских презимена, као и њихова симболика, како би се боље разумела значења властитих имена у кинеском језику. Грађа овог истраживања у српском језику, обухвата 84 мушка и 84 женска словенска имена, док кинески корпус садржи 65 женских и 70 мушких властитих имена. Кроз ово истраживање, пружа се увид у богатство и сложеност личних имена у српском и кинеском језику, доприносећи бољем разумевању веза између језика и културе, истичући како властита имена одражавају вредности и веровања заједнице у којој се користе, омогућава се увид у лингвокултуролошке аспекте личних имена и њихову улогу у изградњи идентитета оба народа. Додатно, кроз истраживање и анализу различитих аспеката антропонимијског система у српском и кинеском језику, подстиче се даље разматрање сложености ових језичких феномена и предочава се њихов значај у обликовању културе и друштва. Разумевање антропонимијског система једног језика, доприноси међукултурном дијалогу, и бољем разумевању глобалне разноликости и културне баштине.

Кључне речи: ономастика, антропонимија, лингвокултурологија, српски језик, кинески језик.

Radenković Šošić Bojana
Univerzitet u Kragujevcu, Srbija
radenkovicbojana@gmail.com

NEIZBEŽNI PRIM.PREV: O IZAZOVIMA U PREVODU SKURATIJEVOG ROMANA M. SIN VEKA

U radu je analiziran prevod dokumentarnog romana Antonija Skuratija *M. Sin veka*. Roman opisuje nastanak i uspon fašizma u Italiji. Reč je periodu između 1919. i 1925. godine, zapamćenom po značajnim iskušenjima sa kojima se Italija suočavala na polju unutrašnje i spoljne politike. Pored impresivnog broja dokumentarnih izvora o važnim događajima na italijanskoj političkoj sceni toga doba, i to posebno onim koji se odnose na nastanak fašističkog pokreta i procvat kulta vođe, Benito Musolini je prikazan kao protagonist romana sa svojim intimnim razmišljanjima o mnogim istorijskim zbivanjima i ličnostima navedenog perioda (Danunciju, Mateotiju, Sarfatijevoj, itd). Roman obiluje brojnim aluzijama na istorijske događaje, političke ličnosti i književno-umetničku tradiciju Italije, od antičkih korena do početka dvadesetog veka, ali i metaforičkim prikazima navedenih ličnosti i događaja. Kvalitativnom analizom sadržaja komentara prevodioca (*prim.prev*), komentari su klasifikovani u odnosu na to da li su u njima navedena ekstralingvistička saznanja neophodna za razumevanje dela (koja u prvi plan ističu vanjezičke potkompetencije prevodioca kao deo njegovih prevodilačkih kometencija) ili su data i intertekstualna tumačenja prevoda (koja se mahom zasnivaju na kreativnosti kao elementu psiho-fiziološke potkompetencije). Na osnovu toga, cilj rada je utvrditi da li komentari prevodioca u ovom romanu čitaocu pružaju samo neophodna vanjezička znanja ili u recepciji dela mogu i da ugroze njegove intertekstualne aspekte.

Ključne reči: italijanski jezik, dokumentarni roman, prevodilačka kompetencija, intertekstualnost.

Радовановић Драгана

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија
Филозофски факултет, Косовска Митровица, Србија
draganailija@gmail.com

Јовановић Јована

Институт за српску културу, Приштина – Лепосавић, Србија
jowana.nikolic94@gmail.com

КЛИСУРСКИ ГОВОРИ У КОНТЕКСТУ СЕВЕРНИЈИХ КОСОВСКО-РЕСАВСКИХ ГОВОРА
(лингвогеографски оглед)

У раду се на примеру одабраног материјала из Банатске Клисуре ареалним приказом указује на статус ових месних говора у контексту северног поддијалекта косовско-ресавских говора. За лингвогеографски оглед корпус је формиран на основу досад необрађеног теренског материјала српских клисурских говора, као и досадашњи интерпретирани материјал публикован у релевантним дијалектолошким студијама.

У анализу су укључене маркиране важније структуралне (морфолошке) особености омеђене микрозоне (уп. нпр. *Рефлекс јата код личних заменица 1. л. и 2. л. јд. у дативу и локативу, Рефлекс јата код личних заменица 1. л. и 2. л. јд. у дативу и локативу, Инструментал личне заменице 1.л. јд. Инструментал личне заменице 1.л. јд. Компаратив придева са наставком -ши*), чиме ће се у складу са методологијом фундаменталних дијалектолошких истраживања и картографским приказом показати њихово место у контексту других севернијих периферијских косовско-ресавских (и смедеревско-вршачких) говора. Значај овог лингвогеографског приказа огледа се у прецизнијим оцртавању правца развоја појединих изоглоса, и релацијама суседних ареала. Досадашњим увидима у расположиви материјал показаће се да се говори Банатске Клисуре на простору данашње Румуније уклапају у општу слику севернијих периферијских косовско-ресавских говора.

Кључне речи: српски говори у Румунији, клисурски говори, косовско-ресавски (и смедеревско-вршачки) говори, морфолошке одлике, картографски приказ

Рађеновић Анка

Универзитет у Београду, Србија

Филолошки факултет

anka.radjenovic@fil.bg.ac.rs

УПОТРЕБА КОГНИТИВНИХ ПРИНЦИПА У НАСТАВИ ГРАМАТИКЕ ГРЧКОГ КАО СТРАНОГ: ВРЕМЕ И АСПЕКТ

Настава граматике се обично заснива на традиционалним граматичким описима. Чини се да поређење оваквих традиционалних описа са описима когнитивне граматике предност даје когнитивној граматичкој као основи за педагошка правила и њихову примену у учионици. Узрок томе је тај што когнитивна граматика инсистира на смислености граматике и детаљној анализи значења појединих граматичких обележја. Фокус овог рада је идеја да интегрисање принципа когнитивне граматике у наставу граматике грчког језика као страног са нагласком на темпорално-аспектном систему може помоћи студентима да развију боље разумевање концепата који леже у основи ових граматичких конструкција. Пре свега, кратко ћемо се осврнути на еволуцију улоге граматике у настави страних језика, а затим ћемо дати кратак преглед студија о усвајању и учењу времена и аспекта. Такође ћемо пружити основне информације о подучавању времена и аспекта у контексту модерног грчког као страног језика. Други део рада посвећен је теоријским лингвистичким разматрањима и представља синтезу различитих когнитивних приступа изучавању темпорално-аспектног система. На основу овог теоријског оквира, биће понуђени предлози за примену конкретних стратегија и педагошких материјала у подучавању категорија времена и аспекта у настави граматике грчког језика као страног на универзитетском нивоу.

Кључне речи: настава граматике, модерни грчки језик као страни, когнитивна граматика, време, аспект

Radin Sabadoš Mirna

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

mirna.radin.sabados@ff.uns.ac.rs

THE WEB-STREAMED APOCALYPSE – REFLECTIONS ON THE CULTURE OF FEAR

The paper analyzes the elements of the post-apocalyptic genre in popular television shows streamed on Netflix and HBO during and after the Covid-19 pandemic: *The Last of Us* (2023), *Station 11* (2021), *The Walking Dead* (2010-2022) and *To the Lake* (2019). The paper focuses on the narratives as representations of the fear of the contemporary projected only partially as individual experience and channeled as a part of collective cultural scripts. We argue that the shows' successful management of the tropes of the outbreak narrative and the elements of postmodern horror focus the viewers' attention on the instability and the unreliability of the systems we believe are the foundation of security and safety in contemporary society. Science, government, and financial institutions disintegrate or become obsolete revealing the fictional universe designed around the principle of precarity as a shifting assemblage. It constantly challenges our understanding of humanity's nature, requiring active participation and re-evaluation on the part of the individual characters as well as the viewers. Structuring the story away from the reversibility of the apocalypse the shows challenge our perspective on progress and our willingness to submit to the "structures in charge". Relying on the conventions of horror, they contemplate the vulnerability of boundaries of the self in a precarious world

Keywords: outbreak narrative, *The Last of Us*, *Station 11*, *The Walking Dead*, *To the Lake* (Vongozero), precarious futures, postmodern horror genre, age of anxiety, boundaries of self

Радосављевић Крсмановић Аница

Универзитет у Крагујевцу, Србија

Филолошко-уметнички факултет

anica.krsmanovic@filum.kg.ac.rs

Манојловић Нина

Универзитет у Крагујевцу, Србија

Филолошко-уметнички факултет

nina.manojlovic@filum.kg.ac.rs

THE ROLE OF THE L2 MOTIVATIONAL SELF SYSTEM IN PREDICTING EFL LEARNERS' WILLINGNESS TO COMMUNICATE

Representing a reformation of previous motivational thinking, yet with the roots firmly set in previous research in the field of foreign language learning, the L2 Motivational Self System has been validated in a number of different learning contexts. The dimensions of the construct, Ideal L2 Self, Ought-to L2 Self and L2 Learning Experience, have been related to various affective, cognitive and social factors, thus proving to be important elements in the process of L2 learning and teaching. The aim of the paper is to explore the relationship between the dimensions of the L2 Motivational Self System, as motivational factors, and learners' Willingness to Communicate in English in the Serbian educational context. More precisely, the study seeks to determine whether and to what extent the concept of the L2 Motivational Self System and its components separately, can predict Willingness to Communicate in the context of the study. To this end, we will conduct a survey with English major university students. The method of data collection will involve a questionnaire survey, while the following analyses will be employed in the research: descriptive statistics, correlation and regression analyses. The results will provide important insights into the relationship between the above-mentioned concepts, thus carrying important pedagogical implications for language teachers and researchers.

Key words: English language learning, L2 motivation, the L2 Motivational Self System, Willingness to Communicate.

Radusin-Bardić Nataša

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

natasa.radusin.bardic@ff.uns.ac.rs

VEZIVANJE I KONSONANTSKO ULANČAVANJE U SAVREMENIM METODAMA ZA UČENJE FRANCUSKOG KAO STRANOG JEZIKA

U francuskom jeziku, za razliku od pisanog kôda, gde su lekseme grafički jasno razdvojene belinama, u usmenom kôdu ih ponekad nije lako odrediti budući da su podređene inherentnoj jezičkoj težnji ka uspostavljanju što većeg broja otvorenih slogova, usled čega, u pojedinim slučajevima, slogovi nastaju i na granici između leksema (npr. *Il a quatre amis aux États-Unis* [i-la-ka-tra-mi-o-ze-ta-zy-ni]). Reč je o fonetskim pojavama specifičnim za francuski jezik: vezivanju (npr. *aux États-Unis* [o-ze-ta-zy-ni]) i konsonantskom ulančavanju (npr. *Il a quatre amis* [i-la-ka-tra-mi]). U nastavi francuskog kao stranog jezika, upoznavanje sa opštim principima slogovne i ritmičke organizacije, te ukazivanje na morfofonološke vrednosti vezivanja važno je radi postizanja što boljih rezultata u usmenom razumevanju i izražavanju. Na nivoima A1 i A2 *Zajedničkog evropskog referentnog okvira za žive jezike (ZEROJ-a)* trebalo bi težiti ka tome da u usmenoj produkciji vezivanje i konsonantsko ulančavanje bude zastupljeno makar u ukalupljenim izrazima ili skupinama reči koje se često koriste (Beacco & Porquier 2007 : 135, Beacco et al. 2008 : 166). Cilj našeg rada biće da ustanovimo da li su fonetske vežbe posvećene usvajanju vezivanja i konsonantskog ulančavanja zastupljene u savremenim metodama za učenje francuskog kao stranog jezika na nivoima A1 i A2 ZEROJ-a i, ukoliko jesu, u kojoj meri i na koji način su organizovane. Analizom će biti obuhvaćene metode namenjene mlađem adolescentskom uzrastu (*Et toi ?*, *Club @dos*, *Nouveau Pixel*) i starijem adolescentskom uzrastu i odraslima (*Saison*, *Défi*, *L'atelier*). Na kraju rada ćemo predložiti fonetske vežbe za koje verujemo da bi mogle doprineti usvajanju datih jezičkih pojava na navedenom nivou učenja za analizirane uzrasne kategorije.

Ključne reči: francuski kao strani jezik, fonetika, prozodija, vezivanje, konsonantsko ulančavanje.

Ristić Bojanić Smiljana
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
smiljanaristic@gmail.com

LEKSIČKO-SINTAKSIČKI NAČINI ISKAZIVANJA UMANJENOSTI U TURSKOM JEZIKU

Tema ovog istraživanja su leksičko-sintaksički načini iskazivanja umanjivosti u savremenom turskom jeziku u okviru imeničkih, pridevskih, priloških i glagolskih sintagmi. Pored morfološke deminucije, u turskom jeziku se umanjivanje sadržaja određenog pojma najčešće postiže upotrebom prideva ili priloga u svojstvu kvantifikatora (*küçük, ufak, az, biraz* i dr). Istraživanju se pristupa sa sinhronijskog aspekta, a korpus čine primeri ekscerpirani iz dela savremene turske književnosti, novinskih tekstova i interneta.

U radu se vrši poređenje sintaksičkog i morfološkog načina deminuiranja i utvrđuje se modifikacija upravne, te motivne reči. S obzirom na to da je u turskom, kao aglutinativnom jeziku, u velikoj meri zastupljeno morfološko deminuiranje, tačnije deminuiranje putem sufiksacije, u radu se poredi značenjska i funkcionalna vrednost deminutivnih sufikasa, s jedne strane, i atributa u sintagmi, sa druge strane, kao i mogućnost, odnosno nemogućnost njihove supstitucije.

Najčešće se javljaju sintagme tipa *pridev + imenica*. Rezultati istraživanja pokazuju da atribut u sintagmi najčešće nosi svoje osnovno značenje (značenje male dimenzije, male količine), međutim, u radu se daje i osvrt na mogućnost modifikacije značenja zavisnog konstituenta u sintagmi u smeru umanjivanja, gradiranja ili intenzifikacije njegovog osnovnog značenja, kroz stilsku markiranost (umanjeno ili oslabljeno svojstvo, pojačano svojstvo, hipokorističnost, saosećanje, sažaljenje i sl). Istražuje se sintaksička spojivost članova, kvalitativna i kvantitativna dimenzija konstrukcije, denotativno i konotativno značenje, kao i uloga i značaj konteksta. Na kraju se analiziraju značenje, upotreba i produktivnost određenih prideva i prefiksoida stranog porekla u turskom jeziku.

Ključne reči: leksičko-sintaksičko umanjivanje, sintagma, turski jezik

Ristić Gordana

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

gristic@ff.uns.ac.rs

Ozer Katalin

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

katalin.ozzer@ff.uns.ac.rs

RECEPCIJA BIBLIJSKIH PAREMIJA U NEMAČKOM, SRPSKOM I MAĐARSKOM JEZIKU

U radu se razmatraju i analiziraju biblijske paremije i njihova recepcija u nemačkom, srpskom i mađarskom jeziku, tako da rad po svom korpusu pripada i oblasti frazeologije, odnosno paremiologije, a po pristupu i načinu istraživanja i oblasti kontrastivne lingvistike, tj. kontrastivne frazeologije. Reč *paremija* uzima se, s jedne strane, kao hiperonim za različite podvrste paremioloških jedinica, a s druge strane upotrebljavamo je i kao sinonim za leksemu *poslovice*. U ovom radu pod *paremijama* podrazumevaćemo uglavnom poslovice.

Paremije, kao odraz kulture i deo narodne mudrosti i usmene književnosti, nalazimo i u svakodnevnom govoru, gotovo u svim vidovima komunikacije. I biblijske paremije duboko su ukorenjene u različitim oblastima komunikacije. Naš korpus predstavljaće paremiološke i frazeološke jedinice poreklom iz *Biblije*, ekscerpirane iz odgovarajućih frazeoloških rečnika i leksikona nemačkog, srpskog i mađarskog jezika.

Na osnovu kontrastivne analize korpusa utvrdiće se koji tipovi biblijskih paremija postoje – npr. paremije koje su preuzete iz *Biblije* u izvornom obliku, paremije nastale na osnovu i pod uticajem *Biblije*, zatim paremije koje su nam poznate u sličnom, odnosno modifikovanom obliku, kao i antiposlovice, velerizmi i biblijske paremije koje predstavljaju polazište za frazeologizme, odnosno redukovane frazeološke jedinice – i koje su sličnosti i razlike između nemačkog, srpskog i mađarskog jezika u pogledu recepcije.

Ključne reči: *Biblija*, paremija, kontrastivna analiza, frazeologizam, ekvivalentnost

Ристић Стана

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија
ristic.stana@gmail.com

Лазић Коњик Ивана

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија
ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs

КОНЦЕПТ *ЈЕЗИК* НА СИСТЕМСКОМ МАТЕРИЈАЛУ РЕЧНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

У раду се анализира концепт *ЈЕЗИК* на системском, речничком материјалу из релевантних речника српског језика у складу са теоријско-методолошким приступом когнитивне и концептуалне етнолингвистике. Дијахрони и етимолошки аспекти овог концепта анализирају се на материјалу Скоковог етимолошког речника и историјског Речника ЈАЗУ, а његови синхорни аспекти на материјалу Речника САНУ, који осим речничке дефиниције лексеме којом се именује концепт, обухвата и друге елементе његовог речничког чланка: карактеристичне спојеве са другим лексемама, богату фразеологију и пословице. Циљ анализе је да се представи језичка слика, концепт појма *ЈЕЗИК*, заснована на лаичком сазнању носилаца српског језика у којој се, поред објективних денотативних елемената, који овај концепт уврштавају у анатомске и лингвистичке термине, реализују и додатни, конотативни, субјективни елементи у виду појединачних (вредносних) ставова о језику, представљених у речничком материјалу у примерима из књижевног дискурса, у фразеологији и пословицама. Анализа показује да се у свакодневном људском поимању и вредновању концепта *ЈЕЗИК*, слично као у научном сазнању, појам *ЈЕЗИК* концептуализује као ментални конструкт високог степена апстракције и као физичка, вербална реализација у виду основног средства комуникације са системски уређеним језичким јединицама (гласовима, речима, реченицама, граматичким и другим правилима). Наивна, лаичка слика концепта *ЈЕЗИК*, која је заснована на његовој енциклопедијској, научној слици и основном денотативном садржају појма, допуњена је менталним, етничким, вредносним, емотивним и утилитарним компонентама, којима се истиче етничка важност језика као обележје личног и националног идентитета, велика изражајна могућност српског језика и његова значајна улога у прогресивном историјском развоју српске заједнице.

Кључне речи: концепта *ЈЕЗИК*, језичка слика концепта, когнитивна етнолингвистика, концептологија, српски језик.

Ristivojević Diana

Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina

Filozofski fakultet

diana.ristivojevic@hotmail.com

ÜBERSETZUNGSÄQUIVALENT DER MODALPARTIKEL *SCHON* IN RHETORISCHEN FRAGEN

Die häufige Verwendung der Modalpartikeln im Deutschen stellte eine hohe Herausforderung an die Deutschlernenden, somit gestaltet sich auch die Suche nach dem Übersetzungsäquivalent als äußerst schwierig. Dieser Beitrag wird sich daher mit der Modalpartikel bzw. Abtönungspartikel *schon* in rhetorischen Fragen beschäftigen, dabei wird der Übersetzungsäquivalent in der serbischen Sprache ermittelt. Rhetorische Fragen haben zwar die Form einer Frage, aber sie erfüllen ganz andere Funktionen als Fragen, auf die hier in der Arbeit kurz eingegangen wird. Zu den Modalpartikeln in der deutschen Sprache kann gesagt werden, dass sie eine spezifische sowie komplexe Wortart darstellen. Durch das Einsetzen der Modalpartikel *schon* in eine Frage entsteht eine rhetorische Frage, da die Modalpartikel *schon* in den Fragen Rhetorizität erzeugt.

Die vorliegende Arbeit setzt sich aus zwei Teilen zusammen. Zuerst wird im ersten Teil der theoretische Rahmen der Modalpartikel bzw. Abtönungspartikel *schon* sowie die rhetorische Frage behandelt. Dabei werden alle Charakteristiken der jeweiligen Begriffe dargestellt. Im zweiten Teil wird dann an konkreten Beispielen gezeigt, welche Übersetzungsäquivalente ermittelt werden konnten. Das geschieht anhand der Übersetzungen von fünf Deutschlehrer. Alle Lehrer bekommen die gleichen rhetorischen Fragen mit der Modalpartikel *schon*, die aus der *Frankfurter Allgemeine Zeitung* entnommen werden. Die Aufgabe der Lehrer besteht darin, die entsprechenden Übersetzungen zu finden. Der Akzent liegt auf der Modalpartikel *schon* und ihrem Übersetzungsäquivalent.

Das Ziel der vorliegenden Arbeit spiegelt sich darin zu überprüfen, welche Übersetzungsäquivalente für die Modalpartikel *schon* in rhetorischen Fragen vorkommen.

Schlüsselwörter: Modalpartikel *schon*, Rhetorische Frage, Übersetzungsäquivalent

Romanik Anna, Polska
University of Białystok
a.romanik@uwb.edu.pl

СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ С ФИНАЛЬЮ –ИНГ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ

В научной литературе все чаще говорится о «инговом цунами» в современном русском языке. Речь идет, с одной стороны, о масштабе трансфера заимствований с финалью – *инг* из англо-американского ареала, с другой стороны, о довольно новом словотворческом явлении в русском языке – образованию неoderиватов с формантом – *инг*. Все эти имена действия (как иноязычные слова английского происхождения, так и гибридные дериваты, образованные на русской почве) стали объектом настоящего исследования. Цель доклада – определить статус форманта –*инг* в русской словообразовательной системе, охарактеризовать обе группы существительных (заимствования и исконные слова) с учетом специфики их функционирования в русском языке, а также найти сходства и различия между названными двумя пластами лексики. Эмпирический материал отобран из лексикографических источников и русскоязычных массмедиа (в том числе Интернета и прессы). Выбор источника материала неслучаен, так как именно в СМИ происходит активная речевая деятельность современного человека.

В предпринятом исследовании применяются традиционные методы изучения языка – сплошная выборка фактографического материала, синхронный анализ, поддержанный соответствующей экзemplификацией. В ходе исследования используется также контекстуальный метод, помогающий представить реальное существование выбранных единиц и понять их семантическое и стилистическое своеобразие. В центре внимания статьи нашлись вопросы, непосредственно связанные с процессом заимствования на уровне словообразования, которые затрагиваются в научной литературе реже чем вопросы лексического заимствования, хотя трудно приходится рассматривать их изолированно, поэтому в настоящей работе делается фокус на оба аспекта – морфологический и лексический.

Ключевые слова: Суффикс –*инг*, заимствование, дериват, имя действия, русский язык.

Rudenska Alena

Institute of Slavic Studies at the Polish Academy of Sciences, Polska
alena.rudenska@ispan.edu.pl

HISTORY OF NAMING OF THE MOTHERLAND OF BELARUSIANS

The presentation is devoted to the history of lexemes that nominate the concept of MOTHERLAND in the Belarusian language, and their characteristics according to different dictionaries. The history of the Belarusian words *радзіма*, *бацькаўшчына*, *айчына* is shown with Ukrainian and Russian equivalents and traced to the modern semantics.

The lexemes *бацькаўшчына*, *айчына* and later *радзіма* began to be actively used in the meaning of 'a country historically belonging to a certain people and inhabited by this people' at the beginning of the 20th century. The growth of national self-consciousness is evidenced by the semantic development of the nouns *бацькаўшчына*, *айчына*, *радзіма* 'place of birth, small homeland' > 'country, which historically belongs to a certain people and which this people inhabits'. The meaning of 'native country' comes first in dictionaries now, and it is predominant in the works of well-known authors and in culturally significant contexts.

Direct nominations of the concept of MOTHERLAND are rarely used in colloquial speech and in folklore texts; they are not in phraseological, paremiological, dialect dictionaries. In the traditional Belarusian linguistic worldview, the MOTHERLAND is presented differently than in the modern one. Firstly, it is 'place of birth, small homeland', not 'country'. Secondly, instead of direct nominations, the synonyms *край*, *кут*, *зямля*, *дом*, *хата* are used. The same situation is observed in proverbs, sayings, popular expressions about the motherland. The proper name Belarus is also used.

Keywords. Motherland, the Belarusian language, system data, concept.

Scalzini Giorgio

University of Padua, Italia

giorgio.scalzini@phd.unipd.it

**REWRITE THE PAST TO READ THE PRESENT:
THE SLAVIC FANTASY GENRE IN CONTEMPORARY RUSSIAN LITERATURE**

The dissolution of the Soviet Union engendered the so-called post-Soviet trauma, which is directly linked to one of the critical issues within post-totalitarian cultures, namely the question of self-identification. This, in turn, generated a process of cultural transformation to support a collapsing social order. The loss of shared symbolic values became overwhelming in post-Soviet Russia, urging the need to rewrite history. In this situation, the genre of Slavic fantasy has become an emblem of the identity-making discourse. Employing different narrative strategies, it reworks historical memory to reclaim an allegedly long-lost splendor and overcome post-Soviet trauma. Indeed, the success of Slavic fantasy – which itself is the result of a process of cultural appropriation and re-elaboration of Western models – lies in the reference to a heroic common past based on the reworking of *byliny*, mythology, and other elements of ancient Slavic folklore. This operation is often carried out by drawing on deliberate historical falsifications and literary mystifications. Diving into distorted images of the past, Slavic fantasy reinvents tradition to stabilize the readers' shattered identity, offering them an idealized version of their roots.

This contribution aims to provide an overview of Slavic fantasy in post-Soviet Russia, considering the genre's inherent capacity to shape and satisfy the needs of the Russian readership. In retracing the itinerary that led Slavic fantasy to become part of the Russian genre system, the focus will be on its interactions with mass consciousness and the peculiar directions the genre takes in the most emblematic works of its prominent authors.

Key Words: Slavic Fantasy, post-Soviet Russia, Identity-making, Russian Mass Literature.

Seder Ružica

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

ruzica.seder@ff.uns.ac.rs

POSEBNE I MODALNE UPOTREBE IMPEFEKTA U FRANCUSKOM I ITALIJANSKOM JEZIKU

U ovom radu razmatraćemo pojedine upotrebe francuskog imperfekta u kojima ovo glagolsko vreme ima posebnu ili modalnu vrednost. Naime, u literaturi se francuskom imperfektu (između ostalih specifičnih upotreba) pripisuje i mogućnost izražavanja radnje koja se obično izražava prostim ili složenim perfektom, u određenim sintaksičkim i kontekstualnim uslovima (*imparfait historique*), zatim mogućnost izražavanja budućnosti u odnosu na neki (naznačeni) vremenski reper (*imparfait de perspective*) kao i modalna vrednost u kojoj imperfekat odgovara vrednosti kondicionala prošlog (*imminence contrecarrée*). S obzirom na to da i u italijanskom jeziku imperfekat beleži slične posebne i modalne upotrebe, u ovom istraživanju upoređićemo frekvenciju takvih upotreba imperfekta u dva posmatrana romanska jezika, čiji glagolski sistemi su u dosadašnjim istraživanjima pokazali značajnu sličnost.

Polazeći od navoda literature koja se odnosi na francuski i italijanski jezik, analizirajući primere ekcerpirane iz romana Gistava Flobera *Gospođa Bovari* i njegovog objavljenog prevoda na italijanski jezik, opisaćemo navedene upotrebe imperfekta u oba jezika, sintaksičke uslove pod kojima se one realizuju, te pokušati da ustanovimo stepen podudarnosti takvih upotreba u posmatranim jezicima.

Ključne reči: imperfekat, posebna upotreba, modalna upotreba, francuski, italijanski

Sentov Ana

Union University Belgrade, Serbia

Faculty of Law and Business Studies Dr Lazar Vrkatić

ana.sentov@flv.edu.rs

**“THAT GREAT AND MONSTROUS PILE OF LONDON”: THE CITY AS A
HYPEROBJECT IN *HAWKSMOOR***

This paper will examine the representation of London in Peter Ackroyd’s 1985 novel *Hawksmoor*, using Timothy Morton’s concept of hyperobjects (2013). This concept was formulated and further investigated in the context of environmentalism and ecological criticism, examining the relationship between humans and the environment/nature. Morton defines hyperobjects as objects that are massively distributed in space and time relative to humans and therefore possess characteristics that transcend ordinary perceptual and cognitive capacities. These characteristics include nonlocality, viscosity, temporal undulation, and interconnectedness. Nuclear materials, global warming, black holes, evolution, and capitalism are hyperobjects because they are so vast and pervasive that they are everywhere and nowhere at once. They cannot be experienced directly but they surround us and reach far into the future. In Morton’s interpretation, metropolitan cities such as London are also hyperobjects, because they encompass not only buildings and streets but also time and history, everything that ever happened in/to the city. The London in the novel is presented from two alternating perspectives, that of Nicholas Dyer, the semi-fictional 17th-century architect in charge of the construction of seven churches in East End, and his 20th-century counterpart, Nicholas Hawksmoor, a police detective investigating a series of murders committed on the churches’ grounds. The paper aims to show how London, as a representative of the modern-day metropolitan city is a hyperobject or a mesh, encompassing the intricate, interwoven connections between all forms of life, human and nonhuman, in a shared ecological space. This concept of a city calls for an ecological mindset that recognizes the complex, symbiotic relationships between humans and their environment.

Keywords: hyperobject, London, Peter Ackroyd, Hawksmoor, city

Serra Chiara

Università degli Studi di Padova, Italia
chiara.serra.3@studenti.unipd.it

L'EMIGRAZIONE RUSSA NEL REGNO DI JUGOSLAVIA NEL PERIODO INTERBELLICO SULLE PAGINE DI NOVA EVROPA

L'emigrazione russa avvenuta a seguito della Rivoluzione d'Ottobre e della conseguente guerra civile è un fenomeno largamente studiato in ambito internazionale, per via del carattere globale che assunse nel corso del periodo interbellico. Tra le destinazioni dei "russi bianchi" si annovera il Regno dei Serbi, Croati e Sloveni (poi Regno di Jugoslavia), territorio in cui la bela emigracija ebbe un'impronta significativa, tuttora visibile, tra gli altri aspetti, nell'architettura e nei simboli presenti in numerose città post-jugoslave, specialmente serbe. L'enorme eco di questo evento riverberò inevitabilmente nella stampa locale coeva, dedicata alla comprensione della declinazione di questo fenomeno nel territorio regio.

Il presente contributo intende porre l'attenzione sulla ricezione di questo avvenimento agli occhi e alle penne degli scrittori e intellettuali riuniti attorno alla rivista jugoslava Nova Evropa (1920-1941), periodico con frequenza di pubblicazione non regolare durante il periodo interbellico. Attraverso lo spoglio dei numeri della rivista, verranno evidenziate non solo le principali caratteristiche dell'emigrazione russa nel Regno, ma anche la percezione di questo fenomeno da parte dell'opinione pubblica del tempo. La rivista in questione, infatti, esaminò le tematiche sociali, letterarie, economiche e politiche europee e jugoslave attraverso una lente prettamente liberal-democratica. I risultati della ricerca contribuiranno auspicabilmente ad arricchire lo scenario di studi, già di per sé variegato, circa l'emigrazione russa nel territorio jugoslavo nel periodo interbellico, nonché a fornire spunti di riflessione sul ruolo della stampa nell'interpretazione di un fenomeno di tale portata.

Key words: emigrazione russa nel Regno dei Serbi, Croati e Sloveni; Nova Evropa; stampa jugoslava; periodo interbellico; Regno di Jugoslavia

Симић Зоран

Институт за српски језик САНУ, Београд, Србија

zosim04@yahoo.com

СИНТАКСИЧКО-СЕМАНТИЧКЕ ОДЛИКЕ ПРЕДЛОГА *ОД* У ГОВОРУ ПРИЗРЕНСКОГ ПОДГОРА И ПОДРИМЕ

У раду ће бити извршена синтаксичко-семантичка анализа номиналних структура с предлогом *ОД* које су регистроване у расположивој дијалекатској грађи из говора Призренског Подгора и Подрима. Синтаксичко-семантичка вредност ових предлошко-падежних структура биће изложена према функционално-семантичком типу успостављеног синтаксичко-семантичког односа на нивоу реченице и на нивоу именичке синтагме. Биће размотрене све манифестације семантичког обележја аблативности које је инхерентно предлогу *ОД*, с посебном пажњом на она значења која овај општеаблативни предлог преузима на себе у процесу повлачења других двају аблативних предлога *ИЗ* и *С(А)* из овог говора, чиме, заправо, долази до изражаја граматикализација предлога *ОД* као особеност већине говора с простора интензивних међујезичких контаката.

Кључне речи: дијалектологија српског језика, синтакса и семантика падежа, предлог *ОД*, аблативност, граматикализација, Призренски Подгор, Подрима

Спасојевић Анета

Институт за српски језик САНУ, Србија

aneta.spasojevic@isj.sanu.ac.rs

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ СТЕПЕНА ЛЕКСИКАЛИЗОВАНОСТИ ГЛАГОЛСКИХ ПРИДЕВА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду се испитују глаголски придеви који се као примарно глаголски облици лексикализују постајући придевске лексеме. Анализирају се услови у којима се глаголски придеви лексикализују и изводе извесне систематизације у вези с тим. Узимају се граматички, творбени, семантички, лексиколошки и лексикографски аспект, уз коришћење дескриптивно-аналитичког и формалнолингвистичког метода. Грађу за истраживање чине облици глаголских придева и примери њихове придевске употребе који у описним речницима српског језика имају своју речничку, придевску одредницу односно речнички чланак. Истраживање треба да покаже да лексикализовани глаголски придеви немају једнообразну лексичко-граматичку придевску вредност. Циљ је издвојити критеријуме на основу којих би било могуће одредити степен њихове лексикализованости.

Кључне речи: радни глаголски придев, трпни глаголски придев, придевска служба, лексикализација, лексикографска обрада

Стефановић Марија
Универзитет у Новом Саду, Србија
Филозофски факултет
mstefanovic@ff.uns.ac.rs

СИНОНИМСКИ НИЗОВИ СА ДОМИНАНТОМ *ПЛОХОЙ* ‘ЛОШ’ У СИСТЕМУ ОЦЕНЕ У РУСКОМ ЈЕЗИКУ: КОГНИТИВНОСЕМАНТИЧКА АНАЛИЗА

Истраживања речи које се у руском језику користе за изражавање позитивне оцене показала су да се применом метода когнитивносемантичке анализе чланова синонимских низова могу утврдити заједнички елементи који међусобно повезују лексеме са овим значењем. Пошто су речи које се користе за изражавање оцене углавном вишезначне, увид у њихову етимологију, као и у лексикографске изворе из различитих периода развоја језика омогућио је да се у великом броју елемената синонимских низова који се односе на позитивну оцену идентификују когнитивне метафоре типа ДОБРО / ВРЕДНО / ВАЖНО / ОДЛИЧНО је ГОРЕ / ТЕШКО / ВИДЉИВО, као и да се покаже њихова чврста веза са позитивном естетском оценом. Наведене метафоре и речи за изражавање позитивне естетске оцене често су присутне у унутрашњој форми речи, што значи да су и биле мотив за проширивање значења постојећих речи у правцу могућности изражавања опште позитивне оцене.

Прелиминарна истраживања елемената синонимских низова са доминантом *плохой* ‘лош’ показала су, најпре, да се дају другачији синонимски низови за општу негативну оцену у лексикографским изворима из различитих периода, али да се ипак међу њима могу пронаћи заједнички елементи који се објашњавају сличним когнитивним механизмима. Користе се метафоре типа ЛОШЕ је ДОЛЕ / НИЈЕ (или не треба да буде) ВИДЉИВО и постоји веза са негативном естетском оценом. Бележе се и елементи који повезују општу негативну оцену са другим не-вредностима: лошим здрављем, бескорисношћу и безвредним објектима (отпацама најразличитије врсте). Сprovedена анализа указује на постојање сличних принципа за вербализацију позитивне и негативне оцене, као и на нераздвојиву везу између језичких средстава за изражавање оцене и културних вредности.

Кључне речи: негативна оцена, когнитивна метафора, вредности, руски језик

Stevanović Natalija

Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia
natalija.stevanovic@filfak.ni.ac.rs

ANALYZING HANYA YANAGIHARA'S *A LITTLE LIFE* THROUGH THE FRAMEWORK OF TRAUMA STUDIES

Hanya Yanagihara's novel *A Little Life* (2015) has come to be regarded as one of the most extreme (and controversial) novels in recent years when it comes to the depiction of trauma. The novel portrays sexual and physical abuse, self-harm, and suicide attempts in rather gruesome details. Thus, the aim of this paper is to offer the analysis of the novel, mainly of its protagonist's, Jude St. Francis', life, the traumatic events in his childhood, the effects of which can still be felt in his adulthood, as well as traumas in his adult life. Judith L. Herman claims that "[...] the conflict between the will to deny horrible events and the will to proclaim them aloud is the central dialectic of psychological trauma" (1992), and we can see that in the novel Jude's inability to accept his traumatic past and unwillingness to talk about it to his closest friends only add to the overall trauma in his life. Therefore, this article will rely on trauma theorists, such as Cathy Caruth, Stef Craps, Ruth Leys, and the rest, in order to analyze Jude's traumatic experiences as narrated through different focalizing perspectives offered in the novel. Hopefully, this paper will succeed in providing an analysis of the sources of trauma and their effects on the main protagonist in the novel.

Key words: *A Little Life*, focalization, Hanya Yanagihara, trauma, trauma studies

Stikić Biljana

Nezavisni istraživač, Novi Sad, Srbija

biljanasarastikic@gmail.com

STATUS I FUNKCIJA MATERNJEG JEZIKA U ŠKOLSKOJ NASTAVI FRANCUSKOG KAO STRANOG JEZIKA: ANALIZA UDŽBENIČKIH KOMPLETA

Polazeći od rezultata nekih prethodnih proučavanja uloge maternjeg jezika u procesu usvajanja i učenja stranog jezika (Točanac Milivojev 2001; Mikić 2016; Stikić 2022), a uzimajući pritom u obzir i smernice dokumenata relevantnih za realizaciju nastave u osnovnom obrazovanju Republike Srbije (Zakon, Programi), istraživanje ima za cilj da se utvrde status i funkcija maternjeg (polaznog) jezika iz perspektive autora udžbeničkih kompleta preporučenih za upotrebu u nastavi francuskog kao stranog jezika. Korpus čini četrdeset odobrenih školskih knjiga — 20 udžbenika i 20 radnih svezaka za V, VI, VII i VIII razred, kao komponente pet udžbeničkih kompleta i francuskih metoda: *Club @dos* (2018–2020), *Et toi ?* (2018–2021), *Images de France* (2018–2021), *Le monde de Léa et Lucas* (2020–2022) i *Nouveau Pixel* (2018–2020). Globalna analiza korpusa podrazumeva identifikovanje i markiranje tekstualnih sadržaja koji su navedeni na maternjem jeziku ili na francuskom jeziku, a upućuju na neku činjenicu ili aktivnost u vezi sa maternjim jezikom. Druga faza zalazi u domen analize specifičnosti dobijenih rezultata, odnosno identifikovanje njihovih zasebnih grupa prema karakteristikama, funkcijama i zastupljenosti, prevashodno u vezi sa razvijanjem jezičkih veština kao i znanja iz morfosintakse i leksike. Osim analitičko-deskriptivne, primenjuje se i komparativna metoda na dva nivoa: udžbenik u odnosu na radnu svesku i razlike i sličnosti perspektiva domaćih i stranih autora udžbeničkih kompleta. Polazna hipoteza, zasnovana na preliminarnoj analizi jednog dela korpusnog materijala, upućuje na marginalni status maternjeg jezika, sa izuzecima na leksičko-semantičkom nivou datim u formi mikrobilingvalnih rečnika.

Ključne reči: maternji jezik, francuski strani jezik, udžbenici, radne sveske, osnovna škola

Stojanović Aleksandra
University of Kragujevac, Serbia
Faculty of Philology and Arts
aleksandra.stojanovic@filum.kg.ac.rs

FROM FLÂNEUR TO POST-FLÂNEUSE: A GENDERED EXPLORATION OF URBAN DEATH IN PAUL AUSTER'S *IN THE COUNTRY OF LAST THINGS*

The paper aims to re-examine the notion of the flâneur in a post-apocalyptic context through an analysis of Paul Auster's novel *In the Country of Last Things*. While the concept of the flâneur has traditionally been associated with the male urban wanderer in 19th-century literature, the paper explores how Auster reimagines and recontextualizes this archetype through Anna Blume. As a female protagonist navigating the desolate landscape of a decaying city, Anna becomes a post-apocalyptic flâneuse. This transformation not only challenges established gender roles and expectations but also reveals criticism of urban consumer culture. Anna's shopping cart becomes a symbol of consumption and urban materialism, reflecting the excesses and emptiness of pre-apocalyptic society and subsequent signs leading to urban death. In contrast to the leisurely urban strolls of the traditional flâneur, Anna Blume's journey reflects the evolving role of the female city-dweller in a landscape marked by increased consumption, media proliferation and the erosion of societal norms. The paper thus highlights the transformative nature of the post-apocalyptic landscape on the flâneur, creating the figure of the post-flâneuse that emphasizes gender dynamics and the adaptability of the urban wanderer.

Key words: flâneuse, urbanism, consumerism, post-apocalyptic landscape, Anna Blume

Стојановић Јована
Универзитет у Београду, Србија
sstojanovic.jovana@gmail.com

КОНСТРУКЦИЈЕ СА ЗАМЕНИЦОМ *man* У НЕМАЧКИМ НОВИНСКИМ ТЕКСТОВИМА И ЊИХОВИ СРПСКИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Предмет рада су конструкције са заменицом *man* у немачким новинским текстовима са информативном функцијом и њихови преводни еквиваленти на српском језику. Циљ истраживања је утврдити српске преводне еквиваленте конструкција са заменицом *man* у анализираној грађи, класификовати их према типу дефокусирања агенса, те размотрити статус и употребу идентификованих конструкција. Заменицу *man* граматике немачког језика обично сврставају у неодређене заменице. Будући да ова заменица поседује морфолошка, синтаксичка, семантичка и прагматичка својства која је разликују од других представника класе заменица, неопходно је доделити јој посебан статус. Конструкције са заменицом *man* могу имати функцију генерализације, индетерминације или анонимизације агенса и реферишу о ситуацији која подразумева постојање прототипичног вршиоца радње. Корпус за ово квалитативно истраживање чине текстови са информативном функцијом из области политике и економије који су објављени на интернет-страници медијске куће Дојче веле (*Deutsche Welle*) у периоду између 1. 3. 2023. и 1. 9. 2023. године. Грађу чине оригиналне верзије текстова на немачком језику и њихови преводи на српски. У раду се примењује метода контрастивне анализе. Истраживање се спроводи најпре уз примену граматичко-структуралног приступа, а у завршној фази се са прагматичког аспекта разматрају функционални аспекти конструкција са заменицом *man* и еквивалентних конструкција на српском језику. Резултати анализе указују на то да проблем превођења конструкција са заменицом *man* потиче од њихове способности вишеструког дефокусирања агенса.

Кључне речи: заменица *man*, дефокусирање агенса, немачки језик, српски језик, преводна еквивалентност

Стојичић Војкан

Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Србија
vojkan.stojicic@fil.bg.ac.rs

Дурбаба Оливера

Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Србија
odurbaba@gmail.com

Миловановић Јована

Универзитет у Београду, Србија
Филолошки факултет
jovana.milovanovic@fil.bg.ac.rs

ДА ЛИ СЕ ЧУЈЕМО? – АУДИРАЊЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ

У настави страних језика холистички приступ претпоставља равномерну заступљеност како рецептивних, тако и продуктивних језичких вештина. Међутим, у наставној пракси неретко се примат даје активностима граматикализације, али и онима усмереним ка развијању говорне интеракције и говорне продукције, које се понекад неутемељено изједначавају са комуникативном компетенцијом (Дурбаба, 2011: 175). Додатно, није неопходно посебно истицати важност равномерног увежбавања свих вештина у језичкој учионици, имајући у виду чињеницу да стицање комуникативне компетенције у страноме језику подразумева „да је говорник у стању да пренесе, али уједно и да разуме нечију поруку, односно да декодира поруку на начин на који је то пошљалац желео“ (Šripanec, 2008: 451). Како се аудирању у настави страних језика понекад не посвећује одговарајућа пажња, у овоме раду настојимо да истражимо у којој мери је оно заступљено на А2 нивоу ЗЕОЈ-а, на курсу српског као страног језика који су похађали студенти у оквиру пројекта *Свет у Србији*, током летњег семестра 2022/2023. године. Истраживање је спроведено са 89 студената из 30 земаља, који су били подељени у четири наставне групе. Прве две наставне групе чиниле су циљну (А) групу нашег истраживања, која је систематично увежавала једном недељно активности аудирања, уз континуирани рад на развијању когнитивних, компензационих и метакогнитивних стратегија. Преостале две групе чиниле су нашу контролну (Б) групу, која је имала исту количину језичког инпута, али без циљаног развијања горепомнутих стратегија и посебног увежбавања активности аудирања. Путем анкетног листића испитани су ставови обе (А и Б) групе студената у вези са стратегијама које су користили приликом увежбавања ове рецептивне језичке вештине. Најзад, спроведеном анализом потврдили смо почетну хипотезу која је претпоставила да исказани ставови наших испитаника корелирају са успехом постигнутим у задацима којима се проверавало разумевање говора, на завршном испиту А2/ЗЕОЈ.

Кључне речи: аудирање, српски као страни језик, стратегије учења

Стокић Нина

Универзитет у Новом Саду, Србија

nstokic012@gmail.com

ВАРИЈАЦИЈЕ ПРОФАНЕ ЦЕЛИНЕ ВЕРТЕПСКЕ ДРАМЕ

У раду ће бити речи о вертепској драми као драмској игри у контексту барокних, школских представа присутних у Сремским Карловцима у првој половини XVIII века, а потом и у другим крајевима. Предмет анализе јесте друга целина вертепске драме, коју одликују комичност и променљивост. У вертепским текстовима су уочљиви окоштални елементи у првом, сакралном делу, док су у другом делу присутне бројне различитости, што сведочи о дубинском слоју народне културе. Анализом ликова који су носиоци смеховног начела биће указано на спону са учесницима обредно-опходних поворки коледара; стога ће посебна пажња бити усмерена на подударности порекла, форме и садржаја вертепа као христијанизованог, црквеног драмског облика и народног облика светковања Божића. Варијације профане целине вертепске драме, умногоме одређене механизмом преношења и функционисања у оквиру усменог стваралаштва, тумачене су са акцентом на аспекте комичности. Рад ће указати на занемарене и недовољно тумачене вертепске текстове чији су записивачи, приређивачи и аутори школски учитељи. Рад настоји да осветли вертепску драму коју је Милорад Павић означио као један од првих импулса рађања српске комедиографије.

Кључне речи: вертеп, вертепска драма, варијације, коладари, комичност

Суботић Ирена

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

irena.subotic@ff.uns.ac.rs

ОРАХОВИЧКИ ПРЕПИСИ ЦИКЛУСА МОЛИТАВА КИРИЛА ТУРОВСКОГ

У раду су представљена два преписа седмичног циклуса молитава Светог Кирила Туровског која се чувају у Епископској књижници у Пакрацу: један се налази у Молитвенику под сигнатуром Ораховица 19 и датира се XVI вијеком, а други је у саставу Псалтира с последовањем под сигнатуром Ораховица 114 и потиче из XVII вијека. Са стваралаштвом Кирила Туровског српски читалац упознао се већ током XIII вијека, од када датира најстарији препис његове „Повести о белорисцу“ у Зборнику попа Драгоља, а молитвени циклус, као и његово „Слово на Вознесење Господње“, срећу се у српској писмености од XVI вијека, у коју пристижу у оквиру другог источнословенског утицаја. Сачувано је више од четрдесет српских преписа већином комплетног циклуса Кирилових молитава, али они досад нису детаљније изучени. Према постојећим каталозима (Мошин 1971; Чурчић 1990; Вукашиновић 2015), у Епископској књижници у Пакрацу су се све до деведесетих година прошлог вијека налазила три преписа циклуса Кирилових молитава – један који се налазио у саставу Зборника молитава и канона (Пакрац 80) током ратних збивања је изгубљен, а два су предмет овога рада. Поређењем ораховичких са осталим познатим српским преписима установљено је да они припадају двјема различитим текстолошким групама које се запажају у српској рукописној традицији. У прилогу је дат одломак молитава из преписа Ораховица 19 са разнотченијима из двају преписа – из збирке М. П. Погодина (РГБ 348) и из Копитареве збирке (Cod. Кор. 15), са којима је текстолошки сродан.

Кључне ријечи: Кирил Туровски, циклус молитава, Ораховица

Suzić Radmila

Univerzitet Singidunum, Srbija

rsuzic@singidunum.ac.rs, radmila.suzic@gmail.com

**DA LI VIŠE GREŠIMO KADA KUCAMO ILI KADA PIŠEMO?
ANALIZA GREŠAKA PRI KORIŠĆENJU DIPL PLATFORME ZA PISANJE
DIKTATA U POREĐENJU S TRADICIONALNIM DIKTATOM**

U nastavi stranog jezika diktat se smatra efikasnom vežbom koja testira više jezičkih sposobnosti učenika kao što su slušanje, razumevanje i pisanje. Međutim, tradicionalni diktat više nije konkurentan savremenom dobu po pitanju povratnih informacija jer one nisu odmah dostupne. Kako bi se rešio ovaj problem, na časovima engleskog jezika na Univerzitetu Singidunum u Novom Sadu tri godine se koristi DIPL platforma za pisanje diktata koja nastavnicima i studentima daje mogućnost dobijanja povratne informacije o broju grešaka odmah po završenom diktatu. Ovaj rad se bavi poređenjem i analizom grešaka pri pisanju diktata upotrebom DIPL platforme u odnosu na tradicionalni diktat kako bi se utvrdilo da li studenti prave iste greške kada kucaju i pišu, odnosno da li je platforma DIPL adekvatna zamena za tradicionalni diktat. U istraživanje se krenulo s hipotezom da će studenti imati jednak broj grešaka pri korišćenju DIPL platforme, a istraživanje je sprovedeno na uzorku od 25 studenata druge godine koji su isti diktat radili posredstvom DIPL platforme i na tradicionalan način. Rezultati su pokazali da ne postoji statistički značajna razlika u broju grešaka između diktata rađenog putem DIPL platforme i tradicionalnog diktata. Na osnovu dobijenih rezultata dati su predlozi za dalje istraživanje.

Ključne reči: diktat, DIPL, online alati, engleski jezik

Šahinović Muedib

Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

muedib@gmail.com

POLITIČKE, ETNIČKE I NACIONALNE DETERMINACIJE JEZIKA: SOCIOLINGVISTIČKI OGLEDA O IDENTITETSKIM APORIJAMA

Ovaj rad predstavlja rezultate interdisciplinarnog istraživanja koje iz socioloških, sociolingvističkih i politoloških perspektiva ima za cilj utvrditi što precizniju poziciju i objektivnu ulogu jezika u formatiranju političkih (a time nužno etno-kulturnih i nacionalnih) paradigmi identiteta koje su u zadnjoj deceniji XX vijeka eskalirale u društvenom diskursu regiona. Tokom istraživanja su otvorena neka kompleksna pitanja epistemologije jezika sa jedne i njegove pragmatično pervertirane instrumentalizacije sa druge strane koja u svojoj sintezi determiniraju istraživački okvir ovog rada. Hipoteza o instrumentalizaciji jezika u turbulentnim procesima etničke i nacionalne identifikacije koju su ideološko-političke matrice obilato koristile, zauzima središnju poziciju ovog istraživanja. Zbog toga je jezik kao ideologem analiziran unutar fenomenološkog sjecišta tri interferentne derivacije: esencijalne politike jezika, lukrativne politike etno-nacionalizma i egzistencijalne politike identiteta. Kompleksnost istraživanja se ogleda u metodološki ekstenzivnim kvalitativnim pristupima analize sadržaja i sintetiziranja empirijskih uvida u još uvijek otvorena problemska pitanja kolektivnih prava na vlastiti jezik i identitet pri čemu jezik fungira kao „*signum*“ kojim svaki narod potvrđuje svoju autohtonost, nezavisnost i suverenitet na temeljima Herderovog jezičkog nacionalizma kroz tezu da je formiranje nacije nezamislivo bez vlastitoga jezika. Istražujući reperkusije primjene ove teze, analitički se propituju modeli uticaja koje su političke elite upotrijebile kao svojevrsni instrumentarij za mobilizaciju etnički senzibilirane mase te se jezički raskoli detektuju kao simptomi etničke netrpeljivosti. Višejezična i višedijalektalna stvarnost južnih Slavena, koji su pored funkcionalnog jezika „opšteg sporazumijevanja“ (*lingua communis*) pokrenuli politizirane i zasebne procese etno-nacionalne kodifikacije i standardizacije, nije u svojoj konačnici riješila ključna pitanja na opštoj ravni ontologije identiteta obzirom da u mnogim primjerima kodifikacija i standardizacija, zbog različitih oblika jezičkog inženjeringa, imaju više politički nego naučni meritum. Rezultati istraživanja ukazuju na instrumentalizaciju jezika kao sredstva kontrole i uticaja nad autarkičnim društvima unutar kojih individue uviđaju da im jezik određuje društvenu poziciju i etnički identitet. Nakon 1991. godine, procesi rađanja „novih“ ili revitalizacija „starih“ jezika na ovim prostorima je neposredna posljedica aktivnih nacionalističkih politika dominacije i reaktivnih intencija u novim državama regiona unutar kojih će se podudarati jezik, etnička pripadnost, vjeroispovjest i teritorija.

Ključne riječi: jezik, identitet, južni Slaveni, etno-nacionalna identifikacija, jezički inženjering

Šarić Šokčević Ivana

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
isaricsokcevic@ffos.hr

Karлак Manuela

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
mkarлак@ffos.hr

WIE SCHREIBEN KROATISCHE DAF-STUDIARENDE? KAUSALE UND KONZESSIVE KONNEKTOREN IM VERGLEICH

Eines der Ziele des Fremdsprachenunterrichts ist die Entwicklung der Schreibfähigkeit. Um Texte so angemessen wie möglich zu gestalten, müssen auch verschiedene Nutzungsmöglichkeiten in Bezug auf die Kohäsionsmittel erlernt werden. Es ist wichtig, die verschiedenen Kohäsionsmittel adäquat zu nutzen, um die angemessenen semantischen Beziehungen zwischen den Sätzen innerhalb eines Textes deutlich zu machen. Im Deutschen werden Konjunktionen, Subjunktionen und Adverbkonnektoren zu den expliziten Kohäsionsmitteln gezählt. Bisherige Untersuchungen (z.B. Breindl, 2018) haben in Bezug auf den Konnektorengebrauch bei DaF-Lernern eine eingeschränkte Variationsbreite gezeigt, zum Vorschein kam aber auch der unzureichende oder unangemessene Gebrauch bestimmter Konnektoren. Ziel dieses Beitrags ist es, zu analysieren, wie DaF-Studierende kausale und konzessive Relationen zwischen den Sätzen ausdrücken bzw. welche Formen expliziter Konnektoren sie dabei am häufigsten verwenden. Das Korpus besteht aus 50 argumentativen Texten, die von kroatischen DaF-Studierenden auf der B2 Ebene verfasst wurden. Die Ergebnisse der Analyse zeigen, dass die Studierenden häufiger kausale semantische Beziehungen zwischen den Sätzen ausdrücken und dabei Subjunktionen gebrauchen, insbesondere den Subjunktor *weil*. Konzessivität wird gleichermaßen mittels der Subjunktionen und Adverbkonnektoren ausgedrückt, doch die qualitative Analyse verweist auf Schwierigkeiten vor allem beim Gebrauch der konzessiven Adverbkonnektoren. Anhand der Ergebnisse werden auch praktische Implikationen für den DaF-Unterricht gegeben.

Schlüsselwörter: Konnektor, kausal, konzessiv, DaF-Studierende, argumentative Texte

Шурјанац Николина

Универзитет у Београду, Србија

Учитељски факултет

nikolina.surjanac@uf.bg.ac.rs

ЛИРИКА ИТАКЕ У ОГЛЕДАЛУ ДНЕВНИКА О ЧАРНОЈЕВИЋУ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

У раду ће бити речи о упоредној анализи два рана експресионистичка дела Милоша Црњанског, збирке поезије *Лирика Итаке* и кратког романа *Дневник о Чарнојевићу* са аспекта књижевне историје, теорије и осврта на тада актуелну књижевнокритичку рецепцију ових авангардних остварења. Аргументоваћемо, кроз низ аналитичко-синтетичких, индуктивних и дедуктивних метода, потом уз помоћ психоаналитичког и биографског приступа опусу Црњанског, а онда и утицаја друштвеноисторијских околности на формирање поетике експресионизма, односно суматраизма, идеју да је *Дневник о Чарнојевићу*, заправо, прозаизована верзија прве и једине збирке песама Милоша Црњанског – *Лирике Итаке*. Уочићемо и анализирати низ сличности између лирског ја поетске збирке и јунака романа: исповедни тон, антиратно и антитрадиционалистичко расположење, резигнацију, дефетизам, као и жељу за бегом у неку паралелну, етеричну стварност. Надаље, и на формалном плану биће објашњена тежња Милоша Црњанског ка разарању традиционалне песничке и поетске форме те стварање „мало нове песме“, а додали бисмо, и новог романа као хибридног, авангардног жанра. Посебну пажњу ћемо посветити значају наслова у ова два анализирана дела и поступцима ироније и гротеске на основу којих их Црњански формира. На крају бисмо се осврнули на аутопоетичност као заједнички поступак који Црњански примењује у оба поменута дела чиме писање и стваралаштво доживљава као адекватну сублимацију послератних траума и могућност поновног успостављања идентитета у дехуманизованом свету, што ће посебно имати одјека у постмодернистичкој епохи.

Кључне речи: експресионизам, антитрадиционализам, компаративна метода, аутопоетичност

Шијаковић Маиданик Ђурђина
Етнографски институт САНУ, Србија
djurdjina.s@gmail.com

ЕУРИПИДОВА ТРАГЕДИЈА И ПОЈАМ ἔλεος: КУЛТУРНА ДЕТЕРМИНИСАНОСТ ЈЕДНОГ ОСЈЕЋАЊА

На почетку саопштења ћу се кратко осврнути на промјену парадигме у проучавању грчке (драмске) књижевности која се десила 1970-их важним увидом да се трагедија и комедија морају посматрати као *антрополошки феномен*, дакле као производ одређене културе. Овај важни увид је ревитализовао књижевни критицизам који је до тада почивао на хегемонији традиционалне филологије, текстуалној анализи и ужем лексичком приступу. Фокус истраживања се могао постепено помјерати са изучавања појединачних драмских комада, пищевих намјера, формалних проблема итд. на ефекат представе на оригиналну публику. Нови приступ се показао нарочито плодним у превредновавању Еурипидовог опуса.

Када говоримо о ефекту представе на публику мислимо на *колективно емотивно искуство* гледалаца. Ослањамо се на већ прихваћену тезу (у класичним наукама и у релативно младим интердисциплинарним студијама емоција) да, иако наука не може реконструисати конкретно искуство, и даље може имати приступ концептуалној мапи коју стварају и дијеле чланови истог друштва. Одабраћу одломке Еурипидовог драмског текста у којима фигурира термин ἔλεος / сажалење, стожерни појам грчке трагедије од Аристотела до данас и ријеч која још увијек живи у модерном грчком језику. Овако конципирани рад који се заснива на свијести о *културној детерминисаности значења* доноси импликације за тумачење и подучавање грчке трагедије, превођење, као и постављање на сцену.

Кључне ријечи: антрополошки књижевни критицизам, Еурипидова трагедија, ἔλεος / сажалење, културна детерминисаност значења

Štajnfeld Sonja

Universidad Autónoma del Estado de México, Méxic

Facultad de Humanidades

stajnfeld@hotmail.com

Asbun Bojalil Jorge

Universidad Autónoma del Estado de México, Méxic

Facultad de Humanidades

jasbunb@uaemex.mx

TRES EJEMPLOS LATINOAMERICANOS DE LA LITERATURA CARCELARIA: JOSÉ REVUELTAS, MANUEL PUIG Y REINALDO ARENAS

La presente investigación explora algunos textos literarios latinoamericanos desde la perspectiva del encierro carcelario, tanto desde la experiencia de ser un escritor en situación de cárcel, como desde el tema del encarcelamiento de los personajes ficticios. Dicha perspectiva se observará en el caso del escritor mexicano José Revueltas, teniendo como objetos de estudio a sus dos novelas *Los muros del agua* (1941) y *El apando* (1969); el escritor argentino Manuel Puig con *El beso de la mujer araña* (1976); y el cubano Reinaldo Arenas con *Antes que anochezca* (1992). Los textos son representativos del fenómeno de la literatura carcelaria porque tematizan algunas vivencias personales de los tres escritores, pero, además, son una especie de huella literaria de un ambiente generalizado de represión de libertades que se traduce en lo que se ha conocido como “prisioneros políticos”. También se explora el tema del encarcelamiento como forma de castigar diferentes identidades sexuales. El prisma de la literatura carcelaria invita a adentrarse en los conceptos como poder, castigo, tortura, culpa, compañerismo, empatía, creación de comunidades, (posible) expiación, entre muchos otros. Las obras que se investigarán dentro de este marco exponen la episteme (de acuerdo al significado que le otorga Michel Foucault) que se caracteriza por la tiranía, tanto a nivel de la sociedad y la comunidad, como en el plano personal, al reprimir el amor y el deseo.

Palabras clave: Literatura, América Latina, cárcel, prisioneros políticos

Tomović Nenad
Univerzitet u Beogradu, Srbija
Filološki fakultet
nenad.tomovic@fil.bg.ac.rs

PROBLEMI U TRANSKRIPCiji SLOŽENICA I SINTAGMI KOJE POTIČU IZ ENGLESKOG JEZIKA

Iako su anglicizmi već dugo prisutni u srpskom, aktuelni principi njihove transkripcije ne nude uvek konačna rešenja, naročito kada su u pitanju pojedine složenice i sintagme. U nekim slučajevima se može primetiti kako se ista složenica ili sintagma na srpskom pišu spojeno, odvojeno ili sa crticom, pri čemu su ove razlike u pisanju primećene i kod osoba koje imaju formalno jezičko obrazovanje. U neformalnoj upotrebi jezika su ove razlike u pisanju još uočljivije, a mogu se povezati i sa poznavanjem ili nepoznavanjem engleskog jezika. Da bi se ova problematika bolje sagledala, sačinili smo korpus tekstova iz medija koji sadrži problematične složenice i sintagme, sprovedi anketu sa obrazovanim govornicima srpskog u kojoj se traži da transkribuju ove složenice i sintagme, nakon čega su sva prikupljena rešenja upoređena sa važećim pravopisom i predloženim rešenjima u *Srpskom rečniku novijih anglicizama* Tvrтка Prčića i saradnika. Dobijena građa i rezultati će pomoći u sagledavanju aktuelne situacije u jezičkoj praksi i pravopisnim rešenjima, a sugerisaće i potencijalne promene u transkripciji i budućim pravopisima.

Ključne reči: anglicizmi, srpski, pravopis, složenice, sintagme

Topalov Jagoda

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Philosophy
jagoda.topalov@ff.uns.ac.rs

Knežević Ljiljana

University of Novi Sad, Serbia
Faculty of Sciences
ljiljana.knezevic@dbe.uns.ac.rs

STUDENTS' ANXIETY IN VIRTUAL AND CONVENTIONAL EFL CLASSROOM

In the field of foreign language learning anxiety is recognized as a crucial challenge to learners. This paper presents the results of a survey of students' anxiety in EFL university classes in response to two different classroom contexts – traditional, face-to-face classroom and virtual classroom in which synchronous participation with varying degrees of engagement – by means of video, audio and text-based interaction is employed. The results of a statistical analysis (descriptive statistical tests and factorial ANOVA) of 281 student responses suggest that digital learning environment is more anxiety provoking for EFL students than the traditional classroom context, as significantly higher levels of anxiety were detected in the virtual context in comparison with the traditional classroom. As for the digital context, the results indicate that anxiety appears to be highly situationally dependent, ranging from low in text chat communication, to high in video-based communication. In addition, those students who attended online classes regularly and were able to tune out their surroundings were found to be less anxious. The interpretation of the study findings may be sought in the overwhelming amount of visual and audio cues that virtual classroom students are exposed to, such as the mirror effect, and dissonance of being physically present in one environment and mentally in another. In light of these findings, possible educational implications are indicated.

Key words: anxiety, online class, modes of communication, EFL students

Varga Melita Aleksa

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska
maleksa@ffos.hr

DIGITALIZACIJA I OČUVANJE HRVATSKOGA PAREMIOLOŠKOG BLAGA

Poslovice, za razliku od nekih drugih književnih vrsta, pojavljuju se prije svega u usmenoj predaji, a nakon toga bivaju zabilježene u rječnicima poslovice. Za razliku od nekih drugih jezika u kojima postoje već paremiološke zbirke ili rječnici poslovice ili u tiskanom ili internetskom obliku, većina je hrvatskih poslovice dokumentirana u zbirkama od 12. do 20. stoljeća koje su skupili ugledni paremiolozi i istraživači usmene književnosti poput Tvrka Čubelića (1975) i Josipa Kekeza (1990). S obzirom da su dosadašnja paremiološka terenska istraživanja iz 2014. i 2018. godine na uzorku od 1585 ispitanika dokazala kako mladi u Hrvatskoj ne poznaju najčešće hrvatske poslovice (Aleksa Varga 2018a, 2018b), pokrenuli smo projekt izrade hrvatskoga mrežnog tezaurusa s rječničkom bazom čija bi jedna od primarnih funkcija bila didaktička (Aleksa Varga Feldvari 2022). Osnova tezaurusa je rječnička baza u koju ulaze sve dosadašnje zbirke i korpusi poslovice skupljenih u okviru prijašnjih terenskih istraživanja. S obzirom da su neke zbirke bile dostupne samo u tiskanom izdanju, u okviru Centra za istraživanje kulturnog identiteta i regionalne baštine Filozofskog fakulteta u Osijeku pokrenut je projekt *Digitalizacija hrvatske gramatikografske i paremiološke građe*. Cilj je ovoga rada prikazati ulogu, funkciju i način uključivanja zbirki poslovice od 12. do 19. stoljeća digitaliziranih u okviru ovog projekta u hrvatski mrežni tezaurus te njihov doprinos suvremenoj hrvatskoj paremiografiji.

Ključne riječi: hrvatski mrežni tezaurus, paremiografija, hrvatske poslovice

Vesić Pavlović Tijana
Univerzitet u Beogradu, Srbija
tvesic@mas.bg.ac.rs

KONCEPTUALIZACIJA ŽELJE PUTEM IZVORNIH DOMENA GLADI I ŽEĐI U SRPSKOM I ENGLESKOM JEZIKU

U radu se, na podlozi teorijsko-metodološkog okvira kognitivne semantike, ispituje konceptualizacija želje putem izvornih domena GLADI i ŽEĐI. Analizira se polisemija jednog skupa leksema u srpskom i engleskom jeziku koje označavaju pojmove iz ovih domena (S: *gladan, glad; žedan, žeđ; sit, sitost, zasićen, zasićenost*; E: *hungry, hunger; thirsty, thirst; satiated, fed up, satiety*). Ranije studije razmatrale su realizacije pojmovne metafore ŽELJA JE GLAD. U ovom radu, usmeravamo se na aspekte želje koji mogu da se opišu izrazima iz domena GLADI, ali i ŽEĐI, u dva jezika, tj. na pojmove koji se na ovaj način strukturiraju, kao i na poređenje dobijenih nalaza u dva jezika. Analiza je izvršena na primerima u kojima su navedene lekseme upotrebljene u metaforičkom značenju u reprezentativnim korpusima srpskog i engleskog jezika ($N_S=595, N_E=777$). Pokazuje se da se u oba jezika javljaju pojmovne metafore ŽELJA JE GLAD i ŽELJA JE ŽEĐ za konceptualizaciju želje. Ove metafore mogu se dalje specifikovati prema aspektima želje koje strukturiraju, kao što su želja za posedovanjem materijalnog, romantična/seksualna želja, želja za duhovnim, za stimulativnim iskustvom, za postignućem u sportu, za (političkom) moći, ali i želja za destrukcijom. Sa druge strane, analizirane lekseme koje se odnose na pojam sitosti proširuju značenje u skladu sa metaforom NEDOSTATAK/POTPUNO ODSUSTVO ŽELJE JE SITOST. U zaključku se diskutuju dobijeni nalazi u svetlu sličnosti i razlika između dva jezika, i vrši se poređenje sa nalazima ranijih istraživanja u ovoj oblasti.

Ključne reči: pojmovne metafore, domeni GLADI i ŽEĐI, konceptualizacija ŽELJE, srpski jezik, engleski jezik

Весић Ђина

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

vesic_djina@hotmail.com

**УТИЦАЈ ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИХ И КЊИЖЕВНО-ИСТОРИЈСКИХ
ПРОЦЕСА НА ПОЕЗИЈУ СА МАРГИНА: ОСВРТ НА АНТОЛОГИЈУ
ЗАБОРАВЉЕНИХ ПЕСНИКА И НЕПОЗНАТИХ ПЕСАМА: ЕНДЕМИ ПОД
ПРАШИНОМ, ПРИРЕЂИВАЧА РАСТКА ЛОНЧАРА**

Опште је познато да друштвено-историјски процеси неминовно утичу на књижевно-историјски, како процес, тако и развој и крајњи резултат. На тај начин стварање књижевности у непосредној је вези са историјским, политичким, социјалним и другим аспектима једног друштва. Тако промене на историјским лествицама доприносе прелазу из једне (књижевне) епохе у другу, а уметници, директно или индиректно, пратећи развој истих, стварају неизбрисив траг, који, много година касније, може помоћи у сагледавању једног времена.

Међутим, питање које се постављајесте, какву улогу и какав значај, у таквим књижевно-историјским процесима, има књижевност која је остала ван канона. Да ли можемо говорити о књижевности која је апсолутно пратила процес промене из једне епохе у другу, али је ван канона остала због недовољног квалитета, или пак можемо говорити о довољно квалитетној, али, у том тренутку, недовољно схваћеној уметности.

Пратећи ово питање, рад ће се бавити анализом недавно објављене *Антологије заборављених песника и непознатих песама: Ендеми под прашином*, приређивача Растка Лончара, која обухвата маргинализоване песнике и непознате песме, узевши у обзир цео XX век, што нам пружа могућност сагледавања у којој мери су процеси интеграције или дезинтеграције били присутни у односу на оно што је књижевна критика захтевала и на оно што је маргина створила.

Почетне хипотезе налажу једну врсту дисконтинуитета у односу на релацију канон/маргина, што ће нас подстаћи да кључним методама овог рада, методом анализе, синтезе и компаративним методом, дођемо и до одговора на нешто опширније питање, каква је улога и какав је књижевни значај једних оваквих антолојских подухвата, уколико у обзир узмемо чињеницу да нису баш тако чести, а самим тим, нажалост, ни доступни бар ужем академском, односно научном кругу.

Кључне речи: поезија, антологија, маргина, XX век, књижевно-историјски процеси

Вилић Ивана

Универзитет у Новом Саду, Србија

Филозофски факултет

ivavilic@ff.uns.ac.rs

СЕМАНТИЧКА ОБЕЛЕЖЈА КАО КРИТЕРИЈУМИ ЗА УПОРЕЂИВАЊЕ ВЕНДЛЕРОВЕ ТИПОЛОГИЈЕ СА СРПСКИМ И ФРАНЦУСКИМ ГЛАГОЛСКИМ СИСТЕМОМ

Рад има за циљ да се испита у којој мери је могуће Вендлерову типологију глагола применити на српски и француски глаголски систем и то у односу на семантичка обележја стативност/динамичност и ограниченост. Ова типологија истиче концептуалне особине глагола, а семантичке класе дефинисане су на основу два обележја, по чему добија универзални карактер. Када је у питању српски језик, међутим, уочава се разлика у односу на обележје ограничености. Српски, који аспектуално значење изражава формалним облицима глагола, обележава и почетну и крајњу тачку радње (*проговорити*, *прочитати*), док класе инцептива у Вендлеровој класификацији нема, а *остварења* и *достигнућа* означавају само крајњу тачку. У погледу обележја стативности, и српски стативни глаголи издвајају се у односу на динамичне по томе што најчешће имају облике имперфективних или почетносвршених, али не и завршносвршених глагола (*волет*, *заволети*, **доволет*). У француском језику уочава се већа сличност са Вендлеровим класама глагола. И у француском се, као и код класе *остварења*, уочава улога објекта у означавању ограничења тока глаголске радње, при чему у дефинисању објекта као ограниченог или неограниченог учествује члан (*dessiner des cercles*, *dessiner les cercles*). Почетна хипотеза је да ће анализа, која подразумева упоређивање Вендлерових класа глагола са српским перфективним и имперфективним глаголима, као и са француским глаголима у односу на објекат и на систем глаголских времена, показати да је ова типологија применљивија на француски него на српски језик, због начина изражавања обележја ограничености.

Кључне речи: Вендлерова типологија; ограниченост; стативност/динамичност; српски; француски.

Vladislavjević Gordana

Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, Srbija

Fakultet poslovne ekonomije

gordana.vladislavjevic@educons.edu.rs

**MULTIMODALNA SEMIOTIČKA ANALIZA KONSTRUKCIJE I
DEKONSTRUKCIJE RODNIH STEREOTIPA U CRTANIM FILMOVIMA ZA
DECU: *PATROLNE ŠAPE***

Temom i predmetom istraživanja ovaj rad pripada polju sociolingvistike kao grane lingvistike koja se bavi proučavanjem odnosa jezika i društva u najširem smislu te reči. Konkretno, predmet istraživanja ovog rada spada u okvir rodnih studija i bavi se odnosom jezika i roda. Dosadašnja istraživanja su pokazala da je odnos jezika i roda dvosmeran u smislu da jezik utiče na konstrukciju rodnih ideologija u društvu ali i obrnuto, vladajuće rodne ideologije utiču na jezik. U ovom radu se ova vrsta odnosa istražuje u multimodalnom diskursu definisanom kroz prizmu Teorije socijalne semiotike. Diskurs se u okviru Teorije socijalne semiotike posmatra kao društveni proces unutar koga se značenje kreira kroz interakciju različitih modaliteta. Interakcija jezika i slike kao modaliteta koji kreiraju značenje je u fokusu ovog istraživanja. Polazeći od takvih teorijskih osnova autorka u ovom radu primenjuje model multimodalne semiotičke analize prilagođen analizi rodnih stereotipa. Ovakvim metodološkim sredstvom analizira rodne stereotipe u okviru crtanog filma za decu kao multimodalnog diskursa. Crtani film *Patrolne šape* je izabran kao najgledaniji na osnovu ankete o gledanosti među decom predškolskog uzrasta. Svrha ove analize jeste ukazivanje kako na konstrukciju tako i na dekonstrukciju rodnih stereotipa koji su deo vladajućih rodnih ideologija u društvu. Očekuje se da će rezultati ove analize dati jasan uvid u to kako su vladajuće rodne ideologije prikazane u crtanim filmovima namenjenim deci predškolskog uzrasta te samim tim imati značajan uticaj na dalja istraživanja u okviru sociolingvistike i rodnih studija.

Ključne reči: multimodalna semiotička analiza, rod, audio-vizuelni diskurs, crtani film

Вранић Петковић Ивана

Београдска академија пословних и уметничких струковних студија, Србија
ivanavranic11@gmail.com

Мирковић Драгица

Београдска академија пословних и уметничких струковних студија, Србија
mirkovicd77@gmail.com

Мандић Ивковић Ана

Београдска академија пословних и уметничких струковних студија, Србија
anamandic73@gmail.com

УСВАЈАЊЕ ЛЕКСИКЕ У ОНЛАЈН НАСТАВИ ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19: ИСКУСТВА СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ

Основна тема овог рада је да представи искуства студената када је у питању усвајање лексике енглеског језика током трајања пандемије Ковид 19. Алтернативни облици наставе учинили су да се и наставно особље, али и студентска популација, нађе пред великим изазовима када је у питању усвајање страног језика. Међутим, такав облик наставе је понудио и бројне иновативне алате, методе, технике које би биле од велике користи у погледу ефикасног усвајања страног језика. Како се настава није одвијала у просторијама високошколских установа, већ онлајн, у раду ћемо представити контекст дигиталне наставе енглеског језика путем онлајн платформи и/или других алтернативних алата и каква су искуства студентске популације. За сврху оваквог истраживања биће урађена анкета која би била прослеђена студентима који су током трајања светске пандемије похађали прву годину Београдске академије пословних и уметничких струковних студија и изучавали општи енглески језик. На тај начин, биће урађена квантитативна анализа која обухвата само дескриптивну статистику. Очекује се да истраживање представи искуства студентске популације, то јест, каквим методама и техникама су прибегавали у контексту усвајања лексике енглеског језика и шта им је највише користило у процесу усвајања знања током трајања пандемије и при реализацији онлајн наставе. Информационе и комуникационе технологије и њихова имплементација у наставни систем, али и наставне планове и програме, нуди велике потенцијале за иновацију наставног процеса и у великој мери може побољшати квалитет усвојеног знања и олакшати усвајање страног језика, односно лексике.

Кључне речи: лексика енглеског језика, студентска популација, онлајн настава, високошколске установе, пандемија Covid-19

Vučelj Nermin

Univerzitet u Nišu, Srbija

nermin.vucelj@filfak.ni.ac.rs

**FILOSOFIJA LJUBAVI U ŠANSONI:
PREGLED POIMANJA PRIRODE LJUBAVNOG OSEĆANJA
U POPULARNOJ FRANCUSKOJ MUZICI**

Kada šansonjeri pretaču u muziku reči o proživljenoj ljubavi, šansona onda postaje filosofija. U ovom istraživanju se analitički razmatraju maksime o ljubavi koje se mogu izvesti iz šansone, na osnovu čega se nudi izvestan pregled poimanja prirode ljubavnog osećanja u klasicima popularne francuske muzike: od himne ljubavi Edit Pjaf (Piaf) do tužne ljubavi Danijela Balavoana (Balavoine), od nežnosti kao ljubavnom činu Danijela Gišara (Gichard) do umeća voljenja Florana Panjija (Pagny), od želje za ljubavlju Danijela Levija (Lévy) do važnosti da se voli Paskala Obispoa (Obispo), i tako redom – kroz šesnaest tematski reprezentativnih, a ovde analiziranih, muzičkih numera sistematizuje se šansonjerska autorefleksija o ljubavi kao takvoj. Ljubav je u šansoni prisutna u njena tri vida ispoljavanja – agapè, philia, eros – ali je ovaj poslednji muzički najviše opsedao stvaraoce i izvođače.

Ovim istraživanjem se nastoje obrazložiti postavke da šansona predstavlja susret poezije i filosofije, kao spoj lepote i mudrosti, i da muzička snaga i stihovna dubina čine popularnu francusku pesmu mudrom i poučnom – što znači filosofskom, i lepom i zavodljivom – što je njena estetska ravan. Istraživanje se oslanja na stručne radove i studije u kojima se popularna francuska pesma analitički raščlanjuje na misao, osećanje i pevanje, kao sastavne činioce njene metafizičke dramaturgije, zahvaljujući kojoj se klasična šansona može uvrstiti u književno-filosofsko stvaralaštvo.

Ključne reči: ljubav, šansona, filosofija, eros, poetika.

Вучковић Марија

Институт за српски језик САНУ, Србија

marivu74@yahoo.com

О ЧИНИОЦИМА КОЈИ ДОПРИНОСЕ РАЗЛИЧИТИМ РЕЗУЛТАТИМА ПОЗАЈМЉИВАЊА ИСТОГ ГЛАГОЛА: СТУДИЈА СЛУЧАЈА

У излагању ће бити размотрена три различита резултата позајмљивања ромског глагола *kuřel / kurel* ‘обљубити’ у српски (српско-хрватски) са циљем да се осветле чиниоци који су имали утицаја на процес позајмљивања и адаптације глагола. Први позајмљеница *курисати* ‘cohabiter’ из шатровачког аргоа адаптирана је помоћу индиректног уметања, тј. додавањем суфикса *-ис-* на ромску презентску основу, што је основна стратегија адаптације глагола позајмљених из ромског у српско-хрватски. Резултат позајмљивања је потпуно функционална реплика која је усвојила доминантно значење модела. Други глагол, такође шатровачки, *курел* ‘cohabiter’ заснован је на ромском кратком облику 3. лица једнине презента. Чини се да је то окамењени облик који нема флективну афиксацију тако да се врста речи којој припада и његове функције могу установити само на основу семантичко-синтаксичког контекста у којем се користи. Будући да се такав нефлективни глаголски облик не може објаснити структурним карактеристикама ни језика даваоца ни језика примаоца, сматрам да је његова појава повезана са његовом арготичком употребом. Трећи глагол, *курелати* ‘уважавати, поштовати, ценити’, забележен у говорима јужне Србије у примерима: Куј те курела! Никој га не курела!, посведочен је само у једном флективном облику и изгледа да се јавља једино у идиоматским изразима и да има само идиоматско значење. У овом случају, хипотеза је да је ромски дуги облик 3. лица једнине презента реинтерпретиран као облик 3. лица једнине презента у српском језику.

Кључне речи: позајмљенице, глаголи, адаптација, ромски, српски

Vujčić Nikola

Universität Kragujevac, Serbien

Lehrstuhl für Germanistik, Fakultät für Philologie und Künste

nikola.vujcic@filum.kg.ac.rs

**HORRIFIZIERENDE AUSDRUCKSMITTEL IM DEUTSCHEN UND SERBISCHEN
CORONA-DISKURS.
EIN BEITRAG ZUR KONTRASTIVEN DISKURSLINGUISTIK.**

In der krisengeleiteten Gesundheitskommunikation begegnet man sprachlichen Mitteln und kommunikativen Praktiken, die in Krisensituationen ein spezifisches Funktionspotenzial entfalten. Sie dienen nicht immer einer bloßen Informationsvermittlung, sondern folgen vielmehr dem Zweck der Einschüchterung bzw. Abschreckung – alles mit dem Ziel einer Handlungsbeeinflussung und rufen nicht selten Panikstimmung hervor. Besonders umstritten sind solche Kommunikationsstrategien, wenn sie von Behörden, öffentlichen Einrichtungen (in Expertenposition) und Politiker/-innen kommen. Dahinter verbergen sich mitunter ‚hehre Ziele‘ wie ziviler Gesundheitsschutz oder öffentliche Sicherheit; dennoch werden sie häufig zu Manipulationszwecken missbraucht.

Der Gegenstand dieses Beitrags sind horrifizierende Ausdrucksmittel im deutschen und serbischen massenmedialen Corona-Diskurs, der jeder für sich eine eigene Dynamik aufweist und die Gesundheitskommunikation an sich maßgeblich geprägt hat (vgl. Bachmann/Ternès von Hattburg 2021, 11–14). Unter horrifizierenden Ausdrucksmitteln werden folglich jene Sprachmittel verstanden, die infolge ihres persuasiven Charakters dazu eingesetzt werden, durch Vermittlung von Angst- und Bedrohungsszenarien bei den Rezipient/-innen eine Verhaltensänderung herbeizuführen. Sie können auf verschiedenen Sprachebenen vorkommen und zeichnen sich manchmal durch Aggressionspotenzial aus.

Ziel dieser Untersuchung ist es herauszufinden, wie diese sprachlichen Elemente in zwei national begrenzten Diskursen geartet sind und welche Funktionalität sie jeweils entwickeln. In einem nächsten Schritt soll es auch darum gehen, die beiden Diskurse hinsichtlich des beschriebenen Phänomens zu vergleichen und dabei auf Gemeinsamkeiten und Unterschiede in Diskursordnungen hinzuweisen.

Das Untersuchungskorpus setzt sich aus ausgewählten deutschen und serbischen Online-Zeitungen zusammen und umfasst jeweils einen Monat nach dem Ausbruch der Coronapandemie.

Der Beitrag soll ein bisher kaum erforschtes Phänomen in der kontrastiven Medienlinguistik ins Blickfeld rücken und dabei die diskursiven Horrifizierungsmuster aufzeigen.

Schlüsselwörter: Horrifizierungsmittel, Corona-Diskurs, Krisenkommunikation, Persuasion, Massenmedien

Vukadinović Snežana
Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Filozofski fakultet
snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs

MIRIS ORFIKE U POETICI MIODRAGA PAVLOVIĆA

Autor rada bavi se znamenitom zbirkom pesama Miodraga Pavlovića koja nosi naziv “87 pesama”. Ova pesnička pripovest udarila je nove temelje srpskoj poetici 20. veka i u potpunosti opredelila dalji životni put Miodraga Pavlovića. Ona u sebi nosi orfički pečat jer proklamuje pesnikov neonadrealistički protest u kome se preplću mitske i istorijske slike balkanske tradicije. Miodrag Pavlović se igra i peva, plače i smeje, sve u isto vreme, i kao eklektičar spaja nespojivo. Autor će dati odgovor na pitanje šta je ὀρφικά u Pavlovićevoj poetici.

Ključne reči: Miodrag Pavlović, “87 pesama”, Orfičke himne, Orfej, orfizam

Vulović Aleksandra

Univerzitet u Beogradu, Srbija

aleksandra.vulovic@fil.bg.ac.rs

UPOTREBA I FREKVENTNOST ARABIZAMA U SAVREMENOM TURSKOM JEZIKU

Pokret jezičkog purizma u turskom je sproveden zbog velikog broja pozajmljenica i stranih lingvističkih elemenata koji su narušili strukturu turskog jezika. Pored reči iz francuskog, italijanskog, grčkog, nemačkog, udeo arapskih i persijskih reči je bio najveći. Turski jezik, u velikoj meri očišćen od pozajmljenica i dalje koristi one reči koje su se duboko ukorenile u leksički korpus turskog, a to su u najvećoj meri arabizmi.

Osnovni cilj rada biće da analitičkom i deskriptivnom metodom prikažemo upotrebu i frekventnost arabizama u savremenom turskom jeziku. Većina arabizama je opstala u turskom leksičkom sistemu uprkos periodu ekstremnog purizma jer njihova upotreba datira još iz perioda islamizacije. U cilju determinisanja pojave i upotrebe arabizama osvrnućemo se i na period prve pojave arapskih reči koristeći dijahronijski pristup. Komparativnom metodom nastojaćemo da utvrdimo u kolikoj meri su arabizmi prisutni u savremenom turskom jeziku u odnosu na period njihovog preimućstva nad turskim vokabularom, odnosno za vreme Osmanlijskog carstva.

Uzimajući u obzir savremene tendencije u turskom kada se pod uticajem konzervativnije vlasti arabizmi sve više upotrebljavaju nastojaćemo da ukažemo na njihovu upotrebu u svakodnevnoj komunikaciji. Tursko lingvističko društvo je imalo ključnu ulogu za vreme jezičkog purizma, ali i dalje aktivno radi na očuvanju jezičke nezavisnosti. Međutim, arabizmi zauzimaju posebno mesto u turskom imajući u vidu njihov udeo u verskoj terminologiji koja ne može biti zamenjena turskim ekvivalentima.

Ključne reči: turski jezik, pozajmljenice, arabizmi, jezički purizam.

Zečević Zana

Università di Sarajevo, Bosnia e Herzegovina

Facoltà di filosofia

zanazecevic@gmail.com

LINGUA STANDARD E DIALETTO IN CONTATTO E IN CONTRASTO

L'obiettivo di questo lavoro è spiegare alcuni elementi di origine dialettale su più livelli linguistici e grammaticali. Obiettivo della ricerca è dimostrare, attraverso la lingua, la ricchezza culturale di un Paese come l'Italia, il plurilinguismo di cui è intessuto lo 'stivale del globo', e il valore dei dialetti regionali. L'approccio metodologico si basa sulla ricerca di letteratura professionale, articoli, lavori di ricerca scientifico nel campo del linguaggio attraverso la storia, dalla sua origine, sviluppo, utilizzo; poi, il concetto di dialetto, origine, sviluppo, importanza socioculturale nell'area dell'Italia, confronto della lingua standard e dei dialetti in tutte le regioni d'Italia. Utilizzando il metodo contrastivo, attraverso esempi selezionati, mostreremo le differenze tra la lingua italiana standard ed elementi provenienti da alcuni dialetti, attraverso l'analisi di alcuni elementi linguistici sul piano fonologico, morfologico, semantico e pragmatico. Fornire commenti e trarre conclusioni sulla base di quanto ricercato e analizzato. Inoltre, l'approccio metodologico si basa sulla ricerca dei dizionari dei dialetti presi in considerazione nel lavoro, dei significati etimologici attraverso la letteratura professionale e del loro equivalente, se sempre esiste, nella lingua italiana standard. Il contributo atteso, oltre a quello professionale e scientifico, è sicuramente la dimostrazione dell'importanza del plurilinguismo oggi più che mai per generazioni giovani e quelle in arrivo, ma anche la presentazione degli aspetti sociali e culturali di un Paese nel quale non abbiamo avuto/non abbiamo la possibilità di soggiornare per un lungo periodo di tempo.

Parole chiave: lingua standard, dialetto, sociolinguistica, plurilinguismo, metodo contrastivo

Zobenica Nikolina

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

nikolina@ff.uns.ac.rs

INSTRUCTIONAL DESIGN AND DIGITAL MEDIA IN UNIVERSITY TEACHING OF L2 LITERATURE

When meeting the challenge of organizing online or blended teaching, teachers often find themselves confronted with a lack of clear guidelines. A recommended solution is to apply the concept of instructional design, which is particularly suitable for successfully planning and conducting online teaching. As suggested in the most widespread model of instructional design, ADDIE, the entire process should encompass five phases: Analysis, Design, Development, Implementation and Evaluation. The first step is analysis of the learning objectives, environment, target group and other relevant factors, followed by the design and development of the entire learning process and required learning materials. After their implementation, evaluation is necessary, so that teachers can gain insight into the efficiency of their design and improve it for any subsequent groups. The aim of this paper is to present the implementation process for the ADDIE model (method of scientific modelling) in foreign language and literature teaching at university level, specifically in teaching L2 German literature, so that all teaching goals and outcomes can be attained and students kept active, without losing sight of their progress. Teachers can also use elements of this model in blended teaching, since the application of digital media can nowadays be regarded as an integral part of the modern teaching and learning process.

Key words: ADDIE model, e-learning, ICT in teaching, teaching German literature

Зорић Латовљев Милена

Висока школа струковних студија за образовање васпитача Нови Сад, Србија
milena_zoric_ns@yahoo.com

Пешикан-Љуштановић Љиљана

Универзитет у Новом Саду, Србија
joljilja@gmail.com

ЦИТАТНЕ ИГРЕ У ДРАМСКИМ БАЈКАМА АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋА

На примеру драмских бајки Три светлице с позорнице (Пепељуга, Снежана и седам патуљака и Црвенкапа) рад ће испитивати облике цитатности као и дела, те културни, социјални и историјски контекст који се њима активирају у наведеним Поповићевим драмским бајкама. Поред цитатног дијалога с усменом бајком и другим видовима усмене књижевности, који се успоставља и по систему аналогича са познатим текстовима, али и као особен вид полемичког приступа и стварања нових значења на основи нових сагледавања и „очуђења“ претходних текстова, указиваћемо и на феномен аутоцитатности и на форме цитатног дијалога са масовном и грађанском културом и пучком књижевношћу.

Све ово требало би да осветли интертекстуалност као облик опажања и тумачења текста од стране читаоца/гледаоца на основу препознавања структура на којима се заснивају одлике уметничког дела, као и да укаже на интертекст, корпус текстова које читалац/гледалац може, с разлогом, повезати са конкретним делом које чита/гледа. Будући да је овај интертекст, верујемо, различит са становишта детета и одраслог читаоца, рад би требало да осветли и феномен књижевности за све узрасте (*crossover literature*, *all-ages literature*) у драмском делу за децу Александра Поповића.

Кључне речи: цитатност, интертекстуалност, интертекст, драмска бајка, *crossover literature*.

Živanović Aleksandar

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

aleksandar.zivanovic@ff.uns.ac.rs

CLEAR SPEECH IN SERBIAN AS L1 AND ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE: A PILOT STUDY

The goal of this paper is to analyze some acoustic features of clear and conversational speech in Serbian and English produced by two native speakers of Serbian who are proficient EFL learners. While there are many studies dealing with clear and conversational speech in English, clear and conversational speech in Serbian have not been investigated previously. The production experiment that we designed involved reading 32 sentences in one speaking style in one language. The participants were instructed to read “casually as if talking to a friend” (conversational speech) and “clearly as if talking to someone who is hearing impaired” (clear speech). We have analyzed F0 range, vowel space characteristics (by examining formant frequencies) and voice onset time (VOT) values. All measurements were made in Praat (Boersma & Weenink 2021). In both languages, the speakers produced a wider pitch range in clear speech relative to conversational speech. On the other hand, vowel space was not expanded in clear speech for all the vowels analyzed. As regards VOT values, the speakers made different adjustments: Speaker 1 produced longer VOTs in clear speech compared to conversational speech in both Serbian and English, while Speaker 2 produced shorter VOTs in clear speech in these two languages.

Key words: clear speech, conversational speech, Serbian, English, EFL learners

Žujka Brinduša

Univerzitet u Beogradu, Srbija
Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača i
Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola u Vršcu
zujkab@yahoo.com

Popović Virdinija

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Filozofski fakultet
popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs

Negru Marinel

Univerzitet u Beogradu, Srbija
Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača
marinel.negru@uf.bg.ac.rs

**FRUMUȘEȚEA NATURALĂ ȘI SPIRITUALĂ A MELEAGURILOR NATALE ÎN
POEZIA ROMÂNESCĂ DIN VOJVODINA**

În creațiile scriitorilor români din Voivodina ținutul natal reprezintă un punct de reper, un centru al lumii, din care au plecat și s-au întors mereu. Așadar, atât poeții, cât și prozatorii au dăruit cititorilor și istoriei imagini inedite, de ieri și de azi, multe dintre ele fiind adevărate însemne identitare. Din totalitatea acestor scrieri se desprinde o caracteristică comună, și anume, dorința creatorilor de a-și exprima convingerea că rămâi veșnic dator locului în care ai văzut lumina zilei, precum și oamenilor care ți-au modelat sufletul, mintea și pașii.

Lucrarea de față are drept scop de a alcătui și analiza un florilegiu de trăiri lirice ale mai multor poeți, care au la bază ideea exprimată mai sus. Aceste creații pe lângă faptul că prezintă frumuseți naturale și spirituale din ținutul natal al poezilor, descoperă și o lume care a trecut deja pragul uitării. Autorii lucrării de față au acordat atenție aspectelor amintite cu intenția de a contribui la o mai bună cunoaștere a patrimoniului literar românesc, aflat într-un spațiu cultural al influențelor, interferențelor și confluențelor.

Cuvinte cheie: poezia, natură, spiritualitate, originalitate

SPISAK UČESNIKA / LIST OF PARTICIPANTS / LISTE DES PARTICIPANTS

Prezime i ime / Name / Nom et prénom	Afilijacija / Affiliation	Imejl / email / courriel
1. Aleksić Miša	Univerzitet u Beogradu, Srbija	miscia.aleksic@gmail.com
2. Anđelković Darinka	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filozofski fakultet, Institut za psihologiju	dandjelk@f.bg.ac.rs
3. Anđelković Jovana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija Filološko-umetnički fakultet	jokantnt1@gmail.com
4. Anđelković Katarina	Univerzitet u Nišu, Srbija	milosavljevic.katarina@ni.ac.rs
5. Andrić Edita	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	andrice@ff.uns.ac.rs
6. Arva Sara	Univerzitet u Beogradu, Srbija	sara.arva@gmail.com
7. Asbun Bojalil Jorge	Universidad Autónoma del Estado de México, México Facultad de Humanidades	jasbunb@uaemex.mx
8. Astori Davide	Università degli Studi di Parma, Italia	davide.astori@unipr.it
9. Ašić Tijana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	tijana.asic@gmail.com
10. Aykut Ksenija	Univerzitet u Beogradu, Srbija	ksenija.aykut@fil.bg.ac.rs
11. Babić Jelena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	jelenababic@fil.bg.ac.rs
12. Bakaluca Jelena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	jbakaluca@gmail.com
13. Bala Julija	Muzej primenjene umetnosti, Beograd, Srbija	julia.m.balla@hotmail.com
14. Bala Monika	Univerzitet u Beogradu Filološki fakultet, Srbija	moniballa@gmail.com
15. Balek Tijana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet, Odsek za slavistiku	tijana.balek@ff.uns.ac.rs
16. Barbi Maurizio	Università di Belgrado, Serbia	maurizio1973@yahoo.it
17. Batinić Aleksandra	Univerzitet u Beogradu, Srbija	batinic_aleksandra@yahoo.com
18. Bene Annamária	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	bene@uns.ac.rs
19. Bezrukova Ivana	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija	ivanamcancar@gmail.com
20. Bilandžija Sofija	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	sofija.bilandzija@gmail.com

21.	Biljetina Jelena	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	jelena.biljetina@gmail.com
22.	Bjelak Adnan	Državni univerzitet u Novom Pazaru, Srbija	adnan_bjelak@msn.com
23.	Bodrić Radmila	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	radmila.bodric@ff.uns.ac.rs
24.	Borljin Jelena	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	jelena.borljin@ff.uns.ac.rs
25.	Božanić Snežana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	sbozanic5@gmail.com
26.	Brković Ivana	Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska Filozofski fakultet	ivana.brkovic@ffzg.hr
27.	Buršić-Matijašić Klara	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska Filozofski fakultet	kbursic@unipu.hr
28.	Ceković Nevena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	n.cekovic@fil.bg.ac.rs
29.	Čolak Iva	Università degli Studi di Padova, Italia	ivacolak3@gmail.com
30.	Čavar Sara	Fakultät für Erziehungswissenschaften Osijek, Kroatien	scavar2@foozos.hr
31.	Čirić Mladen	Institut Gimarais Roza, Centar za brazilske studije u Beogradu, Srbija	mladen.ciric@itamaraty.gov.br
32.	Dan Mariana	Universitatea din Belgrad, Serbia Facultatea de Filologie	danmar206@gmail.com
33.	Danilović Jeremić Jelena	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	jelena.jeremic@filum.kg.ac.rs
34.	Dobrić Arnalda	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	adobric@ffzg.hr
35.	Dokić Marija	Univerzitet u Beogradu, Srbija	marija.dokic7@gmail.com
36.	Dragić Mila	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	mila.dragic@ff.uns.ac.rs
37.	Drobnjak Dragana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	dragana.drobnjak@ff.uns.ac.rs
38.	Dulibić-Paljar Dubravka	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska	dpaljar@unipu.hr
39.	Durbaba Olivera	Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, Srbija	odurbaba@gmail.com

40.	Dokić Jovin Staša	University of Novi Sad, Serbia	stasa.djokic@mf.uns.ac.rs
41.	Đorđević P. Jelena	Univerzitet u Beogradu, Srbija Fakultet bezbednosti	jelenapdjordjevic@gmail.com
42.	Đorić Valentina	Faculty of Sport and Psychology Novi Sad, Serbia	tince.djoric@gmail.com
43.	Eccher Christian	Univeristà di Novi Sad, Serbia Facoltà di Filosofia	christian.eccher@ff.uns.ac.rs christian.eccher@gmail.com
44.	Elaković-Nenadović Ana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	aelakovic@yahoo.com
45.	Eminović Anisa	International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina	aeminovic@ius.edu.ba
46.	Fejsa Mihajlo	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet, Odsek za rusinistiku	fejsam@gmail.com
47.	Ferri Ane	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	ane.ferri@gmail.com
48.	Filipović Kovačević Sonja	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	sonjaf@ff.uns.ac.rs
49.	Fin Monica	Università degli Studi di Padova, Italia Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari (DiSLL)	monica.fin@unipd.it
50.	Fonović Cvijanović Teodora	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska Odsjek za kroatistiku	tfonov@unipu.hr
51.	Gagić Staša	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	stasagagic@gmail.com
52.	Gaši Tijana	Univerzitet u Beogradu, Srbija	tijana.gsh@gmail.com tijana.gasi.ist@fil.bg.ac.rs
53.	Gavrančić Milina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	milina.gavrancic@ff.uns.ac.rs
54.	Gemović Anđelka	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	andjelka.gemovic@ff.uns.ac.rs
55.	Glumac Divna	Univerzitet u Beogradu, Srbija	divna.glumac@fil.bg.ac.rs

56.	Glušac Maja	Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	mglusac@ffos.hr
57.	Gordić Petković Vladislava	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	vladislava.gordic.petkovic@ff.uns.ac.rs
58.	Granić Jagoda	Sveučilišta u Splitu, Hrvatska Filozofski fakultet	jagoda.granic@gmail.com
59.	Gromović Milan	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	milan.gromovic@ff.uns.ac.rs
60.	Grujić Tatjana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	tatjana.grujic@filum.kg.ac.rs
61.	Gudurić Snežana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	snezana.guduric@ff.uns.ac.rs
62.	Havran Nikolina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	nikolina.tutus@ff.uns.ac.rs
63.	Ilić Dragana	Univerzitet u Beogradu, Srbija šumarski fakultet	dragana.ilic@sfb.bg.ac.rs
64.	Ilić Nina	University of Novi Sad, Serbia	nina.ilic.ns@gmail.com
65.	Ivačić Matija	Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska	mivacic@ffzg.hr
66.	Ivaniš Jovana	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	jovana.ivanis@gmail.com
67.	Ivanović P. Maja	Univerzitet u Beogradu, Srbija Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju	majapivanovic@gmail.com
68.	Jakić Šimšić Milena	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	mmjakic@gmail.com
69.	Janjatović Vera	University of Novi Sad, Serbia	janjatovicvera@gmail.com
70.	Janković Jelena	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	enanikolic11@yahoo.com
71.	Janković Nikola	Univerzitet u Beogradu, Srbija	nikolajankovickv@gmail.com
72.	Jelić Andrea-Beata	University of Zagreb, Croatia	abjelic@ffzg.unizg.hr
73.	Jerković Jelena	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Technology	jemit@uns.ac.rs
74.	Jerotijević Tišma Danica	University of Kragujevac, Serbia	danica.tisma@filum.kg.ac.rs

75.	Joka Sanja	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	sjoka9@gmail.com
76.	Jovanović Dragana	Univerzitet u Beogradu, Srbija	draganajo25@gmail.com
77.	Jovanović Jelena	Univerzitet u Nišu, Srbija Filozofski fakultet	jelena.v.jovanovic@filfak.ni.ac.rs
78.	Jovanović Jovana	Institut za srpski kulturu, Priština – Leposavić	jowana.nikolic94@gmail.com
79.	Jović Ida	Akademija za nacionalnu bezbednost, Srbija	idajovic@gmail.com
80.	Jovović Jelena	JU Narodna biblioteka „Njegoš“ Nikšić, Crna Gora	helenea.jovovic@gmail.com
81.	Jovović Nataša	Univerzitet Crne Gore, Nikšić, Crna Gora Filološki fakultet	natasaj@ucg.ac.me
82.	Jozić Ivana	Fakultät für Geistes- und Sozialwissenschaften Osijek, Kroatien	ijozic@ffos.hr
83.	Jurišić Marina	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	jmarina011@gmail.com
84.	Kalezić Maja	Institute for the Serbian language of SASA, Serbia	maja3m@yahoo.com
85.	Kandić A. Milica	Univerzitet u Kragujevcu	Milica.kandic@signfilum.kg.ac.rs
86.	Kapustina Jelena	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	jelena.kapustina@isj.sanu.ac.rs
87.	Karanović Vladimir	Univerzitet u Beogradu, Srbija	vkaranovic@gmail.com
88.	Karлак Manuela	Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	mkarlak@ffos.hr
89.	Karolczuk Marzanna	University of Bialystok, Poland	m.karolczuk@uwb.edu.pl
90.	Kašić Zorka	Univerzitet u Beogradu, Srbija Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju	zorkakasic@gmail.com
91.	Kavgić Aleksandar	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Philosophy, Department of English Studies	kavgic@ff.uns.ac.rs
92.	Katić Nataša	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	natas_a_katic@yahoo.com
93.	Kitamura Jelena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	jelena.kitamura@fil.bg.ac.rs

94.	Kličković Dalibor	Univerzitet u Beogradu, Srbija	daliborklickovic74@gmail.com
95.	Knežević Ljiljana	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Sciences	ljiljana.knezevic@dbe.uns.ac.rs
96.	Kolaj Ristanović Irena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	irena.sekerleme@gmail.com
97.	Komaromi Bojana	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Agriculture	bojana.komaromi@polj.uns.ac.rs
98.	Kopylovskaya Maria Yu.	Saint Petersburg State University, Russia Faculty of Philology, Department of Foreign Languages and Linguodidactics	m.kopylovskaya@spbu.ru
99.	Koprivica Lelićanin Marija	SAE Institute Milano (Alta Formazione Artistica e Musicale), Italia	m.lelicanin@sae.edu
100.	Koroman Boris	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska	bkoroman@unipu.hr
101.	Kos Suzana	University of Zagreb, Hrvatska	skos@ffzg.hr
102.	Kostadinović Aleksandar	Univerzitet u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici, Srbija Filozofski fakultet, Katedra za srpsku književnost i jezik	aleksandar.kostadinovic@pr.ac.rs
103.	Kovačević Borko	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	borko.kovacevic@fil.bg.ac.rs
104.	Kovačević Ervin	International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina	ekovacevic@ius.edu.ba
105.	Krcić Nenad	Univerzitet u Beogradu, Srbija	nenadkrcic@gmail.com
106.	Krčmarević Kristina	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet Katedra za germanistiku	kristina.krcmarevic@gmail.com
107.	Kretschmer Anna	Institut für Slawistik Universität Wien, Österreich	anna.kretschmer@univie.ac.at
108.	Krijezi H. Merima	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki факултет Katedra za albanologiju	meri10krijezi@gmail.com

109.	Krimer Gaborović Sanja	University of Novi Sad, Serbia	krimer.sanja@gmail.com
110.	Lagumdžija Emina	International University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina	elagumdžija@ius.edu.ba
111.	Lalić-Krstin Gordana	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Philosophy	gordana.lalic.krstin@ff.uns.ac.rs
112.	Лазих Катарина	Univerzitet u Beogradu, Srbija Šumarski fakultet	katarina.lazic@sfb.bg.ac.rs
113.	Lazić-Konjik Ivana	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija	ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs
114.	Lazić Stojković Dragana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	dragana.lazic.stojkovic@ff.uns.ac.rs
115.	Лигорио Орсат	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filozofski fakultet Odeljenje za klasične nauke	orsat.ligorio@f.bg.ac.rs, orsat.ligorio@gmail.com
116.	Lompar Vesna	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	lomparvesna@gmail.com
117.	Lončar Rastko	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	rastkoloncar93@gmail.com
118.	Lukinić Nevena	Univerzitet u Beogradu, Srbija	nevena.lukinic.ist@fil.bg.ac.rs
119.	Ljujić Tamara	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	tamara.ljujic@gmail.com
120.	Makišová Anna	Univerzita v Novom Sade, Srbsko Filozofická fakulta Oddelenie slovakistiky	makisova@ff.uns.ac.rs
121.	Maloku Andrijana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet Katedra za italijanistiku	andrijana.jan19@gmail.com
122.	Mandić Ivković Ana	Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija, Srbija	anamandic73@gmail.com
123.	Manić-Matić Vanja	Université de Novi Sad, Serbie Faculté de Philosophie et Lettres	vanja.manic.matic@ff.uns.ac.rs
124.	Manojlović Nina	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija Filološko-umetnički fakultet	nina.manojlovic@filum.kg.ac.rs
125.	Marčeta Jovana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	jovana.marceta@ff.uns.ac.rs

126.	Marković Brankica	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija	brankicama@gmail.com
127.	Maričić Mesarović Sanja	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	sanja.maricic.mesarovic@ff.un s.ac.rs
128.	Matić Marijana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija FILUM	merimaks@gmail.com
129.	Матовић Мирјана	Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača, Novi Sad, Srbija	mirjanamtvc@gmail.com
130.	Mejdanija Mirza	Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina Filozofski fakultet	mejdanijam@yahoo.com
131.	Mikić Čolić Ana	Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	amikic@ffos.hr
132.	Milanović Aleksandra	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	milanovicaleksandra89@gmail. com
133.	Milenkovi ć Aleksanda r	Johann Gutenberg– Universität Mainz, Deutschland	almilenk@uni-mainz.de
134.	Milenković Ana	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	ana.milenkovic@isj.sanu.ac.rs
135.	Milisavljević Miloš	Univerzitet u Nišu, Srbija	milos.milisavljevic@filfak.ni.a c.rs
136.	Miljković Stefani	Univerzitet u Beogradu, Srbija	stefani.miljkovic@fil.bg.ac.rs
137.	Miljković Vanja	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	vanja.miljkovic@isj.sanu.ac.rs
138.	Milojević Emilija	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	emilija.milojevic@fil.bg.ac.rs
139.	Milosavljević Mijučić Tatjana	Univerzitet Edukons, Sremska Kamenica, Srbija	milosavljevic.tatjana@gmail.co m
140.	Milotić Bančić Samanta	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku, Katedra za hrvatski jezik "Ivan Zoričić"	samanta.milotic.bancic@unipu. hr
141.	Milovanović Jovana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	jovana.milovanovic@fil.bg.ac.r s
142.	Mirković Dragica	Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija, Srbija	mirkovicd77@gmail.com

143.	Mitić Marija	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	marymitic@hotmail.com
144.	Mitrović Violeta	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	viomitrovic@gmail.com
145.	Moderc Saša	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	moderc.sasa@gmail.com
146.	Molnar Draženka	Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska Filozofski fakultet	drazenka@ffos.hr
147.	Momirov Dragana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	dragana.spasic@ff.uns.ac.rs
148.	Mutavdžić J. Predrag	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet Katedra za neohelenske studije	predrag.mutavdzic@fil.bg.ac.rs
149.	Negru Marinel	Univerzitet u Beogradu, Srbija Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača	marinel.negru@uf.bg.ac.rs
150.	Nešković Sanja	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	sneskovic86@gmail.com
151.	Nikolić Ivana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija FILUM	ivana.nikolic@filum.kg.ac.rs
152.	Nikolić Jelena	Francuski institute u Novom Sadu, Srbija	jnikolic83@yahoo.com
153.	Nikolić Marina	OŠ „Živan Maričić” Kraljevo, OŠ „Jovan Dučić” Kraljevo, Srbija	marina.nikolic5@gmail.com
154.	Orešković Dvorski Lidija	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	lodvorsk@ffzg.hr
155.	Ozer Katalin	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	katalin.ozzer@ff.uns.ac.rs
156.	Panaotović Melina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	melina.panaotovic@ff.uns.ac.rs
157.	Panić Cerovski Natalija	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	natalija.panic@fil.bg.ac.rs
158.	Panić Kavgić Olga	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Philosophy, Department of English Studies	olgapk@ff.uns.ac.rs
159.	Pantić Slavica	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	slavica.pantic92@gmail.com

160.	Paunović Rodić Stefana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	stefanapaunrodic@fil.bg.ac.rs
161.	Pavlović Jovanović Jelena	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	jelena.pavlovic@filum.kg.ac.rs, jeca.pavlovic.krusevac88@gmail.com
162.	Pejović Anđelka	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet Katedra za iberijske studije	andjelka.pejovic@fil.bg.ac.rs, andjelkapejovic73@gmail.com
163.	Pešikan-Ljuštanović Ljiljana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	joljlja@gmail.com
164.	Petete Timothy	University of Central Oklahoma, USA	tpetete@uco.edu
165.	Petković Dejan	Etnografski institut SANU, Srbija	dejan.petkovic@ei.sanu.ac.rs
166.	Petrović Gujaničić Maša	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	masa.gujanicic@filum.kg.ac.rs
167.	Petrović-Savić Mirjana	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	mirjana.petrovic@isj.sanu.ac.rs
168.	Piccolo Federico	University of Palermo, Italia	federico.piccolo@uni pa.it federicopiccolo97@gmail.com
169.	Polovina Vesna	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	polovina.v@gmail.com
170.	Pon Leonard	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	lpon@ffos.hr
171.	Popović Dragana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	dragana.popovic@ff.uns.ac.rs
172.	Popović Emilija	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	emapopovic996@gmail.com
173.	Popović Maša	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filozofski fakultet, Institut za psihologiju	beumas@yahoo.com
174.	Popović Nataša	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	natasapopovic@ff.uns.ac.rs
175.	Popović Pisari Milena	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	uudinama@yahoo.com

176.	Popović Virđinija	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	popovic.virdjinija@ff.uns.ac.rs
177.	Prčić Tvrtko	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	tvrtko.prcic@gmail.com
178.	Puja-Badesku Marina	Universitatea din Novi Sad, Serbia Facultatea de Filozofie	marinapb@ff.uns.ac.rs
179.	Putniković Dragana	Power Construction Corporation of China LTD. Ogranak Beograd, Srbija	draganaputnikovic@yahoo.com
180.	Radenković Šošić Bojana	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija	radenkovicbojana@gmail.com
181.	Radosavljević Krsmanović Anica	Univerzitet u Kragujevcu, Srbija Filološko-umetnički fakultet	anica.krsmanovic@filum.kg.ac.rs
182.	Radovanović Dragana	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija Filozofski fakultet, Kosovska Mitrovica, Srbija	draganailija@gmail.com
183.	Rađenović Anka	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	anka.radjenovic@fil.bg.ac.rs
184.	Radusin- Bardić Nataša	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	natasa.radusin.bardic@ff.uns.ac.rs
185.	Ristić Bojanić Smiljana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	smiljanaristic@gmail.com
186.	Ristić Gordana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	gristic@ff.uns.ac.rs
187.	Ristić Stana	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija	ristic.stana@gmail.com
188.	Ristivojević Diana	Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina Filozofski fakultet	diana.ristivojevic@hotmail.com
189.	Romanik Anna	University of Białystok, Polska	a.romanik@uwb.edu.pl
190.	Rudenka Alena	Institute of Slavic Studies at the Polish Academy of Sciences, Polska	alena.rudenka@ispan.edu.pl
191.	Savić Maja	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	maja.savic@fil.bg.ac.rs
192.	Scalzini Giorgio	University of Padua, Italia	giorgio.scalzini@phd.unipd.it

193.	Seder Ružica	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	ruzica.seder@ff.uns.ac.rs
194.	Sentov Ana	Union University Belgrade, Serbia Faculty of Law and Business Studies Dr Lazar Vrkatić	ana.sentov@flv.edu.rs
195.	Serra Chiara	Università degli Studi di Padova, Italia	chiara.serra.3@studenti.unipd.it
196.	Silaški Nadežda	University of Belgrade, Serbia Faculty of Economics	nadezda.silaski@ekof.bg.ac.rs
197.	Simić Zoran	Institut za srpski jezik SANU, Beograd, Srbija	zosim04@yahoo.com
198.	Simović Marija	Filološki fakultet u Beogradu, Srbija	marijasim87@gmail.com
199.	Spasojević Aneta	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	aneta.spasojevic@isj.sanu.ac.rs
200.	Stefanović Marija	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	mstefanovic@ff.uns.ac.rs
201.	Stevanović Natalija	Faculty of Philosophy, University of Niš, Serbia	natalija.stevanovic@filfak.ni.ac.rs
202.	Stikić Biljana	Nezavisni istraživač, Novi Sad, Srbija	biljanasarastikic@gmail.com
203.	Stojanović Aleksandra	University of Kragujevac, Serbia Faculty of Philology and Arts	aleksandra.stojanovic@filum.kg.ac.rs
204.	Stojičić Vojkan	Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet, Srbija	vojkan.stojcic@fil.bg.ac.rs
205.	Stokić Nina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	nstokic012@gmail.com
206.	Subotić Irena	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	irena.subotic@ff.uns.ac.rs
207.	Suzić Radmila	Univerzitet Singidunum, Srbija	rsuzic@singidunum.ac.rs, radmila.suzic@gmail.com
208.	Šahinović Muedib	Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina	muedib@gmail.com
209.	Šarić Šokčević Ivana	Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	isaricsokcevic@ffos.hr
210.	Ševa Nada	Institut za pedagoška istraživanja, Srbija	nadaseva@gmail.com

211.	Šurjanac Nikolina	Univerzitet u Beogradu, Srbija Učiteljski fakultet	nikolina.surjanac@uf.bg.ac.rs
212.	Šijaković Maidanik Đurđina	Etnografski institute SANU, Srbija	djurdjina.s@gmail.com
213.	Štajnfeld Sonja	Universidad Autónoma del Estado de México, México, Facultad de Humanidades	stajnfeld@hotmail.com
214.	Timofeeva Elena K.	Saint Petersburg State University, Russia Faculty of Philology,	e.timofeeva@spbu.ru
215.	Tkalac Popović Dragana	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	dragana.tkalac.92@gmail.com
216.	Tomović Nenad	Univerzitet u Beogradu, Srbija Filološki fakultet	nenad.tomovic@fil.bg.ac.rs
217.	Topalov Jagoda	University of Novi Sad, Serbia Faculty of Philosophy	jagoda.topalov@ff.uns.ac.rs
218.	Trajlović Kondan Minerva	Universitatea din Belgrad, Serbia Facultatea de Filologie	minervatra@yahoo.com
219.	Uhláriková Jasna	Univerzita v Novom Sade, Srbsko Filozofická fakulta Oddelenie slovakistiky	uhlarik@ff.uns.ac.rs
220.	Varga Melita Aleksa	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska	maleksa@ffos.hr
221.	Vesić Pavlović Tijana	Univerzitet u Beogradu, Srbija	tvesic@mas.bg.ac.rs
222.	Vesić Đina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	vesic_djina@hotmail.com
223.	Vilić Ivana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	ivavilic@ff.uns.ac.rs
224.	Vladisavljević Gordana	Univerzitet Educons, Sremska Kamenica, Srbija Fakultet poslovne ekonomije	gordana.vladisavljevic@educos.edu.rs
225.	Vranić Petković Ivana	Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija, Srbija	ivanavranc11@gmail.com
226.	Vučelj Nermin	Univerzitet u Nišu, Srbija	nermin.vucelj@filfak.ni.ac.rs
227.	Vučković Marija	Institut za srpski jezik SANU, Srbija	marivu74@yahoo.com

228.	Vujčić Nikola	Universität Kragujevac, Serbien Lehrstuhl für Germanistik, Fakultät für Philologie und Künste	nikola.vujcic@filum.kg.ac.rs
229.	Vukadinović Snežana	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs
230.	Vulović Aleksandra	Univerzitet u Beogradu, Srbija	aleksandra.vulovic@fil.bg.ac.rs
231.	Zečević Zana	Università di Sarajevo, Bosnia e Herzegovina Facoltà di filosofia	zanazecevic@gmail.com
232.	Zobenica Nikolina	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	nikolina@ff.uns.ac.rs
233.	Zorić Latovljev Milena	Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača Novi Sad, Srbija	milena_zoric_ns@yahoo.com
234.	Zvekić- Dušanović Dušanka	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija	dusazd@ff.uns.ac.rs
235.	Živanović Aleksandar	Univerzitet u Novom Sadu, Srbija Filozofski fakultet	aleksandar.zivanovic@ff.uns.ac.rs
236.	Žujka Brinduša	Univerzitet u Beogradu, Srbija Fakultet za obrazovanje učitelja i vaspitača Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola u Vršcu	zujkab@yahoo.com

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET NOVI SAD
21000 Novi Sad
Dr Zorana Đinđića 2
www.ff.uns.ac.rs

Elektronsko izdanje:
<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2023/978-86-6065-779-6>

CIP Katalogizacija publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.1(048.3)
811.163.41:811.1(048.3)
821.09(048.3)
008(048.3)

[KONFERENCIJA] Jezici i kulture u vremenu i prostoru, 18-19. novembar 2023, Novi Sad [Elektronski izvor] : sažeci. [Knj.] 11 = [Conference] Languages and cultures in time and space, November 18-19, 2023, Novi Sad : abstracts. 11 = [Conférence] Langues et cultures dans le temps et dans l'espace, 18-19 novembre 2023, Novi Sad : résumés. 11 / [urednici Snežana Gudurić, Anđelka Gemović, Predrag Kovačević]. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 2023

Način pristupa (URL): <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2023/978-86-6065-779-6>. - Opis zasnovan na stanju na dan 27.10.2023. - Nasl. s naslovnog ekrana. - Sažeci na više jezika. - Tekst ćir. i lat.

ISBN 978-86-6065-779-6

a) Европски језици - Апстракти б) Српски језик - Европски језици - Контрастивна анализа - Апстракти в) Европска књижевност - Апстракти г) Култура - Апстракти

COBISS.SR-ID 128491785